Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

Łódź, dn. 26 czerwca 1945.
L.dz. 4/45.

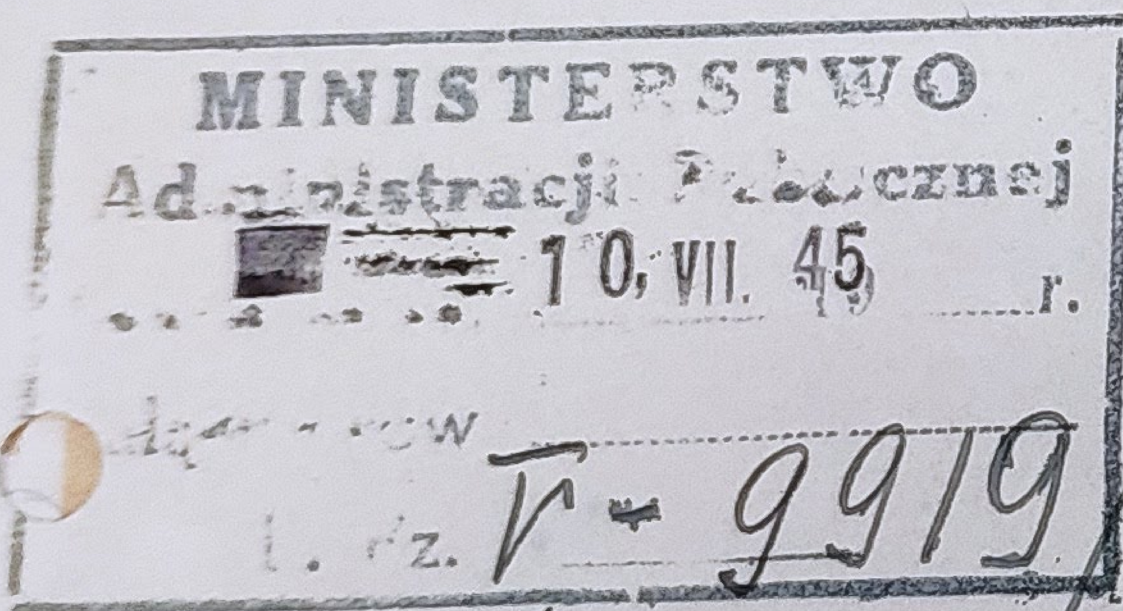
Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie

Konsystorz Ew.-Ref. w Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia niniejszym swoich członków: Ks.Dr.Emila Konar-Jelinka i inż.Eugeniusza Jeskego do notyfikowania w Departamencie Wyznań Polskiego Kościoła Ew.-Ref. i jego działalności na całym terenie Rzeczypospolitej. –

Prezes: Gerlic

Wice-Prezes: Ks. A. Skierski
Superintendent.

Załatw. przy L.dz.
V. 9918/45

1

18.VII. 25

Departament V Wyznaniowy
V-9918

Do

Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego

w Rzeczypospolitej Polskiej

Łódź

ul. Piotrkowska 85.

Ministerstwo Administracji Publicznej przyjmuje do wiadomości powołanie nowych władz Konsystorza w składzie:

Prezes Konsystorza - adwokat Ryszard Gerlicz
Viceprezes - ks. Superintendent Stefan Skierski
Członek duchowny - ks. Ludwik Zaunar
Członkowie świeccy - prof. Antoni Górski
" " -adw. Jan Madej
Zastępca członka duch. - ks. dr. Emil Konar
Zastępcy członków świeckich - inż. Eugeniusz Jeske
- inż. Wiktor Wagner

Równocześnie Ministerstwo Administracji Publicznej przyjmuje do wiadomości, że obowiązki Superintendenta Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej pełni nadal ks. Stanisław Skierski.

Podsekretarz Stanu

(Dr. Zaruk - Michalski)

1

w Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa, Emilii Plater Nr. 7

L. dz..........

Warszawa, dnia 1945 r.

Do

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

Łódź, dn. 28 czerwca 1945.
L.dz. 8/45.

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie

Konsystorz Ew.-Ref.w Rzeczypospolitej Polskiej zawiadamia Ministerstwo, że przeniósł swą siedzibę z Warszawy do Łodzi przy ul.Piotrkowskiej 85 m.3. i rozpoczął urzędowanie w składzie następującym do chwili zwołania Synodu:

1. Prezes Konsystorza - adwokat Ryszard Gerlicz
2. Vice-Prezes Konsys. Ks.Superintendent Stefan Skierski
3. zastępca członka duchownego Ks.Ludwika Zaunara - Ks.Dr Emil Konar-Jelinek
4. zastępca członka świeckiego prof.Antoniego Górskiego - inż.Eugeniusz Jeske
5. zastępca członka świeckiego adw.Jana Madeja - inspektor Wiktor Wagner

Jednocześnie Konsystorz powiadamia, że urzędowa siedziba NPWlb.Ks.Superintendenta St.Skierskiego mieści się przy Konsystorzu.

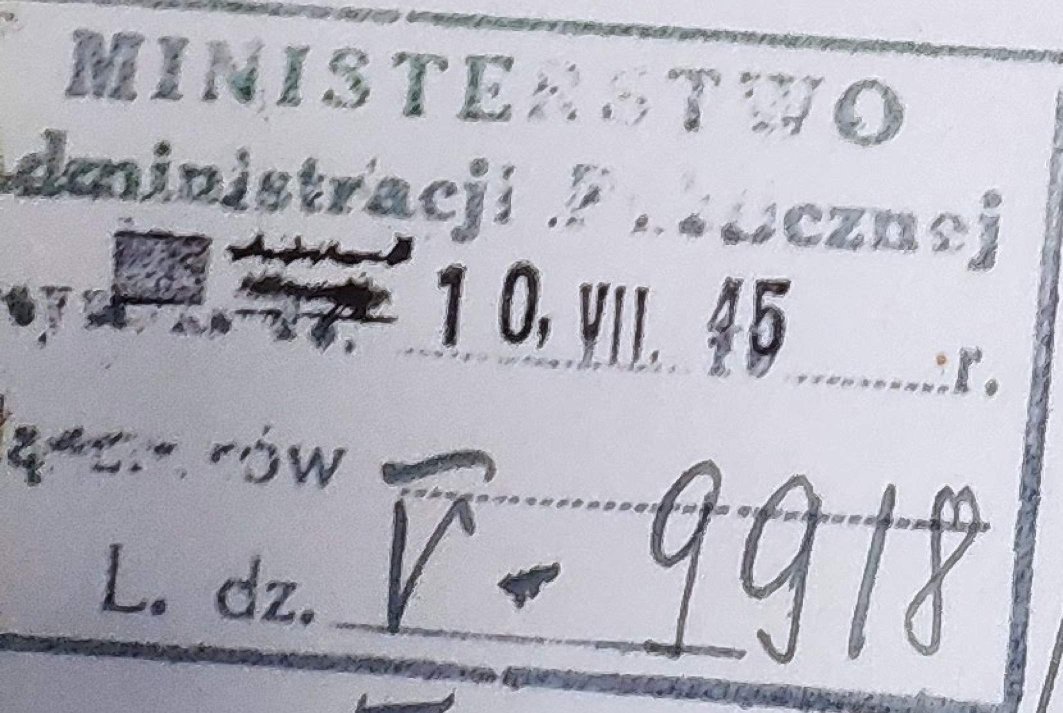
Wice-Prezes:

Ks. St. Skierski

Superintendent.

Prezes: R.Gerlicz

KONSYSTORZ
Polskiego Kościoła Ewangelickiego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa, Emilii Plater Nr. 7

L. dz..........

Warszawa, dnia 1 czerwca 1945 r.

115/IIIa
4

Do

MINISTERSTWA Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie

Na mocy uchwały swej z 26 maja 1945 roku Konsystorz postanowił siedzibę swoją ustalić w Warszawie przy ulicy Emilii Plater Nr. 7 i przystąpić do zorganizowania biura i powołania personelu.

W związku z tym i z uwagi, iż na mocy art. 16 Dekretu z 25 listopada 1936 roku /Dz. Ust. poz. 613/ Państwo zapewnia Kościołowi dotacje, w szczególności na uposażenia osobowe Prezesa, Wice-Prezesa i radców Konsystorza, tudzież Naczelnika Kancelarii Konsystorza i innych funkcionariuszów Kancelarii, obecnie zaś ze względu na nawał spraw bieżących i potrzebę uruchomienia Sądu Konsystorskiego powstaje konieczność zaangażowania minimalnego personelu, Konsystorz przedstawia projekt budżetu miesięcznego i na te wydatki prosi o asygnowanie miesięcznie, poczynając od 1 lipca 1945 roku, sumy 10.000.- /dziesięć tysięcy/ złotych miesięcznie.

WicePrezes: A. [podpis]

1 załącznik.

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 3/VI 1945 r.
Załączników 4
L. dz. V. 9509/45

załatwione przy L. dz. 12143/45
a. a.
8/IX/45 [podpis]

4

KONSYSTORZ
Polskiego Kościoła Ewangelickiego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa, Emilii Plater Nr. 7

5

L. dz.................... Łódź, dnia 27. czerwca 1945 r.

Do
MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
DEPARTAMENT WYZNAŃ
w Warszawie

Konystorz zawiadamia, że na zwołanym na dzień 20 czerwca 1945 roku do Łodzi plenarnym posiedzeniu księży dokonano, do czasu możności zwołania Synodu, wyborów na stanowiska radców Konsystorza.

Głosowano początkowo na trzech radców Konsystorza, spośród których miała być wysunięta kandydatura na Biskupa tymczasowego.

Wybrani zostali ks. Szeruda -17 głosów, Michaelis i Kotula po 12 głosów.

Mając na uwadze, że jeden z radców powołany zostanie na stanowisko Biskupa i Prezesa Konsystorza, dokonano wyboru dwóch zastępców i obrano księży Henryka Wendta 14 głosami i Adolfa Gloca 12 głosami, z których ks. Wendt po zamianowaniu Biskupa wejdzie do składu Konsystorza.

Na stanowisko Biskupa i Prezesa obrano 11 głosami księdza Doktora Jana S z e r u d ę; na księdza Michaelisa oddano 9 głosów, na księdza Kotulę 1 głos.

Co do radców świeckich, uwzględniając udział w składzie Konsystorza Wice-Prezesa Maksymiliana Rudowskiego i radcy Władysława Roguskiego, powołano wybranego dawniej przez Synod radcę Karola L i t t e r e r a i obrano Henryka M a r t e n s a; wyznaczenie zaś zastępcy przekazano Konsystorzowi po zgłoszeniu kandydatur Adama B i a ł e c k i e g o i Jana K o z i e ł a.

We wnioskach rozpatrywano ustosunkowanie się duchownych do współwyznawców narodowości niemieckiej i uchwalono do czasu prawnego uregulowania tej sprawy przez Państwo udzielać posługi religijnej i opieki duszpasterskiej w języku polskim, lecz nie dawać ślubów bez zezwolenia władz państwowych, gdyż to związane jest z nabyciem lub utratą praw obywatelstwa.

W dalszym ciągu wysłuchano sprawozdań księży co do stanu prac w powierzonych im okręgach; sprawozdanie takie złożyli o stanie na Mazurach ks. Lodwich, na Pomorzu ks. Trenkler, w Poznańskiem Ks. Switalski, na Śląsku ks. Senior Nikodem, na pozostałych terenach księża Kotula, Sachs i Gloc.

Ponadto dla księży wybrano Sąd honorowy w osobach księży Ottona Krenza, przewodniczącego, Tadeusza Wojaka i Ewalda Lodwicha-Ledwy.

Zgłoszono także wniosek, aby Konsystorz zażądał od księży sprawozdań co do stanu mienia kościelnego i na podstawie tych raportów wystąpił o rewindykację mienia kościelnego, tudzież by księżom wydane zostały poświadczone przez władze Państwowe legitymacje.

Zebranie poprzedzone zostało nabożeństwem, odprawionym w kościele, a zakończone zostało modlitwą.

Wz. Prezesa Konsystorza

M. Rudowski

4

KONSYSTORZ
Polskiego Kościoła Ewangelickiego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa, Emilii Plater Nr. 7

Lą dz. ....

Łódź, dnia 28 czerwca 1945 r.

6

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie

Na skutek opinii plenarnego zgromadzenia księży, odbytego w Łodzi w dniu 20 czerwca 1945 roku, opartej na głosowaniu tajnym, i uchwały Konsystorza, powziętej w obecności Prezesa Wydziału Synodalnego, Księdza Seniora Pawła Nikodema i członka tegoż Wydziału Księdza Karola Kotuli Konsystorz, nawiązując do reskryptu, Ministerstwo z 9 marca 1945 roku za Nr. 2655/45, zwraca się z prośbą:

1/ O zamianowanie, zgodnie z art. 17 p. 3 Dekretu z 25 listopada 1936r. /Dz. Ust. poz. 613/ na stanowisko Prezesa Konsystorza i tymczasowego Biskupa, radcy Konsystorza Profesora dr. Jana S z e r u d y, zamieszkałego w Warszawie ul. Bracka Nr. 18 m. 27.

2/ O uzupełnienie składu Konsystorza przez powołanie, prócz wyznaczonych już radców duchownych Księży Zygmunta M i c h a e l i s a i Henryka W e n d t a, Księdza Karola K o t u l ę, proboszcza polskiej parafii ewangelickiej w Łodzi, zamieszkałego przy ulicy Piotrkowskiej Nr. 4, urzędującego w kancelarii parafii Św. Mateusza ulica Piotrkowska Nr.279, na zastępcę zaś radcy duchownego Księdza Adolfa G l o c a, parafia Św. Mateusza w Łodzi Piotrkowska Nr. 279.

3/ Powołanie do składu Konsystorza przedstawicieli świeckich, prócz Wice-Prezesa Maksymiliana Rudowskiego i radcy Władysława Roguskiego, na stanowiska radców świeckich
a/ adwokata Karola L i t t e r e r a, Warszawa Hoża 48, oraz
b/ Henryka M a r t e n s a, przemysłowca w Warszawie,
na zastępcę zaś radcy świeckiego Dyrektora Banku Handlowego w Łodzi Jana K o z i e ł a, Łódź ulica Moniuszki Nr. 2, Bank Handlowy.

Prośbę swoją Konsystorz uzasadnia przez obowiązek, Wymieniony w prawie wewnętrznym,/Dz. Ust. poz. 659/36/ nakazujący powzięcie uchwał przy obecności minimum 5-ciu członków Konsystorza, co przy dzisiejszych wyrunkach komunikacyjnych niezawsze daje się osiągnąć, co zaś przy pełnym składzie Konsystorza i powołaniu, w razie nagłym, zastępców pozwoli na odbywanie posiedzeń o wymaganym przez prawo quorum, zwłaszcza, że przy napływie spraw rozwodowych część posiedzeń zamierza się zwoływać w Łodzi, gdzie urzęduje Prokurator, dający wnioski w sprawach rozwodowych.

P.O. Prezesa Konsystorza:

M. Rudowski

4

Ministerstwo Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy
L.dz. V. 9.918/45

K. Gł. - 9918/45

131/IIIa

7

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

Łódź, dn.30 czerwca 1945.
L.dz. 11/45

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznań

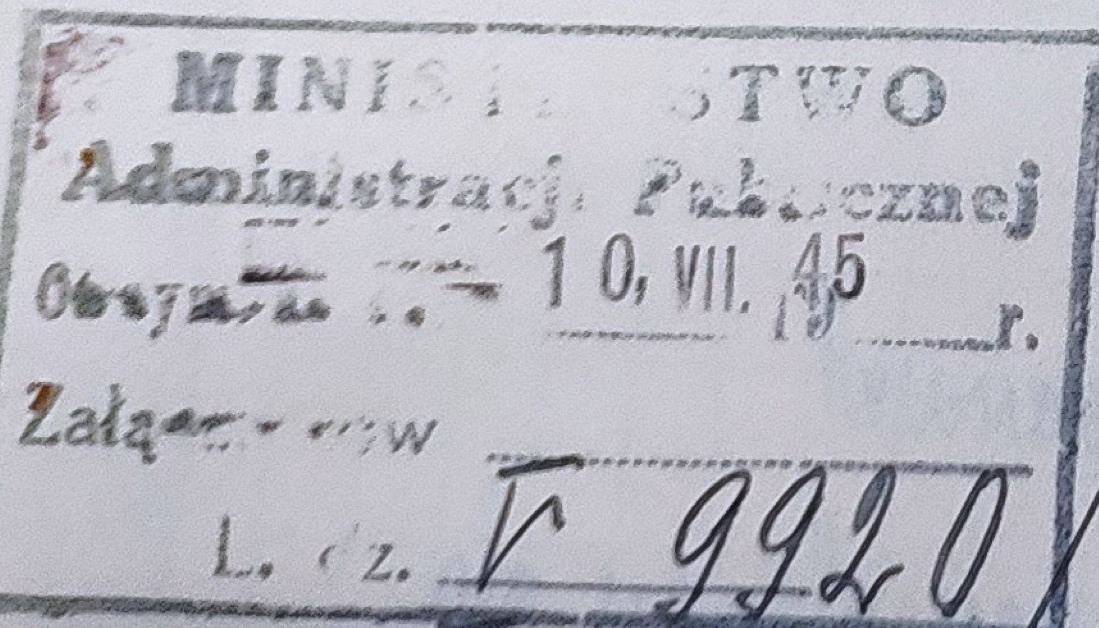
w Warszawie

Konsystorz Ew.-Ref. w Rzeczypospolitej Polskiej zgłasza pretensje do majątków i parafij ewangelickich typu reformowanego niemieckich Kościołów: Unijnego w Poznańskim, na Pomorzu i na Śląsku, oraz Augsb. i Helw. wyznania w województwach wschodnich, i prosi Ministerstwo Administracji Publicznej o wydanie w tej mierze odpowiedniego okólnika do ob.ob. wojewodów.

Prezes: R. Gerlicz

Vice-Prezes:
Ks. H. Skierski
Superintendent

34

Ministerstwo Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy
L.dz.V.9.918/45

A.Gł.-9918/45

8

Pismo wysłane 26.VII.45 r.

24.VII.45.
a.a.

a.a.

Warszawa 18.VII.1945

Do
Konsystorza Kościoła Ewangelicko-~~Augsburskiego~~ Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

Łódź
ul. Piotrkowska 85

Ministerstwo Administracji Publicznej przyjmuje do wiadomości powołanie nowych władz Konsystorza w składzie:

Prezes ~~Konsystorza~~ Konsystorza - adwokat Ryszard Gerlicz
Vice-Prezes - Ks. Superintendent Stefan Skierski
Członek duchowny - Ks. Ludwik Zaunar
Członkowie świeccy - prof. Antoni Górski
" " " adw. Jan Nadej
Zastępca członka duch. Ks. Dr. Emil Honar-Jelinek
Zastępcy członków świeckich - inż. Eugeniusz Jeske
inż. Wiktor Wagner

Równocześnie Ministerstwo Administracji Publicznej przyjmuje do wiadomości, ~~także~~ że obowiązki Superintendenta Kościoła Ewangelicko-~~Augsburskiego~~ Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej pełnić nadal Ks. Stanisław Skierski.

Podsekretarz Stanu
Dr. Zank-Michalski

poz. 34

10

Życiorys

Jstem potomkiem Braci Czeskich, którzy z powodu prześladowań religijnych byli zmuszeni w pierwszej połowie XVIII wieku opuścić kraj ojczysty i szukać schronienia w znanej podówczas z tolerancji Polsce, która stała się im drugą Ojczyzną. Jestem synem robotnika, podmajstrzego tkackiego Wilhelma Jelinka, pracującego w zawodzie tkackim od 9 roku życia, i małżonki jego Natalii z Milerów, również pochodzenia czeskiego. Urodziłem się w Łodzi dnia 7 lipca 1905.

Po ukończeniu elementarnej szkoły fabrycznej droga do dalszego kształcenia dla dziecka robotniczej rodziny była zamknięta: trzeba było zająć się pracą zarobkową i wybić sobie z głowy "wyższe" aspiracje. Pozostawał tylko "termin" w zakładzie elektromonterskim, w którym zapoznałem się nie tylko z pilnikiem, imadłem i młotem kowalskim, ale również i z nędznym losem robotnika ustroju kapitalistycznego.

Mimo to nie dawałem się zmóc losowi. Po ciężkiej całodziennej pracy w zakładzie elektromonterskim zasiadałem wieczorami do późnej nocy nad książką, i w taki to sposób w ciągu lat 1918-1926 zdołałem ukończyć 2-letni kurs handlowy, roczny kurs elektromonterski, a przed państwową komisją egzaminacyjną złożyć stopniowo jako ekstern egzaminy z zakresu klas 4, 6 i matury.

W październiku 1926 jako stypendysta Konsystorza Ew.-Ref. w Rzplitej Polskiej zapisałem się na Wydział Teologii Ewangelickiej Un. Warsz. rok akad. 1930/31 spędziłem na studiach w Szwajcarii /Bazylea/, w styczniu 1932 uzyskałem w Warszawie stopień kandydata teologii, a w czerwcu tegoż roku zostałem ordynowany na duchownego Polskiego Kościoła Ew.-Ref., który w dziejach naszych ojczystych pozostawił po sobie niejedną piękną kartę i niejedno zacne nazwisko /Mikołaj Rej, Mikołaj Radziwiłł, Bogumił Linde, Stefan Żeromski itp./. Kolejno administrowałem parafie w Żychlinie k/Konina, w Kucowie k/Piotrkowa Tryb., w Sielcu k/Staszowa i w Żyrardowie, a jednocześnie studiowałem na Wydziale Humanistycznym i oddawałem się pracy literacko-

---

9

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO OŚWIATY

Warszawa, dnia 27 lipca 1945 r.

Nr IP-2054/45 N

Ministerstwo Administracji Publicznej
/Referat Wyznań Religijnych/
w miejscu

Ministerstwo Oświaty przesyła w załączeniu życiorys z dnia 15 lutego r.b. oraz odpis listu do Redakcji "Głosu Ludu" ks. Dr. Emila Konar-Jelinka, celem ewentualnego wykorzystania.

Zał.

Naczelnik Wydziału
Z.Pomianowski

MINISTERSTWO Administracji Publicznej
1. VIII. 45 r.
Załączników
L. dz. V 11313/45

3

---

katorowie, duchowni i ich rodziny, pensjonariusze domu starców i sierot, jak tysiące tylu innych warszawiaków, dostała się pod "opiekę" armii niemieckiej i .... poprzez obozy przejściowe rozproszeni zostali na wsze strony. Jedni ocknęli się w obozach koncentracyjnych /np. kolega mój i przyjaciel Ks. Pastor

3

Życiorys

Jstem potomkiem Braci Czeskich, którzy z powodu prześladowań religijnych byli zmuszeni w pierwszej połowie XVIII wieku opuścić kraj ojczysty i szukać schronienia w znanej podówczas z tolerancji Polsce, która stała się im drugą Ojczyzną. Jestem synem robotnika, podmajstrzego tkackiego Wilhelma Jelinka, pracującego w zawodzie tkackim od 9 roku życia, i małżonki jego Natalii z Milerów, również pochodzenia czeskiego. Urodziłem się w Łodzi dnia 7 lipca 1905.

Po ukończeniu elementarnej szkoły fabrycznej droga do dalszego kształcenia dla dziecka robotniczej rodziny była zamknięta: trzeba było zająć się pracą zarobkową i wybić sobie z głowy "wyższe" aspiracje. Pozostawał tylko "termin" w zakładzie elektromonterskim, w którym zapoznałem się nie tylko z pilnikiem, imadłem i młotem kowalskim, ale również i z nędznym losem robotnika ustroju kapitalistycznego.

Mimo to nie dawałem się zmóc losowi. Po ciężkiej całodziennej pracy w zakładzie elektromonterskim zasiadałem wieczorami do późnej nocy nad książką, i w taki to sposób w ciągu lat 1918-1926 zdołałem ukończyć 2-letni kurs handlowy, roczny kurs elektromonterski, a przed państwową komisją egzaminacyjnązłożyć stopniowo jako ekstern egzaminy z zakresu klas 4, 6 i matury.

W październiku 1926 jako stypendysta Konsystorza Ew.-Ref.w Rzplitej Polskiej zapisałem się na Wydział Teologii Ewangelickiej Un.Warsz. Rok akad. 1930/31 spędziłem na studiach w Szwajcarii /Bazylea/, w styczniu 1932 uzyskałem w Warszawie stopień kandydata teologii, a w czerwcu tegoż roku zostałem ordynowany na duchownego Polskiego Kościoła Ew.-Ref., który w dziejach naszych ojczystych pozostawił po sobie niejedną piękną kartę i niejedno zacne nazwisko /Mikołaj Rej, Mikołaj Radziwiłł, Bogumił Linde, Stefan Żeromski itp./. Kolejno administrowałem parafie w Żychlinie k/Konina, w Kucowie k/Piotrkowa Tryb., w Sielcu k/Staszowa i w Żyrardowie, a jednocześnie studiowałem na Wydziale Humanistycznym i oddawałem się pracy literacko-publicystycznej na łamach polskiej prasy ewangelickiej. W październiku 1934 wyjechałem na dalsze studia do Pragi czeskiej, gdzie też w czerwcu 1936 uzyskałem stopień doktora teologii.

Po powrocie do kraju na wniosek sekretarza światowego związku szkół niedzielnych /World Sunday School Association/ Dr.James,a Kelly,a z Glasgowa w styczniu 1937 wyjechałem na kilkotygodniowe studia specjalne do Anglii /Birmingham/, poczem objąłem w kraju stanowisko generalnego sekretarza Zreszenia Szkół Niedzielnych w Polsce. Z tego tytułu organizowałem i wizytowałem w kraju szkoły niedzielne różnych denominacyj ewangelickich i wydawałem miesięcznik "Szkoła Niedzielna", który sam redagowałem i wypełniałem własnymi artykułami. W tym też czasie poza innymi pracami i szeregiem artykułów w ewangelickiej prasie kościelnej wydałem ku niemałemu, ale też i miłemu zdumieniu warszawskiego "Robotnika" broszurę o znanym szwajcarskim antyfaszyście Leonardzie Ragaz,u, twórcy t.zw.religijnego socjalizmu; Ragaz ów nie tylko zawiesił na kołku togę pastorską, ale i zrezygnował z profesury w Zurychu, by całkowicie poświęcić się pracy w ruchu robotniczym.

Wybuch wojny z natury rzeczy położył kres tokowi tej pracy. W zmienionych warunkach pod przydomkiem "Konar" oddałem się tajnej pracy wśród młodzieży, organizowałem komplety gimnazjalne , brałem czynny udział w tajnych konferencjach przedstawicieli polskich Kościołów akatolickich, zmierzających do uzgodnienia pracy w powojennej Polsce w duchu prawdziwie demokratycznym i antyfaszystowskim z hasłem "Wolny Kościół w wolnym Państwie". Na kazalnicy jawnie służyłem sprawie ojczystej przez krzepienie i podnoszenie na duchu słuchaczy, którym zbrodniczy okupant hitlerowski wydzierał nie tylko majątek i mienie, ale i ukraść usiłował również duszę, otumanić ją jadem swej zażganej propagandy, wykoszlawić "artystycznymi" imprezami, zdeprawować rozpustą i pijaństwem. Praca ta może nie była efektowna - bo i taką być nie mogła - ale była konieczna.

Wybuch "powstania warszawskiego" położył kres i tej pracy. Dnia 12 sierpnia 1944 dom parafialny na Lesznie, w którym mieszkałem, po wielogodzinnej walce ulicznej został wreszcie zdobyty, a wszyscy jego lokatorowie, duchowni i ich rodziny, pensjonariusze domu starców i sierot, jak tysiące tylu innych warszawiaków, dostała się pod "opiekę" armii niemieckiej i .... poprzez obozy przejściowe rozproszeni zostali na wsze strony. Jedni ocknęli się w obozach koncentracyjnych /np.kolega mój i przyjaciel Ks.Pastor

Ludwik Zaunar w Hamburgu/, inni ocknęli się niby na wolności, zdani na łaskę Bożą i Komitetów R.G.O, pędząc życie w trwodze, czy aby ich, "warszawskich bandytów" nie złowi we dnie na ulicy żandarm, a w nocy nie wyciągnie z przygodnej kryjówki agent Gestapo.

Do tych ostatnich "szczęśliwców" i ja należałem. Poprzez obóz przejściowy w Pruszkowie 24 sierpnia dostałem się do swojego rodzinnego miasta. Ponieważ nie umiem siedzieć bezczynnie, po dwu miesiącach zająłem się i tu pracą, jaką mi warunki, sumienie i poczucie obowiązku obywatelskiego dyktowały. W Łodzi istniał przed wojną Zbór ew.-ref.polski. Okoliczności tak się złożyły, że sferę inteligencką tworzył w nim żywioł nawskroś polski, podczas gdy element robotniczy był pochodzenia czeskiego, w znacznej mierze jednak już spolonizowany. Z inteligencją polską okupant hitlerowski rozprawił się na swój sposób /np.Ks.Pastor Jerzy Jelen, pochodzenia również czeskiego, zmarł w grudniu 1942 w Dachau/, a z pozostałego elementu zrobił "Ausländerów" i pozwolił im /n.b. laikowi/ odprawiać nabożeństwa tylko w języku czeskim, chociaż świątynia kalwińska była w Lodzi chyba jedyną, w której mimo to najdłużej rozbrzmiewała mowa polska. Parafie kalwińskie w Łodzi, w Kucowie, w Zelowie i gdzie indziej przybrały zatem oblicze czeskie. Nigdy nie były one zalegalizowane i zatwierdzone przez władze okupacyjne, acz czynniki pewne i w tym kierunku wywierały nacisk, i istniały chyba raczej tylko prawem bezwładu chwilowego, albowiem okupant zamierzał je w przyszłości zgermanizować zupełnie. W tym właśnie celu niemal równocześnie z moim przyjazdem do Łodzi przybył do miłego "Litzmannstadtu" specjalnie z Berlina nasłany młody, pełen zapału "Kulturträger" pastor Galle, który miał tu stworzyć nową placówkę germanizacyjną. Jakoż w samej rzeczy w łonie Parafii ew.-ref. utworzona została druga parafia ew.-ref.ściśle niemiecka z "Herr Pastorem" Gallem na czele.

W tych warunkach ja, warszawiak, przez nikogo nieproszony i przez nikogo niezatwierdzany, samozwańczo stanąłem na czele "czeskiego" Zboru. Doskonale zdawałem sobie sprawę z tego, że ani "Herr Oberkonsistorialrat" Dr Kleindienst, ani "Herr Pastor" Galle, ani tym mniej "Herr Miessner" z Łódzkiego Gestapo nie pozwolą mi tu długo popasać. Starałem się uśpić ich czujność twierdzeniem, że jestem również Czechem, zwodziłem zapowiedzią wyjazdu do Czech itp., słowem była to przysłowiowa gra na zwłokę, aż wreszcie zwycięski pochód armii radzieckiej uwolnił mnie od tego Damoklesowego miecza, wiszącego nad mą głową.

Jestem żonaty, mam dwóch synków. Dnia 22 czerwca 1941 zostałem wraz z rodziną podczas spaceru na mieście ciężko ranny odłamkami bomby, która eksplodowała w bezpośredniej odległości od nas. Odpowiednie zaświadczenie władz okupacyjnych, wydane mi w związku z owym wypadkiem, w walnej mierze przyczyniło się właśnie do wydostania się z Pruszkowa i możliwości przyjazdu do Łodzi. - Pod względem przekonań politycznych byłem zawsze niezależny i w okresie przedwojennym do żadnej partii nie należałem, albowiem czułem się tylko Polakiem i - mimo rodzaju pracy - tylko synem robotnika, a wszelkie programy polityczne były mi obce.

Dziś nie posiadam niczego, co mógłbym nazwać własnym. Nie posiadam nawet świadectw i dyplomów, bo te pozostały w ramkach na ścianie pewnego warszawskiego domu. Posiadam tylko swoje słabe siły i zdolności, które pragnąłbym zaofiarować przy budowie prawdziwie demokratycznej i antyfaszystowskiej Polski. Przypuszczam, że nasza polityka wewnętrzna toczyć się będzie po linii rozdziału Kościoła od Państwa. Nie mniej jednak sporo tu będzie spraw zazębiających się o kwestie natury religijno-kościelnej. Pod tym względem posiadam pewien zasób wiadomości nie tylko czysto teoretycznych, ale i szereg prakycznych znajomości osobistych i stosunków wewnętrznych Kościołów akatolickich w różnych dzielnicach kraju. W tym właśnie kierunku pragnąłbym najchętniej zaofiarowaćswoje siły. Nieźle władam językiem czeskim, gorzej niemieckim i angielskim.

Łódź, dnia 15 lutego 1945

Dr Emil Konar-Jelinek

DrKonar-Jelinek

Do

Redakcji "Głosu Ludu"

w Łodzi

ul. Piotrkowska 86.

Obywatelu Redaktorze,

uprzejmie proszę o łaskawe zamieszczenie w poczytnym Waszym "Głosie Ludu" niniejszego listu, zawierającego kilka uwag, jakie nasunęły mi się w związku z czołowym artykułem o wizycie dziekana katedry kanterberyjskiej Rev. Hewlett'a Johnsona, zamieszczonym we wczorajszym /7 czerwca Nr 144/ numerze Waszego pisma. Jedynie głębokie przeświadczenie, że uwagi moje posiadają charakter ogólnoobywatelski i społeczny, dodaje mi odwagi do powyższej prośby.

Nie taję wcale, że wspomniany artykuł przeczytałem z wielką radością. Cieszy mnie i napawa dumą obywatelską stwierdzenie przez cudzoziemca Wielebnego Księdza Dziekana Johnsona całkowitego równouprawnienia wszystkich wyznań religijnych w Polsce. Z szczególną zaś satysfakcją przeczytałem oświadczenie Prezydenta KRN ob. Bieruta, iż "w chwili obecnej Rządowi Tymczasowemu przypadła w udziale rola czynnika, który ostatecznie i definitywnie nada temu zagadnieniu należyty charakter". Nie mniej jednak wspomniany artykuł obudził we mnie pewne smutne refleksje, będące wynikiem szarej rzeczywistości. Nie mogę poprostu odpędzić od siebie natrętnej myśli: "Władze państwowe swoje, a społeczeństwo nasze także swoje". Kilka przykładów z naszej przeszłości i teraźniejszości tę myśl bliżej wyjaśni.

Historia nasza ojczysta poucza nas dowodnie, że Polska zawsze tolerancyjną była, a w każdym razie była bardziej tolerancyjna niż kraje zachodniej Europy. Wystarczy wymienić Braci Czeskich, antytrynitarzy włoskich i hugonotów francuskich, którzy w czasach ogólnych prześladowań i wojen religijnych jedynie w Polsce znaleźli azyl i przytułek. Wiek XVI, "złoty" wiek literatury a zarazem potęgi politycznej, kulturalnej i gospodarczej Polski, roił się u nas od różnych Turnowskich, Socynów, Blandratów, Lismaninów i Statoriuszów. W owe czasy w kraju naszym reformacyjna myśl ewangelicka zataczała coraz szersze kręgi, szkoda tylko, że u nas nie był to jak gdzie indziej także ruch ludowy, a tylko szlachecki i magnacki. W każdym razie czołowi mężowie kultury polskiej tej miary jak Mikołaj Rej z Nagłowic, książę Mikołaj Radziwiłł Czarny a nawet słynny humanista Andrzej Frycz Modrzewski nie wahali się publicznie przyznać do "ewangelii". W owym też czasie słowo "ewangelik", równoznaczne z "kalwinem", nie budziło w nikim żadnego uprzedzenia, ani też nie dyskredytowało nikogo w opinii publicznej, owszem uchodziło nieledwie za synonim otwartej głowy, za symbol cnót obywatelskich. Przecież "Bracia polscy", z kalwinizmu wyrośli, są pierwszymi bodaj w Europie pacyfistami, demokratami i radykałami społecznymi. Przynależność wyznaniowa do ewangelików, kalwinów czy braci nie dawała także w owe czasy asumptu do czynnych fanatycznych wystąpień, pomijając oczywiście niepoczytalne, z podjudzenia jezuickie wyrosłe, żakowskie tumulty krakowskie i wileńskie.

Z chwilą wygasania żywiołowego prądu reformacyjnego, jaki szedł przez wszystkie kraje Rzeczypospolitej z zachodu na wschód /kalwinizm/ i z północy na południe /luteranizm/, z chwilą wzmożenia reakcji jezuickiej, której ojcami duchowymi byli Hozjusz i Skarga, a która święciła triumfy swoje w fanatycznych ruchach żaków i pospólstwa ciemnych i opłakanych pod każdym względem czasów saskich /patrz Wł. Smoleński: Przewrót umysłowy w Polsce XVIII wieku/, źle zaczęło się dziać w Państwie Polskim. Unia brzeska, krwawe wojny kozackie, fanatyzm tłumów, ciemnota i zabobon pospólstwa, upadek kultury i oświaty, rozprzężenie moralne, zanik cnót obywatelskich, to wynik nie swarów religijnych, jak chcą w nas wmówić bogoojczyźniani grafomani; przecież w owym czasie Polska już tylko katolicka

czasie Polska już tylko katolicką była. Nieszczęsna sprawa dyssydentów za Stanisława Augusta, która żywym echem obiła się o dwory państw zagranicznych i dała im asumpt do mieszania się w wewnętrzne sprawy Polski, także nie ś świadczy już o przysłowiowej polskiej tolerancji.

13

Napływ w początkach XIX wieku do Polski kolonistów niemieckich, będą-
cych z reguły luteranami, jeszcze bardziej pogorszył sytuację katolików w
Polsce, i bodaj czy nie on właśnie w walnej mierze przyczynił się do utrwa-
lenia w szerokich masach ludowych przeświadczenia, że Polak to katolik, a
ewangelik to niemiec, ba nawet osławionej sentencji Romana Dmowskiego, iż
w Polsce tyle polskości, ile w niej katolickości. I ten stan rzeczy trwa
w mentalności Polaka po dzień dzisiejszy. Nieraz trudno wprost uwierzyć,
że nie byle szaraczek, ale człowiek roszczący sobie pretensję do inteligen-
cji nie potrafi u nas w Polsce rozróżnić wyznania od narodowości: katolik
to Polak, prawosławny to Rosjanin, a ewangelik to niemiec i basta! Bardzo
niedawno temu, dobry mój znajomy, z którym łączą mnie serdeczne stosunki,
ku swemu zgorszeniu dowiaduje się raptem, że jestem ewangelikiem i pełen
wyrzutu powiada: "I na co Wam to?!", jakgdybym conajmniej popełnił zbrodnię
albo kradzież. Pomijam bohaterskie wyczyny Rydza Smigłego z cerkwiami pra-
wosławnymi, przeprowadzane przy pomocy KOP-u, które sławy na forum między-
narodowym nam nie zjednały /z wyjątkiem może sfer watykańskich/, pomijam
ozonowskie enuncjacje puł.Koca o łaskawej "tolerancji" w Polsce wyznań ewan-
gelickich, wystarczy przeczytać sobie formułę przysięgi Prezydenta Rzeczy-
pospolitej z owego okresu, albo porównać kosztowny dla Państwa Konkordat
ze Stolicą Apostolską, z nieuznaniem w tolerancyjnej rzekomo Polsce całego
szeregu wyznań akatolickich, które całe lata daremnie kołatały do różnych
Ministerstw i Departamentów, by wreszcie doczekać się jakiego takiego załat-
wienia tej sprawy przez znienawidzonego - o zgrozo - okupanta niemieckiego.
Czyż ci wszyscy "heretycy" i "sekciarze" - jak ich piętnowała opinia publicz-
na - owi narodowcy, badacze, sztundyści i jak im wszystkim na imię, to gor-
si obywatele, tylko dlatego, że nie wyznają rzymskiego katolicyzmu? Czyż
wszystko, co z Rzymu pochodzi i ma patent rzymski ma Polskę zbawić? Czy Pols-
ka to domena wyłączna jednego chrześcijańskiego wyznania, tak samo dobrego
jak i każde inne? Niby dlaczego? Większość o tym decyduje? Inaczej sprawy
mniejszości katolickiej wyglądają w ewangelickich krajach skandynawskich al-
bo na "anglikańskich" wyspach brytyjskich. Tam przed wojną mniejszość kato-
licka korzystała z pełni praw i z pełni swobód obywatelskich, u nas jednak
w przedwojennej Polsce mimo, iż co niedziela i w każde święto głośniki radio-
we przez dwie godziny radowały nasze dusze łacińskimi tekstami mszy katolic-
kiej, ewangelicy nie mogli doprosić się nawet kwadransa dla polskiego słowa,
a kwestia mazurska zgóry przepaść musiała, bo ewangelicki Mazur bał się jak
ognia katolickiej Polski.

A dziś? Czyż dziś mimo odpłynięcia i wyłączenia z łona Narodu Polskiego
elementów wrogich poglądy społeczeństwa na sprawy religijne zmieniły się na
lepsze? Nie sądzę. Dotąd jeszcze w urzędach i w biurach naszych określenie
ewangelik brzmi nieledwie tak samo jak dawniej. Rzadko zdarzy się trafić na
urzędnika, któryby miał jasny pogląd na sprawy wyznaniowe. Chyba temu tylko
zawdzięczam przed kilku tygodniami "nocną wizytę" funkcjonariuszów UBP. Py-
tano mnie o Volkslistę! Po gruntownym i podejrzliwym zbadaniu dowodu osobistego
funkcjonariusz państwowytonem niedowierzania /bo jakże "pastor" może być Po-
lakiem?!/ orzekł sentencjonalnie: "To pan /pastor jest tylko panem, nie księ-
dzem!/ ma tylko takie wyznanie". A coby ów zacny funkcjonariusz państwowy
powiedział, gdyby się raptem dowiedział, że właśnie "takie" wyznanie albo
bardzo do niego zbliżone "ma" premier Churchill, prezydent Roosevelt, a na-
wet Reverend kanterberyjski, który bierze czynny udział w nabożeństwie ewan-
gelickim, odprawianym przez polskiego księdza ewangelicko-augsburskiego w
polskim kościele ewangelicko-reformowanym w Warszawie nal eśnię,a natomiast
tacy mili chłopcy jak Benio i Adolfek "mieli" naschwał - przynajmniej ofi-
cjalnie - takie całkiem "polskie" rzymsko-katolickie wyznanie? Czyż nie są
to bzdury? Ale poco w takim razie stosować je wobec polskich ewangelików?!
W demokratycznej Polsce czas skończyć z wyznaniowym kołtuństwem!

Myślę, iż wielka to szkoda, że ów funkcjonariusz państwowy o tym nie
wiedział. Owszem, wielka to szkoda, że właśnie takich funkcjonariuszów u nas
jest bardzo wielu. Szkoda, iż nie wiedzą oni, że bohaterem naszego hymnu na-
rodowego jest właśnie nie katolik, tylko luter gen.Henryk Dąbrowski, że ojcem
literatury polskiej jest nie katolik, tylko kalwin Mikołaj Rej, że autorem
pierwszej gramatyki języka polskiego jest nie katolik, tylko arianin, szla-
chetny Francuz w Polsce nobilitowany Piotr Stoiński, że twórcą wspaniałego
słownika języka polskiego na wielką skalę jest nie katolik, tylko znowu kal-
win Bogumił Linde, że wizjonerem Polski demokratycznej i "szklanych domów"
robotniczych jest nie katolik, tylko znowu naschwał kalwin, autor "Ludzi bez-

Ludwik Zaunar w Hamburgu/, inni ocknęli się niby na wolnej...
kę Bożą i Komitetów R.G.O. ...

... Nieszczesna sprawa dyssydentów za
... państw zagranicznych
"ludzi bezdomnych", mocarz polskiego słowa Stefan Żeromski.

I oto, myślę sobie teraz, czy np. Pan, Obywatelu Redaktorze, będzie miałdość odwagi cywilnej i dość miejsca na łamach swego pisma, by słowa te zamieścić, czy też może względy zasadnicze uniemożliwią Panu wykonanie szczerych zamiarów. Może Pana dziwi moje przypuszczenie? Ale mnie, Polaka - ewangelika, nie wprawi w zdumienie ewentualne Pana zdziwienie. Bardzo niedawno temu przez trzy tygodnie walczyłem jak lew z pokolenia Judy z redakcją pewnego naszego pisma o zamieszczenie krótkiego anonsu z życia Polskiego Kościoła Ew.-Ref. Pono tylko względy "zasadnicze" /uchowaj Boże, nie wyznaniowe/ nie pozwalały skrupulatnej redakcji na zamieszczenie anonsu. Ja wszakże po dziś zastanawiam się nad tym, czy sfery katolickie również za każdym razem muszą staczać takie homeryckie boje o zamieszczenie przez to samo pismo nie tylko anonsów, ale całych artykułów już nie tylko z życia Kościoła katolickiego w Polsce, ale nawet z zakresu prywatnych spraw dostojników tego Kościoła, którymi przecież szerszy ogół społeczeństwa wcale się nie interesuje.

Uprzejmie proszę Was, Obywatelu Redaktorze, przyjąć wyrazy wdzięczności, szacunku i prawdziwego poważania.

Ks. Dr. Emil Konar-Jelinek
Proboszcz Polsk. Parafii Ew.-Ref.
w ŁODZI
ul. Piotrkowska 85 m. 3.

Pismo okólne

MINISTERSTWO ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
Departament V Wyznaniowy

Warszawa, dnia 2 sierpnia 1945 r.

L.Dz.V-9920/45

K. Gł. 9920/45

~~OKÓLNIK~~

Pismo wysłano 3/VIII 45 ad. ...

do Obywateli Wojewodów

w sprawie Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej.

aa

Ministerstwo Administracji Publicznej reskryptem z dnia 18.VII.1945 r.L.Dz.V.9918/45 przyjęło do wiadomości powołanie nowych władz Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej w następującym składzie:

EKSPEDYTURA
Otrzym. 3/VIII 1945
Przep. dn. 19 r.
Porównano dn.
Wysłano dn. 3/VIII 45
Zwrócono K. Gł. 15 11 ...
(Kop. W. Musz)

Prezes Konsystorza	Ryszard Gerlicz
Viceprezes	ks.Superintendent Stefan Skierski
Członek duchowny	ks.Ludwik Zauner
Członkowie świeccy	Antoni Górski i Jan Nadej
Zast.członka duchown.	ks.dr.Emil Konar
Zast.członków świeck.	inż.Eugeniusz Jeske

W związku z powyższym polecam przekazanie należycie upełnomocnionym przedstawicielom konsystorza majątku ruchomego i nieruchomego tych parafii ewangelicko-reformowanych które należały dotąd do Kościołów:Unijnego,Unijnego na Górnym Śląsku,względnie Kościoła Ewangelickiego Augsburskiego i Helweckiego wyznania.Przekazanie to nastąpić ma w formie oddania w użytkowanie aż do czasu wyjścia w tej sprawie osobnej ustawy.

Podsekretarz Stanu

(-) Dr. Maruk - Michalski

Otrzymują:

- Wojewodowie (wszyscy)
- Prezydent m.st.Warszawy
- Prezydent m.Łodzi
- Departament Polityczny M.A.P.
- Konsystorz Kościoła Ewangelicko--Reformowanego

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego

438/sub.

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

219/XVII a
16

Łódź, dn. 3 sierpnia 1945

L.dz. 45/45

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznań

w Warszawie

ul. Wileńska 15.

Przed wojną Konsystorz otrzymywał od Państwa 3 stałe etaty oraz doraźne dotacje według załączonego wykazu. W czasie powstania Warszawskiego wszystkie budynki, urządzenia itp., stanowiące majątek Konsystorza zostały zburzone przez Niemców, i obecnie Konsystorz pozostał bez żadnego kapitału na prowadzenie czynności uznanych i powierzonych przez Państwo.

Wobec powyższego Konsystorz uprzejmie prosi o przyznanie stałej dotacji odpowiednio równowartej przedwojennym dotacjom państwowym na pokrycie najpotrzebniejszych i koniecznych wydatków.

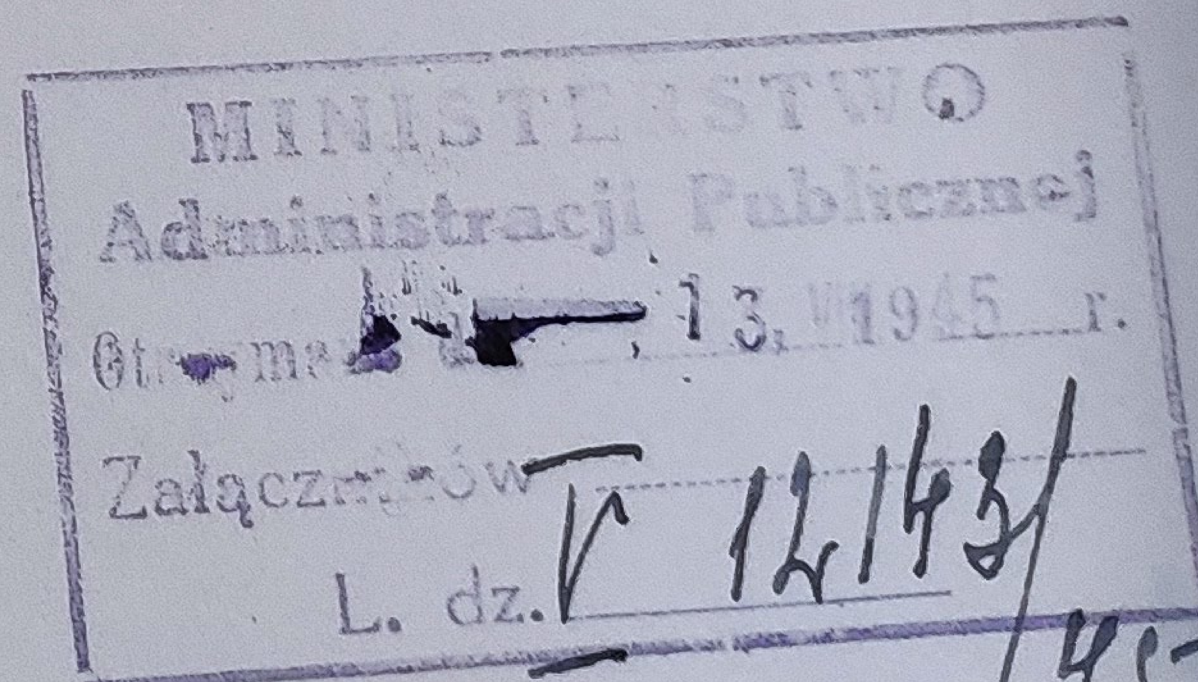
Prezes: [signature]

Wiceprezes:

Ks. A. Stierlitz [signature]

Superintendent.

4

438/sub.

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

22

270/XVIIIa

20

18

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

Łódz, dnia 13 sierpnia 1945.

17

Wykaz etatów i dotacyj państwowych

Etaty:	1. Sekretarz Konsystorza	zł.	350.-	miesięcznie
	2. kancelistka	"	250.-	"
	3. wozny	"	150.-	"
		zł.	750.-	miesięcznie

Dotacje miesięczne:

1. prezes	zł.	86.-
2. trzej radcowie á 64 zł.	"	192.-
3. viceprezes	"	172.-
4. superintendent	"	43.-
	zł.	493.-

Ponadto Konsystorz otrzymywał dorazne dotacje na lokal, telefon, na remonty, stypendia itp. Wreszcie każdy z Urzędników Stanu Cywilnego, podległych Konsystorzowi otrzymywał miesięcznie zł. 21,50, co wszystko razem tworzyło w sumie około 1500 zł. miesięcznie.

438/sub

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

22

270/XVIIIa

20

18

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L.dz. 58/45.

Łódź, dnia 13 sierpnia 1945.

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie

ul. Wileńska 15.

W związku z podaniem z dnia 3 bm. Nr 45/45 Konsystorz uprzejmie prosi o przyznanie ponadto jednorazowego subsydium na konieczne wydatki, związane z działalnością Konsystorza.

Prezes: Jagerlin

w/z Sekretarza:

Ks. N. Konarzeliński

438/sub 6.

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź ul. Piotrkowska 85

22

270/XVIIa

20

Ksiądz Superintendent
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
m. Łódź - Piotrkowska 85 - 3.
dnia 6. września 1945 r.
No 54/45.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie
ul. Targowa.

19

MINISTERSTWO ADMINISTR CJI
PUBLICZNEJ
Departament V Wyznaniowy
L.Dz.V-12143/45

Warszawa, dnia 7 września 1945 r.

Do

Departamentu I Organizacyjnego
Wydział Budżetowy

w **miejscu**

Proszę wypłacić z budżetu M.A.P. § 11 na ręce ob. Ireny Zaunarowej kwotę

20.000.- zł.

słownie: dwadzieścia tysięcy złotych, jako subwencję dla Kościoła Ewangelicko-Reformowanego.

3 paź 18

4

4. " " w Rucowie, powiatu Piotrkowskiego.
5. " " w Sielcu, powiatu Stobnickiego

13. IX

6

22

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

Łódź, dnia 5 listopada 1945

L.dz. 145/45.

270/XVIIa

20

Ksiądz Superintendent
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

w Łódź - Piotrkowska 85 - 3.

dnia 6 września 1945 r.

No 54/45.

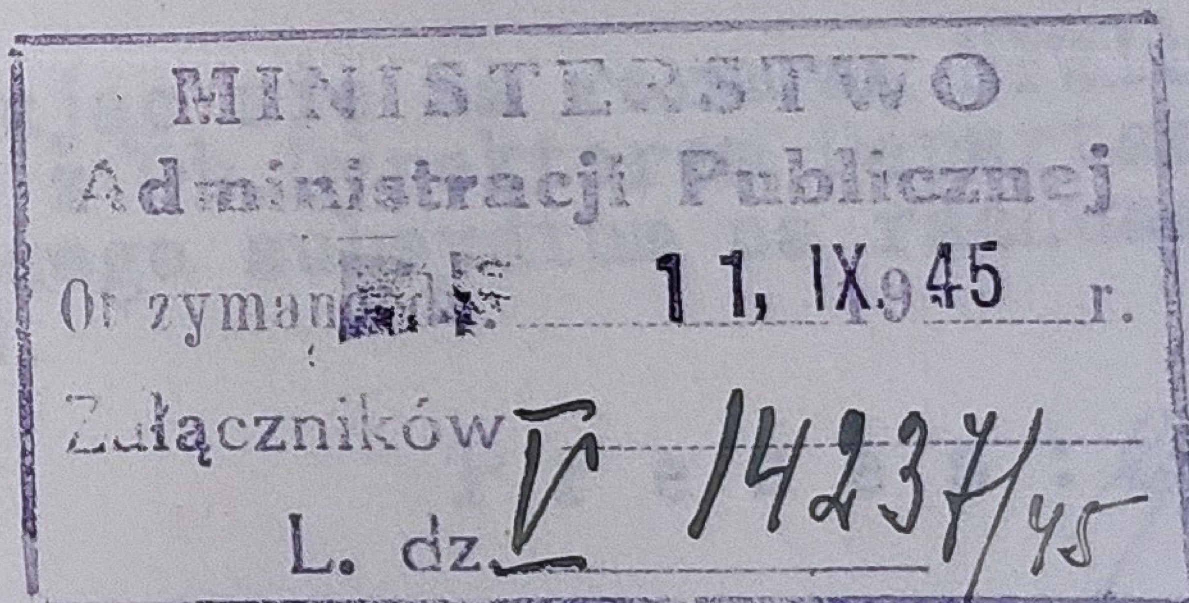
Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie
ul. Targowa.

Mam zaszczyt przesłać wykaz poniemieckich Zborów ewangelickich wyznania ewangelicko-reformowanego:

1. Zbór w Poznaniu.
2. " " w Lesznie poznańskim.
3. " " w Laszczicach k/Leszna.
4. " " w Toruniu.
5. " " w Taborze - Śląsk
6. " " w Czerminie.
7. " " w Gdańsku.
8. " " w Kowalinie na Pomorzu.
9. " " w Szczecinie.
10. " " w Hołdunowie, powiat Pszczyński
11. " " w Wrocławiu.

Jednocześnie podaję wykaz Zborów (parafij) dotychczas do Kościoła naszego należących:

Zbory: 1. Zbór w Warszawie.
2. " " w Zelowie, powiatu Łaskiego.
3. " " w Łodzi.
4. " " w Kucowie, powiatu Piotrkowskiego.
5. " " w Sielcu, powiatu Stobnickiego

a.a.
13. IX. 1945

6

21

6. Zbór w Żychlinie, powiatu Konińskiego.

Filiały:

7. Filiał w Poznaniu.

8. " " w Bydgoszczy.

9. " " w Żyrardowie.

10. " " w Krakowie.

11. " " w Starowiczny.

12. " " w Lublinie.

Ks. Stefan Skierski
Superintendent.

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

/sub.

22

L.dz. 145/45.

Łódź, dnia 5 listopada 1945

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznań Religijnych

W a r s z a w a

ul. Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ew.-Ref. w R.P. potwierdza niniejszym odbiór subsydium w kwocie 20.000.- zł. i jednocześnie podaje do wiadomości, że za miesiące lipiec, sierpień i wrzesień wydatkował:

1. na potrzeby kancelaryjne wraz z komornem za lokal 4.000.-
2. na uposażenie personelu: sekretarza, woźnego konsystorskiego i pomocy kancelaryjnej 9.000.-
3. na subsydium wdowie po zamordowanym w Dachau proboszczu Parafii Warszawskiej, członka Konsystorza, śp.Ks.Ludwika Zaunara ... 5.000.-
4. na subsydium dla repatrianta z Wilna Ks. Kazimierza Ostachiewicza 4.000.-

Razem 22.000.-

Jednocześnie Konsystorz powołując się na rozmowę NPWlb. Ks.Superintendenta St.Skierskiego z Ob.Dyrektorem Departamentu, uprzejmie prosi o wypłacenie dalszego subsydium na rachunek Konsystorza w P.K.O konto VII-263.

P r e z e s : RGerlicz

/-/ R.Gerlicz

w/z Sekretarza:

Ks. Konar-Jelinek

/-/ Ks.Dr Emil Konar-Jelinek
Radca Konsystorza

MINISTERSTWO
Administracji Publiczn
Otrzymano dn. 8/XI 1945
Załączników
L. dz. V. 18856/45.

Sx13 pu. 18

23

Warszawa, dnia 12.XI.45 r.

MINISTERSTWO ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ
Departament V Wyznaniowy
L.dz.V.18856/45

Do

Departamentu I Organizacyjnego

M.A.P.

w/m

Proszę wypłacić z budżetu Ministerstwa Administracji Publicznej § 11 kwotę 20 tys.zł.(słownie dwadzieścia tysięcy złotych), jako subwencję dla Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w R.P.

Kwotę powyższą proszę przekazać na rachunek Konsystorza w P.K.O. konto VII - 263.

MINISTERSTWO ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ
Departament V Wyznaniowy

Warszawa, dnia 12 listopada 1945 r

Konsystorzowi Kościoła
Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

Łódź

ul. Piotrkowska 85

do wiadomości na tamt. pismo z dnia 5.XI.1945 r. L.dz. ~~xxx~~ 145/45.

4 Luty 621

175/sub
24

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L. dz. 171
Łódź, dn. 26/I 1946 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań Religijnych

W a r s z a w a
Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej potwierdza niniejszem odbiór subwencji w kwocie 20,000 zł. przekazanej na r-k Konsystorza w P.K.O. w Łodzi- konto VII-263, przy piśmie Departamentu Wyznań z dn. 12/XII 1945 r. Nr. 18,856/45, podając do wiadomości Ministerstwa, że z przyznanej subwencji wydatkowane zostało w miesiącach październiku, listopadzie i grudniu 1945 r.:

1/ na potrzeby kancelaryjne wraz z komornem za lokal i opałem .... 5,000 zł.
2/ na uposażenie personelu: sekretarza, woźnego Konsystorskiego i pomocy kancelaryjnej .... 9,000 "
3/ zwrot kosztów podróży administratorowi parafji Sielec, ks. Wł. Kołodziejowi .... 3,000 "
4/ zwrot kosztów podróży administratorowi parafji Zychlin ks. Kaz. Ostachiewiczowi, z Warszawy do Łodzi oraz do Zychlina .... 3,000 "

Razem: 20,000 zł.

Zważywszy, że niezależnie od zniszczeń parafji warszawskiej, parafje w Łodzi, Zychlinie i Sielcu wymagają znacznych remontów, jak w gmachach kościelnych, tak i w zabudowaniach parafjalnych, oraz z uwagi na to, że do roku 1939 Konsystorz korzystał z subwencji Ministerstwa na ten cel przeznaczanych, a podczas okupacji konserwacja budynków nie mogła być uskuteczniana, jak z braku funduszów, tak i z sprzeciwów okupanta, Konsystorz prosi o zwiększenie subwencji na powyższy cel na rok 1946 i wpłacenie takowej na r-k Konsystorza w PKO w Łodzi VII-263.

Prezes
R. Gerlicz

wz. Sekretarz
Ks. Władysław Kołodziej

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano 31. I. 46 19 r.
Załączników
L. dz. V-929/46

Akt Nr. 18856/45 dołączono

4 Luty 6 21

Departament Wyznaniowy
V.929/46

Do

Departamentu I Organizacyjnego M.A.P.
Wydział Organizacyjny
w miejscu.

Proszę wypłacić z budżetu M.A.P. Część V, Dział I . § 11 kwotę zł. 30 tysięcy (słownie: trzydzieści tysięcy złotych) jako subwencję dla Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w R.P. przeznaczoną na remont parafii tegoż kościoła w Łodzi, Zychlinie i Sielcu.

Kwotę powyższą przekazać należy na konto Nr.VII.-263 Pocztowej Kasy Oszczędności w Łodzi.-

/ Mgr Jarosław Demiańczuk/
Dyrektor Departamentu

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

sub.

26

L. dz. 182

Łódź, dn. 6/IV - 1946 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań Religijnych

W a r s z a w a

Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko- Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej niniejszem potwierdza odbiór subwencji w kwocie 30,000 zł. przekazanej na r-k Konsystorza w P.K.O. w Łodzi-konto Nr.VII-263, przy piśmie Departamentu Wyznań z dn. 4/II - 1946 r. Nr.V.929/46 i równocześnie podaje do wiadomości Ministerstwa, że z powyższej subwencji wydatkowano w miesiącach styczniu, lutym i marcu 1946 r.:

1/ Kupno materjału na togi dla księży pastorów........... 3000 zł.
/ trzy tysiące zł./
2/ Subwencja ks. superint.Skierskiemu.................... 7000 "
/siedem tysięcy zł/
3/ Subwencja ks. Niewieczerzałowi w Zelowie...............3000 "
/ trzy tysiące zł./
4/ Wydatki na komorne i Kancelarję Konsystorza,............5000 "
/ pięć tysięcy zł./
5/ Subwencja ks. Ostachiewiczowi i na remont budynków parafialnych w Łodzi i Zychlinie.......................................12000 "
/ dwanaście tysięcy zł./

Razem 30,000 zł.

Słownie: trzydzieści tysięcy złotych.

Przedstawiając powyższe sprawozdanie, Konsystorz uprzejmie prosi Ministerstwo/Departament Wyznań Religijnych/ o przyśpieszenie przyznania subwencji na kwartał II r.b. z uwagi na to, że obecnie rozpoczął się okres robót budowlanych i z tego względu, że duchowni Kościoła Ewangelicko-Reformowanego znajdują się w krytycznych warunkach materjalnych.

Przyznaną subwencję uprzejmie prosimy wpłacić na r-k Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w P.K.O. w Łodzi Nr. konta VII-263.

Prezes
Gerlicz
/Ryszard Gerlicz/

wz. Sekretarz
Władysław Kołodziej
/Ks. Władysław Kołodziej/

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 12.IV.46 r.
Załączników
L. dz. V-2622/46.

sub
24

Warszawa, dnia 21 maja 1946r.

MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
Departament Wyznaniowy
L.dz.V. 2622/46

Do
Departamentu I Organizacyjnego
Wydział Budżetowy
w m i e j s c u

Proszę wypłacić z budżetu Ministerstwa Administracji Publicznej Część 5 Dział I §11 na ręce ....

kwotę zł 30000 .... słownie: trzydzieści tysięcy .... jako subwencję dla Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Łodzi ....

na pomoc materialną dla pastorów oraz remont budynków ....

Kwotę powyższą proszę przekazać na rachunek Konsystorza Ewangelicko-Reformowanego w P.K.O w Łodzi Nr. konta VII 263

Demiańczuk
/Mgr Jarosław Demiańczuk/
Dyrektor Departamentu

Otrzymałem
28/V 46 r
[illegible signature]

Wypłatę aprobuje Minister A.P.
Kiernik
/Dr Władysław Kiernik/

str 9 poz 54

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85
Nr.200

Łódź, dn.20 lipca 1946 r. 28

14.

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
/Departament Wyznań Religijnych/
W a r s z a w a
Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Łodzi prosi o wpłacenie subwencji za kwartał III r.b. na konto P.K.O. w Łodzi Nr.VII-263, usprawiedliwiając się jednocześnie z przydzielonej przez Ministerstwo subwencji za kwartał II w kwocie 30,000 zł, a mianowicie:

1/ subwencja dla ks.superintendenta Skierskiego........	3,000,00 zł
2/ subwencja dla kolegjum kościelnego zboru warszawskiego na wewnętrzne potrzeby kościoła..............	10,000,00 "
3/ subwencja dla ks. Kazimierza Ostachiewicza.........	6,000,00 "
4/ zwrot kosztów podróży do parafji w Sielcu ks. Władysławowi Kołodziejowi...............................	3,000,00 "
5/ komorne za lokal Konsystorza za m-c maj-czerwiec....	911,00 "
6/ pożyczka odbudowy......................................	1,000,00 "
7/ koszta pomocy kancelaryjnej i wydatki kancelaryjne...	6,100,00 "
Razem:	30,011,00 zł.

Słownie: trzydzieści tysięcy jedenaście złotych.

Sprawa załatwiona do L. 2622/46

P r e z e s Gerlicz

/Ryszard Gerlicz/

wz. sekretarz
W. Kołodziej
/Ks. Władysław Kołodziej/

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 24.VII.46 19 r.
Załączników
L. dz. V Wch 3092/46

dołączono do L. 3182/46

cm 13.VIII W 8809

sub. 29

MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
Departament Wyznaniowy
L.dz.V. W. ch 3092/46
10.IX.46

Warszawa, dnia 6 sierpnia 1946 r.

3092/46

Do

Departamentu I Organizacyjnego
Wydział Budżetowy

w miejscu

Proszę wypłacić z budżetu Ministerstwa Administracji Publicznej Część 5 Dział I §11 na ~~ręce~~ konto P.K.O Łódź Nr. VIII - 263 kwotę zł 30000 słownie: Trzydzieści tysięcy złotych jako subwencję dla Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego na pomoc materialną dla duchownych tego wyznania

Demiańczuk
/Mgr Jarosław Demiańczuk/
Dyrektor Departamentu

Wypłatę aprobuje Minister A.P.

Kiernik
/Dr Władysław Kiernik/

St 10 po 78

30 str.

Łódź, dn. 13/VIII 1946 r.

Nr. dz. 204

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań Religijnych

w Warszawie

Rakowiecka 4

Nie mając odpowiedzi na pismo swoje z dnia 20/VII r.b. Nr.200, Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego ponawia swą prośbę o przekazanie subwencji na trzeci kwartał r.b. na konto Konsystorza w P.K.O. w Łodzi Nr.VII - 263, gdyż będąc w ciężkich warunkach materjalnych i nie otrzymując znikąd pomocy finansowej, Konsystorz nie posiada żadnych środków na zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb Kościoła i jego duszpasterzy.

P r e z e s

R. Gerlicz

/Ryszard Gerlicz/

wz.Sekretarz

Ks. Władysław Kołodziej

/Ks. Władysław Kołodziej/

Poprzednik skierowano dn. 25/VII 46
do Dep. V

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 16.VIII.46 19 r.
Załączników
L. dz. V.W.Ch. 3182/46

24 czerwca 31

Ksiądz Superintendent
Kościoła Ewangelicko - Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, dnia 31 stycznia 1946 roku

270/46

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
5 I 46

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy.

---

20 sierpnia 6

Departament Wyznaniowy
V.W.Ch. 3182/46

3182/46

Do

Konsystorza Kościoła Ewang.-Reformowanego w R.P.
w Łodzi.
ul. Piotrkowska 85.

W załatwieniu pisma tamt. z dnia 13.VIII.46 r. Nr.204 Ministerstwo A.P. zawiadamia, iż subwencja w kwocie 30.000 zł została przekazana do dyspozycji Konsystorza w dniu 13.VIII.46 r. czekiem Nr.8809 na konto P.K.O. w Łodzi Nr.VIII.263.-

Dyrektor Departamentu

/Mgr Jarosław Demiańczuk/

Arch. 27/15

B 20

---

dopiero ...
w stanie nadać mu żywszego tempa, a zwłaszcza ...
Jedynym na razie duszpasterzem w parafii jest Ks. Stefan Skierski, Superin...

2. Drugą i żywotną parafią Kościoła naszego jest parafia w Łodzi jako samodzielna istniejąca ...
Członków liczy 2000 w przybliżeniu, wśród których znajduje się pewna liczba parafian naszych wars...
rzy po zburzeniu Warszawy po dłuższej lub krótszej tułaczce osiedli chwilowo w Łodzi. Wkład para...

... Stefan Skierski

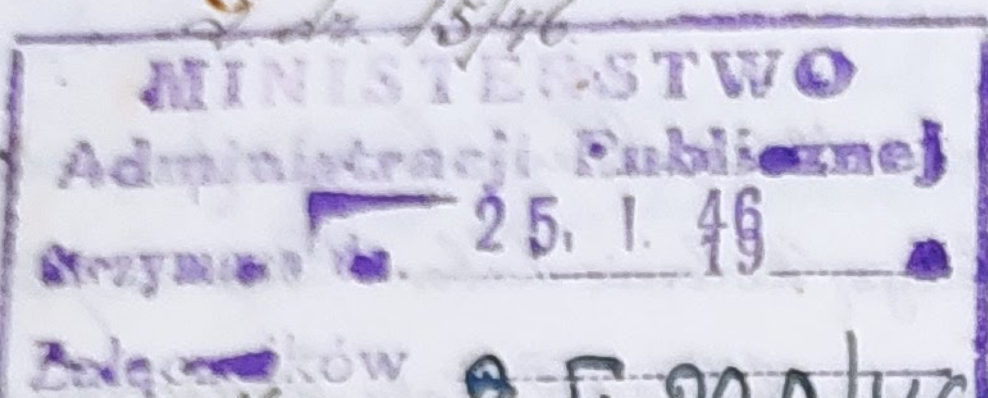
24 czerwca

Departament Wyznaniowy

Ksiądz Superintendent
Kościoła Ewangelicko - Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, dnia stycznia 1946 roku

270/46

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy.

W zastosowaniu się do żądania Ministerstwa Administracji Publicznej-Departamentu Wyznań z dn. 14 stycznia v.b., L. dz. V. 270/46 mam zaszczyt przedstawić poniżej wykaz parafij ewangelicko-reformowanych, skład osobowy Konsystorza, oraz skład kleru parafialnego.

Kościół Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej nie dzieli się na diecezje, lecz stanowi jeden okręg synodalny ze zborami Warszawa, Łódź, Zelów, Kuców, Żychlin, Sielec, Żyrardów i filiałami Poznań, Bydgoszcz, Kraków i Lublin.

1. W Kościele naszym najliczniejszą parafią do powstania Warszawskiego w roku 1944-go była parafia Warszawska, istniejąca od roku 1776-go. Do ostatnich czasów liczyliśmy parafian naszych do sześciu tysięcy osób w przybliżeniu, zamieszkałych w samej Warszawie, jej okolicach i rozsianych niemal po całej Polsce, tak zwanej „kongresowej." Warszawa była siedzibą naczelnych naszych władz kościelnych, tu się odbywały od roku 1849 corocznie zjazdy synodalne, tu też istniały i działały ogólno kościelne instytucje wychowawcze i filantropijne. Parafia Warszawska była też najzasobniejszą pod względem finansowym i posiadała znaczny majątek, powstały z zapisów testamentowych i darowizn dawnych jej członków. Ruina Warszawy była też i całkowitą ruiną parafii naszej. Dość liczne nieruchomości parafialne zostały przez niemców całkowicie ograbione i spalone, a cenne walory w papierach procentowych, urządzenia i aparatach kościelnych uległy zupełnemu zniszczeniu. Zniszczoną też została bogata i nader cenna biblioteka i całe archiwum Konsystorza, oraz wszystkie księgi akt stanu cywilnego. Cały szereg parafian naszych stracił życie w czasie powstania, ogromna większość ich musiała opuścić miasto i pójść na tułaczkę, z której nieliczni dopiero powrócili. Obecnie życie parafii poczyna się powoli ożywiać, ale garstka paruset zbiedzonych osób nie jest w stanie nadać mu żywszego tempa, a zwłaszcza nie jest w stanie przystąpić z całą energią do odbudowy ruin. Jedynym na razie duszpasztersem w parafii jest Ks. Stefan Skierski, Superintendent Kościoła.

2. Drugą i żywotną parafią Kościoła naszego jest parafia w Łodzi jako samodzielna istniejąca od 1903 roku. Członków liczy 2000 w przybliżeniu, wśród których znajduje się pewna liczba parafian naszych warszawskich, którzy po zburzeniu Warszawy po dłuższej lub krótszej tułaczce osiedli chwilowo w Łodzi. W skład parafii wchodzą

33 osiedla jak Pabianice, Zgierz, Konstantynów, Aleksandrów, Tuszyn i inne miejscowości aż po Koluszki. Parafia posiada własną świątynię, a adres parafii i jej kancelarii brzmi: Łódź, ulica Radwańska 37. Duchownym parafialnym jest Ks. Kazimierz Ostachiewicz.

3. Parafia ewangelicko-reformowana w Zelowie istniejąca od roku 1802, składała się w przeważnej części z członków narodowości czeskiej, przybyłych ze Śląska pruskiego (kolonie Tabor i Czernin pod miastem Bralin), gdzie przodkowie ich osiedli po wygnaniu ich z ojczyzny po bitwie pod Białą Górą w roku 1620. W roku 1802 przybysze zakupili majątek Zelów i rozparcelowali go pomiędzy sobą. Przez sto kilkadziesiąt lat żyli oni spokojnie jako lojalni obywatele kraju naszego i dopiero w roku ubiegłym na skutek agitacji z zewnątrz w dużej części wyjechali do Czechosłowacji. Dziś zmniejszona liczebnie znacznie parafia liczy około 1000 dusz. W skład parafii oprócz samego Zelowa wchodzą wsie Zelówek, Pożdżenice, Ignaców, Józefatów, Bucharzyn i Faustynów. Adres parafii i jej kancelarii brzmi: Zelów, powiat Łaski, ul. Sienkiewicza 14. Poczta jest na miejscu. Duchownym parafialnym jest Ks. Jarosław Niewieczerzał.

4. Parafia ewangelicko-reformowana w Kucowie położona jest w powiecie Piotrkowskim, gminie Kleszczów i składa się z rolników pochodzenia czeskiego, osiadłych na miejscu od lat blisko stu. Liczebność parafii wynosi 600 dusz w przybliżeniu, a należą do niej wsie oprócz samego Kucowa - Kleszczów, Folwark Żłobnica i Aleksandrów. Parafia posiada własną świątynię. Stałego duchownego nie posiada. Do Kucowa dojeżdża z Zelowa Ks. Jarosław Niewieczerzał. Adres parafii: Kuców, poczta Kleszczów, powiat Piotrkowski.

5. Jedną z najstarszych naszych parafij jest Żychlin. Powstała ona w roku 1630, położona jest we wsi Żychlinie, gminy Stare Miasto, powiatu Konińskiego, liczy kilkadziesiąt dusz rozproszonych na terytorium powiatów Konińskiego, Słupskiego, Kolskiego i Kaliskiego. Posiada własną świątynię. Parafia nie posiada własnego duszpasterza, dojeżdża do Żychlina Ks. Ostachiewicz z Łodzi. Adres parafii brzmi: Żychlin, poczta Konin.

6. Parafia Sielec jest najstarszą parafią w Okręgu naszym Synodalnym, istnieje bowiem od roku 1580. Była ona terenem walk w roku 1944-ym między wojskami radzieckimi i niemieckimi, uległa przeto, tak jak Warszawa, całkowitemu zniszczeniu. Pozostał kościół, aczkolwiek mocno uszkodzony, plebania zaś i wszelkie zabudowania gospodarskie zostały całkowicie spalone i zniszczone. Parafia Sielecka położona jest na granicy powiatów Stobnickiego i Sandomierskiego o 3 kilometry od miasta Staszowa. Przed wojną ostatnią liczyła kilkadziesiąt dusz, zamieszkałych w miastach Staszowie, Sandomierzu, Kielcach i we wsiach Sielcu, Oględowie i Sichowie. Stałego duszpasterza na razie nie posiada, a adres jej brzmi: wieś Sielec, powiatu Stobnickiego, województwo Kieleckie, poczta Staszów.

Departament Wyznaniowy
W Gb 2869/46

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego

7. Parafia Żyrardów istnieje od 75 lat w mieście fabrycznym Żyrardowie, liczy około 120 dusz, przeważnie robotników i urzędników fabryki Żyrardowskiej. Parafia posiada kaplicę urządzoną w jednym z domów fabrycznych, a ofiarowaną jej przed laty przez dyrekcję fabryczną. Stałego duszpasterza nie posiada, do Żyrardowa dojeżdża Ks. St. Skierski z Warszawy. Adres brzmi: Żyrardów, ulica Kościelna 7.

Poza tymi parafiami Kościół nasz posiada jeszcze cztery Filiały, czyli miejsca dojazdowe, gdzie nabożeństwa dla naszych współwyznawców odprawiane były w świątyniach wyznania ewang. augsburskiego. Filiały te są następujące:

8. Poznań, do wojny liczyliśmy dusz 50.
9. Bydgoszcz " " dusz 35.
10. Kraków " " dusz 80.
11. Lublin " " dusz 100.

Wykaz składu osobowego Konsystorza.

1. Prezes: Gerlicz Ryszard, adwokat.
2. Wice Prezes: Ks. Stefan Skierski, Superintendent Kościoła.
3. Radca duchowny: Ks. Kazimierz Ostachiewicz, proboszcz Łódzki.
4. Radca świecki: Mgr. Wiktor Wagner, inspektor farmaceutyczny.
5. " " Eugeniusz Jeske, urzędnik

Wykaz składu osobowego duchowieństwa.

1. Ks. Stefan Skierski, Superintendent, 2. Ks. Kazimierz Ostachiewicz, proboszcz Łódzki, 3. Ks. Jarosław Niewieczerzał, proboszcz Zelowski 4. Ks. Roman Mazierski, przebywający chwilowo w Anglii. Ks. Mazierski po wydostaniu się z obozu niewoli niemieckiej udał się do Anglii w celu zdobycia dla Kościoła naszego pomocy materialnej.

W czasie wojny zginęli i stracili życie trzej nasi duchowni:

1. Ks. Jan Potocki, 2. Ks. Jerzy Jeleń i 3. Ks. Ludwik Zaunar.

Ks. Stefan Skierski

24 czerwca 36 544

Departament Wyznaniowy
W.Ch. 2869/46

9.869/46

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

Łódź, dn.28/V 1946 r. 3

L.Dz.188

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań Religijnych

w Warszawie

Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej nawiązując do pisma swego z dn.28 marca 1945 r. za Nr.8/45, uprzejmie komunikuje, że na wakujące miejsce zastępcy drugiego członka duchownego Konsystorza Ewangelicko-Reformowanego po ks. dr Emilu Konar-Jelinku, który wyjechał na stałe do Czechosłowacji, został powołany ks.licencjat Kazimierz Ostachiewicz, administrator parafji w Łodzi.

Prezes
Gerlicz
/ Ryszard Gerlicz /

wz.Sekretarz
/Ks. Władysław Kołodziej /

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 1.VI.46 19 r.
Załączników
L. dz. V.W.Ch-2869/46

F

36
544

24 czerwca 6

2869/46

Departament Wyznaniowy
W.Ch.2869/46

Do

Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Refermowanego
w R.P.

w Łodzi

ul. Piotrkowska 85.

W związku z pismem Konsystorza z dnia 28.V.46 r.L.dz. 188 w sprawie obsadzenia wakującego miejsca zastępcy drugiego członka duchownego Konsystorza Ewang.-Reformowanego Ministerstwo A.P. niniejszym przyjmuje do wiadomości powołanie na to stanowisko ks.licencjata Kazimierza Ostachiewicza, administratora parafii ew.-ref. w Łodzi.-

Dyrektor Departamentu
/Mgr Kazimierz Fromm/
Naczelnik Wydziału

Arch. 22/15

1/110

B10

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L. Dz 212

sub.
37

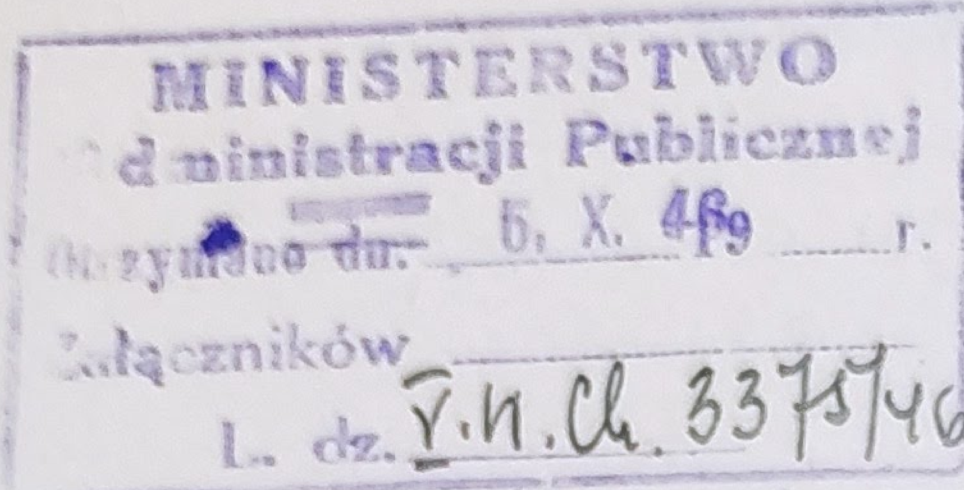
Łódź, dnia 5.. października 1946 r.

Do

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

DEPARTAMENT WYZNAN RELIGIJNYCH

Warszawa
Rakowiecka 4

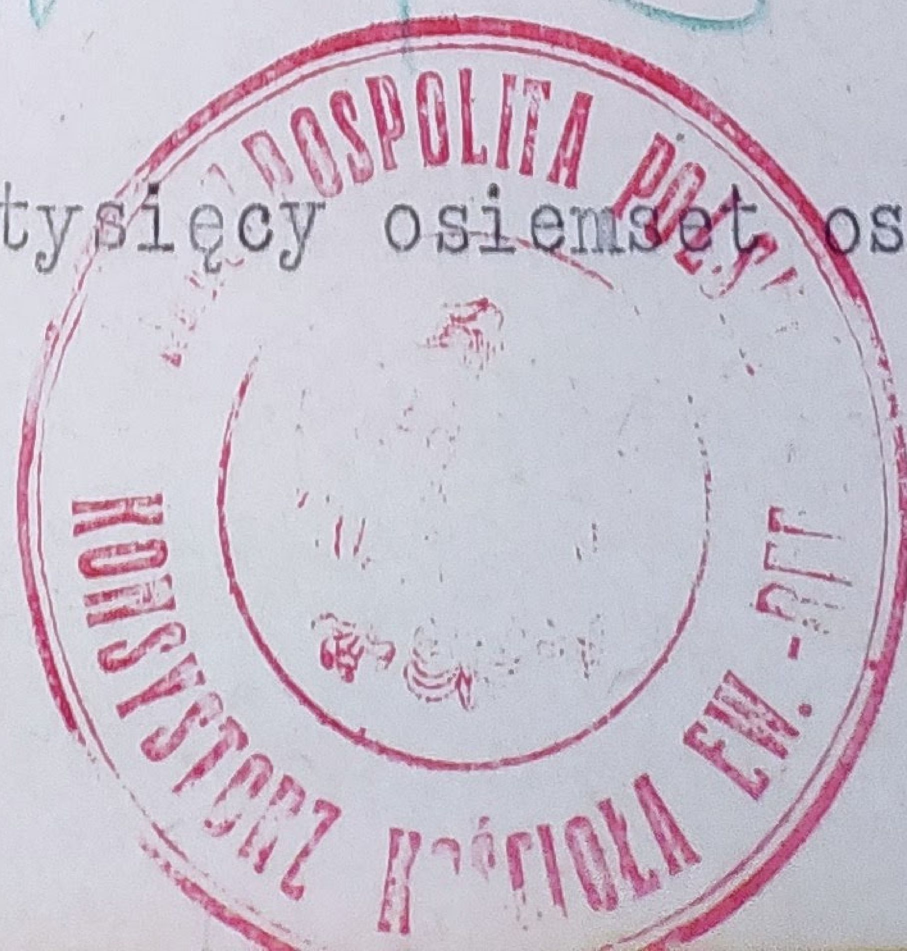
Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Łodzi prosi o wpłacenie subwencji za kwartał IV r.b. na konto P.K.O. w Łodzi - N.VII-263, usprawiedliwiając się jednocześnie z przydzielonej przez Ministerstwo subwencji za III kwartał w kwocie 30.000.- zł., a mianowicie:

1/	zwrot kosztów podróży ks. Ostachiewiczowi do Żychlina jako dojazdowemu administratorowi -	Zł. 782.-
2/	komorne za lokal Konsystorza za m-ce lipiec, sierpień i wrzesień 1946 r. -	" 1.600.-
3/	subwencja dla Kolegjum Kościelnego Zboru Warszawskiego na wewnętrzne potrzeby gmachu kościelnego -	"10.000.-
4/	zwrot kosztów podróży do parafji w Sielcu ks. Jarosławowi Niewieczerzałowi jako administratorowi dojazdowemu -	" 3.000.-
5/	reperacja piwnicy w budynku zajmowanym przez Konsystorz -	" 500.-
6/	subwencja ks. Ostachiewiczowi za m-ce lipiec, sierpień i wrzesień 1946 r. -	" 6.000.-
7/	węgiel na opał dla lokalu zajmowanego przez Konsystorz -	" 3.000.-
8/	wydatki kancelaryjne oraz pomoc kancelaryjna - za m-ce lipiec, sierpień i wrzesień 1946 r. -	" 6.000.-
	Razem -	30.882.-

dod. 3092/46

8/11 10 [illegible]

słownie / trzydzieści tysięcy osiemset osiemdziesiąt dwa/ złote.

w/z Sekretarz
Ks. Lic. R. Ostach

Prezes Konsystorza
RGerlicz
/Ryszard Gerlicz/

Konsystorz
...gelicko-R...

38

MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Departament Wyznaniowy.

L.dz.V. W.Ch.-3375/46

Warszawa, dn. 7 października 1946 r.

3375/46

Do

Departamentu I Organizacyjnego
Wydział Budżetowy

w miejscu.

Proszę wypłacić z budżetu Ministerstwa Administracji Publicznej Część 5 Dział I § 11 na ręce .... kwotę Zł. 30000
słownie: trzydzieści tysięcy złotych
jako subwencję dla Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
na cele pomocy materialnej dla duchownych tego Kościoła
Kwotę powyższą należy przekazać na konto P.K.O. w Łodzi N. VII.-263

/Mgr. Jarosław Demiańczuk /
Dyrektor Departamentu

Wypłatę aprobuję - Minister A.P.

/ Dr. Władysław Kiernik /

Wniosek pw ... 3092/46

Arch

1/553

B 20

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L. Dz. 226

Łódź, dnia 4 stycznia 1948 r.

39

Do
MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
DEPARTAMENT WYZNAŃ RELIGIJNYCH
Warszawa, Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Łodzi, prosi o wpłacenie subwencji za I kwartał r.b. na konto P.K.O. w Łodzi N.VII-263, usprawiedliwiając się jednocześnie z wydatkowanej sumy 30.000.- /trzydziestu tysięcy złotych/ przydzielonej jako subwencję za IV-ty kwartał 1946 r., a mianowicie:

1/ Subwencja Ksa Ostachiewiczowi w Łodzi za m-ce październik, listopad i grudzień 1946 r. -	6.000.- zł.
2/ Subwencja dla Kolegium Kościelnego Zboru Warszawskiego na potrzeby wewnętrzne gmachu Kościelnego -	10.000.- "
3/ Zwrot kosztów podróży do Szczecina oraz z Bydgoszczy do Łodzi członkowi Konsystorza Eugeniuszowi Jeskiemu na sesję Konsystorza -	2.437.- "
4/ Komorne za październik, listopad i grudzień 1946 r. -	1.350.- "
5/ Subwencja Ks. Jarosławowi Niewieczerzałowi -	2.000.- "
6/ Zwrot kosztów podróży na wizytacje parafji w Sielcu Ks. Niewieczerzałowi Jarosławowi -	3.000.- "
7/ Wydatki kancelaryjne oraz pomoc kancelaryjna za m-ce październik, Listopad i grudzień 1946 r. -	6.000.- "
Razem -	30.787.zł.

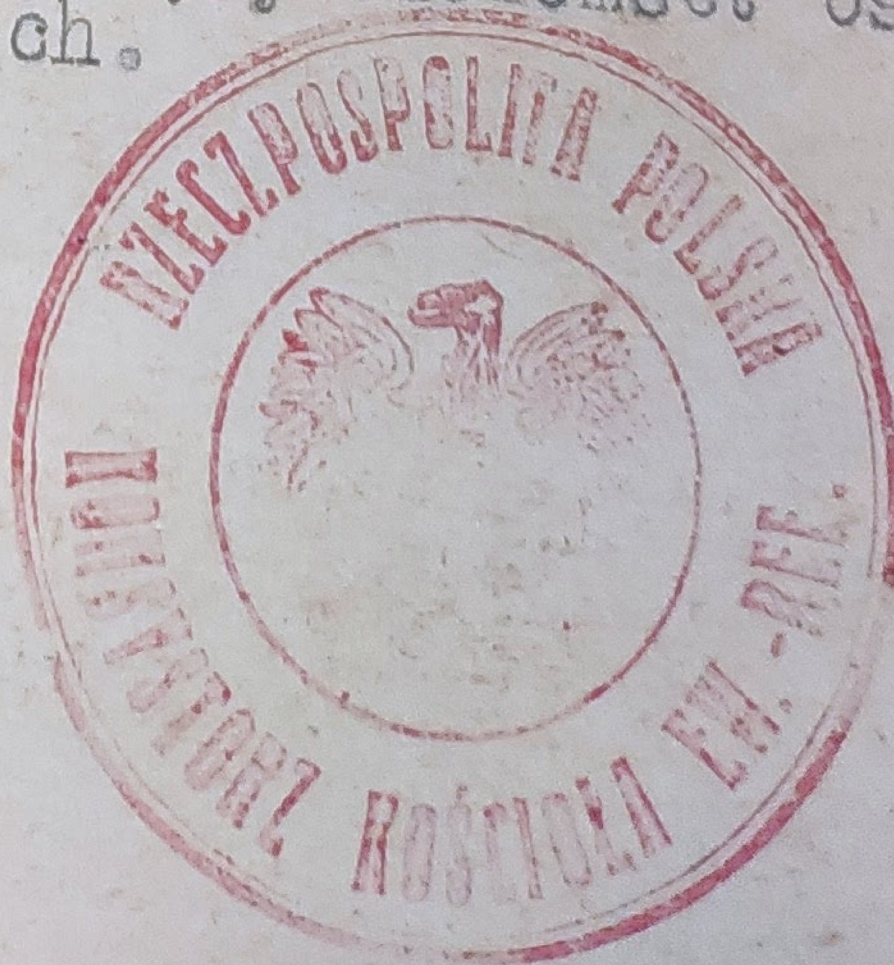
/słownie: trzydzieści tysięcy siedemset osiemdziesiąt siedem/ złotych.

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 11. I. 47/9 r.
Załączników
L. dz. V.W.Cl. 22/47

dod V 3 f 11/II

gr 11 / I 48

W/z Sekretarza
Ks. Lic. K. Ostachiewicz
/Ks. Lic. K. Ostachiewicz/

Prezes Konsystorza
RGerlicz
/Ryszard Gerlicz/

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L. Dz. 229

Łódź, dnia 3.... kwietnia 1947 r.

40

Do
MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
DEPARTAMENT WYZNANIOWY
w Warszawie, ul. Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-reformowanego w Ło-
dzi prosi o wpłacenie subwencji za II-gi kwartał r.b. na
konto P.K.O. w Łodzi N.VII-263 i jednocześnie usparwiedli-
wia się z wydatkowanej sumy 30.000.- złotych przyznanej
jako subwencję za I-szykkwartał 1947 r., a mianowicie:

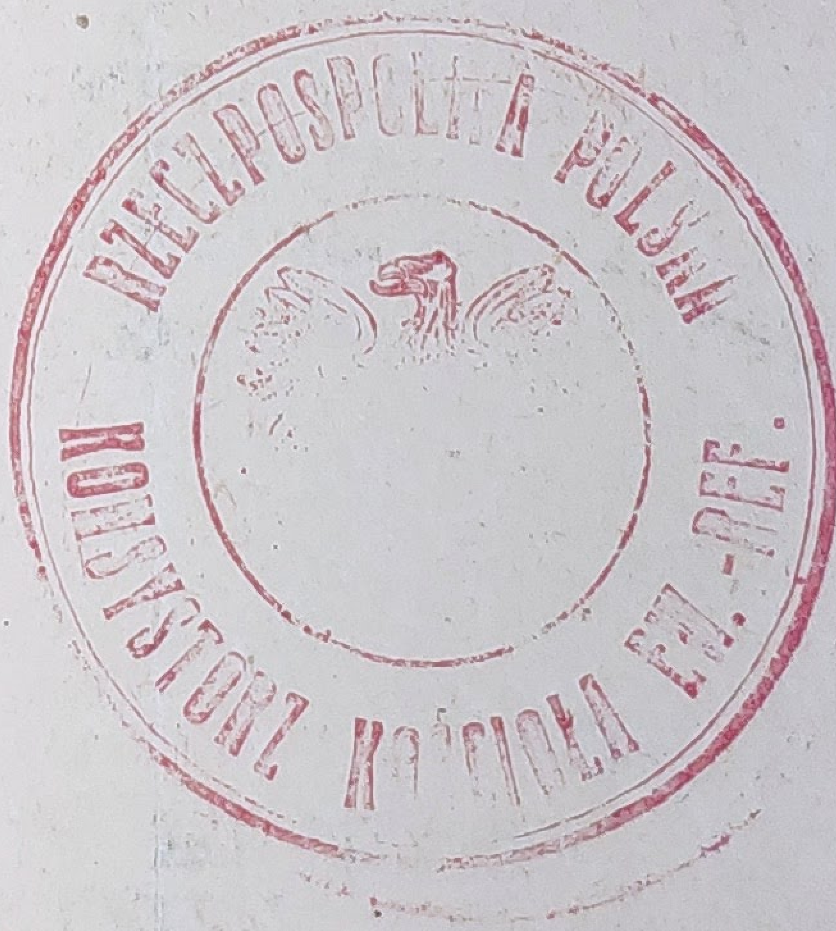
1/	Czynsz kwartalny za lokal Konsystorza oraz reperacja wodociągu -	Zł. 2.300.-
2/	Opał i światło za I-szy kw. -	" 3.000.-
3/	Subwencja dla parafii ew.-ref. w Warszawie na wewn. potrzeby gmachu kościoła -	" 10.000.-
4/	Zwrot kosztów podróży Ks. Niewieczerzała na wizytacje parafii w Sielcu -	" 3.460.-
5/	Subwencja dl ks. Ostachiewicza administratora parafii łódzkiej-	" 6.000.-
6/	Wydatki kancelaryjne oraz pomoc kancelaryjna za styczeń, luty i marzec 1947 r. -	" 6.000.-
		Zł. 30.760.-

2R/47
do SR

słownie: trzydzieści tysięcy siedemset sześćdziesiąt

W/z Sekretarza
Ks. Lic. R. Ostach.

Prezes
Gerlicz
/Adw. Ryszard Gerlicz/

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 10.IV 1947 r.
Załączników
L. dz. V.W.a. 393/47

D

str. 15 poz 10

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

Ł.D. № 235

41

Łódź, dnia 4 lipca 1947 r.

Do

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
DEPARTAMENT WYZNANIOWY
w Warszawie, ul. Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Łodzi prosi o wpłacenie subwencji za III-ci kwartał r.b. na konto P.K.O. w Łodzi N.VII-263 i jednocześnie usprawiedliwia się z wydatkowanej sumy 30.000.- złotych, przyznanej jako subwencję za II-gi kwartał 1947 r., a mianowicie:

1/	Subwencja dla parafii ew.ref. w Warszawie -	Zł. 10.000.-
2/	Subwencja dla Ks. Ostachiewicza adm. par. w Łodzi oraz zwrot kosztów podróży -	" 7.000.-
3/	Czynsz kwartalny za lokal Konsystorza i opłaty kancelaryjne - (biurowe)	" 2.320.-
4/	Swiatło za III-gi kw. i opłaty posługi za porządki w lokalu -	" 4.000.-
5/	Wydatki kancelaryjne oraz pomoc kancelaryjna za kwiecień, maj i czerwiec 1947 r. -	" 7.000.-
	Razem	Zł. 30.320.-

/słownie - trzydzieści tysięcy trzysta dwadzieścia/ złotych-

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 8. VII. 47 r.
Załączników
L. dz. V.Wcz 761/47

Ki

pon V 393/47

w/z
Sekretarza
Ks. Lic. K. Ostachiewicz

Prezes
R. Gerlicz
/Ryszard Gerlicz/

a.a. JK

str. 16 pm 34

15 lipca 42

Departament Wyznaniowy
V.W.Ch. 761/47

Do

Konsystorza Kościoła Ew.-Reformowanego
w Łodzi
Piotrkowska 85.

W związku z pismem tamt. z dnia 4.VII.47 L.dz.235 w sprawie przyznania subwencji Ministerstwo Administracji Publicznej zawiadamia, że wniosek o przyznanie subwencji / w danym wypadku/ za III kwartał r.b./ powinien być zgłaszany osobnym pismem oraz każdorazowo zawierać konkretne dane na jaki cel ma być przeznaczona subwencja.

Co dotyczy sprawozdania z użytkowania przyznanej kwoty, to powinno ono być sporządzone w/g załączonego wzoru i wysyłane do Ministerstwa Administracji Publicznej nie później niż w ciągu miesiąca po otrzymaniu subwencji.-

zał.1.-

Dyrektor Departamentu
w/z
Mgr Kazimierz Fromm
Naczelnik Wydziału

Z e s t a w i e n i e

wydatków dokonanych z subwencji, udzielonej przez Ministerstwo Administracji Publicznej z działu I § 11 decyzją z dnia.........
N .... w sumie zł...
na(cel)...

Nr pozycji w dzienniku głównym	Data wypłaty	Komu wypłacono	Za co lub za jaki czas	suma wypłacona	U w a g i

R a z e m :

Podpis /................/

Miejscowość i data:

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L. Dz. 237

30/VII 1947 r.

44

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 7. VIII 19 r.
Załączników
L. dz. V.W. 851/47

Warszawa Rakowiecka 4

W związku z pismem Ministerstwa z dn. 15/VII 1947 r. za L. Dz. W.ch 761/47 Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego prosi o przyznanie subwencji za III kwartał r.b. na pokrycie wydatków: 1) na komorne za lokal Konsystorza wraz z opałem światłem i usługą 2) na wydatki kancelaryjne wraz z pomocą oraz 3) na subwencje i koszta podróży dla duszpasterzy, będących dojazdowemi administratorami parafji. Konsystorz prosi o przekazanie takowej subwencji na konto czekowe P.K.O w Łodzi VII-263.

Prezes Konsystorza
J. Gerlicz

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L. Dz. 239

13 września 1947 r.

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy
Warszawa Rakowiecka 4.

Na prośbę swoją wyrażoną w podaniu z dnia 30 lipca r.b. za L. Dz. 237 o przyznanie subwencji za III kwartał r.b. Konsystorz dotychczas nie otrzymał żadnej odpowiedzi, ani też subwencja nie została przekazana na konto czekowe P.K.O. w Łodzi VII-263. Wobec powyższego i wobec nagromadzonych należności za komorne za 3 miesiące, za roczne opłaty kanalizacyjne, za światło, za wydatki kancelaryjne oraz za wydatki niezbędne na kupno opału, Konsystorz prosi Ministerstwo o przyspieszenie wpłaty subwencji na konto czekowe Konsystorza w Łodzi P.K.O. VII-263.

w-z sekretarza
Władysław Wołodkiewicz

Prezes Konsystorza
Kerlin

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 16. IX. 1947 r.
Załączników
L. dz. V.W.C. 1065/47 D

popr. 851/47

Załatwione
przy L. dz. 851/47

18 września 7 46

Departament Wyznaniowy
V.W.Ch.851/47

Do

Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w R.P.
na ręce Prezesa Konsystorza Ob.Ryszarda Gerlicza

w Łodzi
ul.Piotrkowska 1.85.

W odpowiedzi na tamt. pismo z dnia 30.VII.b.r. L.dz.237 oraz z 13.IX.b.r. L.dz.239 w sprawie przyznania Konsystorzowi subwencji na bieżący kwartał, Ministerstwo Administracji Publicznej wyjaśnia, że uzależnia decyzję swą w tej sprawie od uprzedniego przedłożenia dokładnego zestawienia dochodów i wydatków Konsystorza w obecnym roku budżetowym oraz projektu budżetu na rok przyszły.

Równocześnie Ministerstwo Administracji Publicznej zauważa, że gospodarka finansowa Konsystorza, podobnie jak i innych tego rodzaju związków religijnych, musi być oparta na dochodach własnych a w szczególności przede wszystkim na składkach wiernych.

Uwzględniając trudności powojennego okresu, w którym prace nad reorganizacją i konsolidacją Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w R.P. stwarzały specjalne potrzeby, Państwo udzieliło w tym okresie Kościołowi pomocy o charakterze stałym, stanu tego nie można jednak uważać za normalny i pożądany zarówno dla Państwa jak i dla Kościoła obecnie, wobec zakończenia okresu przejściowego i wejścia na drogę gospodarki normalnej.

Reasumując powyższe uwagi Ministerstwo Administracji Publicznej stwierdza, że w przyszłości będzie udzielać subwencje jedynie dorywczo na potrzeby nadzwyczajne o charakterze produkcyjnym. Przez wydatki tego rodzaju rozumie Ministerstwo budowę lub remonty świątyń,specjalne zjazdy duchownych, wydawnictwa religijne i t.p. W żadnym jednak wypadku nie może być przyznana subwencja na cele ściśle konsumcyjne jak pensje dla duchownych i członków Konsystorza, które powinne być pokryte ze stałych dochodów Konsystorza.-

Dyrektor Departamentu

/Mgr Jarosław Demiańczuk/

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85
L. Dz. 265

Łódź, dn. 16. X. 1947 r.

47

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznań Religijnych

na ręce Obywatela Dyrektora Mgr. J. Demiańczuka

W a r s z a w a

ul. Rakowiecka 4

W związku z pismem Ministerstwa z dnia 16.IX.rb.L.dz. V.W.W.Ch.851/47 w przedmiocie wstrzymania przez Ministerstwo dotychczasowego subsydium dla naszego Konsystorza, mamy zaszczyt wyjaśnić, że dotychczasowa działalność Konsystorza z uwagi na ogromne rozbicie i kolosalne straty osobowe i materialne w kościele naszym, z konieczności musiała ograniczyć się do cementowania i organizowania poszczególnych parafii, które nie były w stanie dotychczas ponosić jakiegokolwiek świadczenia na rzecz Konsystorza, przeciwnie potrzebowały i potrzebują jego pomocy jaknajwydatniejszej. W tych warunkach Konsystorz pozbawiony normalnych ongiś swoich dochodów / 10% od składek parafii, dochody z kilku nieruchomości wartości przedwojennej ponad 4 miliony zł.,dzisiaj spalonych, i inne / pracował dotychczas i pracuje w warunkach niewypowiedzianie ciężkich, przyjmując z wielką wdzięcznością skromne subsydium Ministerstwa, co pozwala nam na pokrywanie najniezbędniejszych wydatków.

Ograniczając się chwilowo do powyższych krótkich wyjaśnień Konsystorz uprzejmie prosi Ministerstwo o przyznanie mu dotychczasowej subwencji za III i IV kwartały b.r.i wpłacenie takowej na konto czekowe Konsystorza P.K.O.w Łodzi VII-263.

48

Odnośnie pisma Ministerstwa z dn.24.IX.rb.L.dz.V.W.Ch.
1098/47 i ze względu na to, że naczelną władzą Kościelną dla
całego naszego wyznania w Kraju jak ustawodawczą tak i decydują-
cą, oraz kontrolującą wszelkie sprawy wyznania i ustroju koś-
cielnego jest Synod Ewangelicko-Reformowany Rzeczypospolitej
Polskiej, Konsystorz postanowił zwołać Synod na dzień 14 grudnia
r.b., o czym ma zaszczyt zawiadomić Ministerstwo. Bezpośrednio
po uroczystym nabożeństwie w naszym kościele przy ulicy Leszno
16 rozpoczną się obrady Synodu, na których zostanie podany do
zatwierdzenia opracowany przez Konsystorz projekt statutu /prawa
wewnętrznego/, jak również budżet Konsystorza. Projekt statutu
oraz budżet zostanie niezwłocznie przedłożony Ministerstwu
wraz z odnośnymi sprawozdaniami.

Do tego jednak czasu skromna subwencja Ministerstwa ma
dla nas zasadnicze znaczenie choćby ze względu na częściowe
pokrycie kosztów przyjazdu delegatów na Synod.

w/z

Sekretarz Prezes

L. Henryk R. Gerlicz

4 listopada 7 49

Departament Wyznaniowy
V.W.Ch.1225/47

Do

Konsystorza Kościoła
Ewangelicko-Reformowanego w R.P.
w Łodzi
ul. Piotrkowska 85.

W załatwieniu tamt. pisma z dn. 16.X.47 r.L.dz. 265 zawiadamiam, że Minister Administracji Publicznej decyzją z dnia 3.XI.47 r. przyznał Konsystorzowi subwencję w kwocie zł. 60.000.- (słownie: sześćdziesiąt tysięcy zł.) na wydatki administracyjne. Kwota powyższa została przekazana na konto Nr.VII-263 w Oddziale P.K.O. w Łodzi.

Równocześnie przypominam, że ze sposobu zużycia tej subwencji należy przedłożyć Ministerstwu szczegółowe sprawozdanie.-

Dyrektor Departamentu

/Mgr J.Demiańczuk-Jurkiewicz/

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

L.Dz. 283

1547/47

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznaniowy

Warszawa

ul. Rakowiecka 4

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego Rzeczypospolitej Polskiej przedkłada w załączeniu zestawienie wydatków, dokonanych z subwencji, udzielonej przez Ministerstwo Administracji Publicznej z Działu I § 11 decyzją z dn. 3.XI.1947 r. w sumie złotych 60.000.-

Zał.1

Prezes Konsystorza

Łódź, dn. 18.XII.1947 r.

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 23.XII.19 r.
Załączników 1
L. dz. D.W.a. 1547/47

Arch. 2/524
B20

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej
Łódź, ul. Piotrkowska 85

51.

Zestawienie

wydatków, dokonanych z subwencji, udzielonej przez Ministerstwo Administracji Publicznej z Działu I § 11 decyzją z dnia 3.XI.1947r. w sumie złotych 60.000 /sześćdziesiąt tysięcy złotych/ na wydatki administracyjne

Data wypłaty	Komu wypłacono	Za co lub za jaki czas	Suma wypłacona	Uwagi:
11.XI.47	Ks. Jarosławowi Niewieczerzałowi subwencja na potrzeby Zborów w Zelowie i Kucowie	za II półrocze 1947 r.	25.000	Potwierdzenia z otrzymanych sum dołączone są do księgi kasowej
11.XI.47	Ks. Kazimierzowi Ostachiewiczowi subwencja na potrzeby Zboru w Łodzi	"	25.000	
1.X. i 17.XII.47	Ks. Józefowi Naumiukowi komorne za lokal	"	6.690	
10.XI.47	Zofii Naumiuk za światło	"	2.120	
18.XII."	Wydatki na materiały kancelaryjne, porto pocztowe itp.	"	1.300	

Razem: 60.110 zł.

Łódź, dnia 18.XII.1947 r.

Prezes Konstytorza [signature]

24 września 7 52

Departament Wyznaniowy
V.W.Ch. 1098/47

Do

Konsystorza Kościoła
Ewangelicko-Reformowanego w R.P.
w Łodzi
ul. Piotrkowska 1.

W związku z wejściem w życie dekretu z dnia 5 września 1947 o uregulowaniu położenia prawnego Kościoła Ewangelicko Reformowanego w R.P., Kościoła Mariawickiego i Kościoła Starokatolickiego (Dz.U.R.P.Nr.59,poz.316) Ministerstwo Administracji Publicznej, działając na zasadzie art.2 powołanego wyżej dekretu wzywa Konsystorz do przedłożenia w terminie trzech miesięcy, licząc od daty doręczenia niniejszego pisma, projektu statutu (prawa wewnętrznego) Kościoła w trzech egzemplarzach.

Statut ten, po uzgodnieniu z prawną reprezentacją Kościoła przedłożony zostanie Radzie Ministrów do zatwierdzenia

Dyrektor Departamentu

/Mgr Jarosław Demiańczuk/

55

Prawo wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kościół Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej

11

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 2 pazdziernika 1948 r.

53

D

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyzaniowy

w miejscu

W odpowiedzi na pismo z dn.24 września b.r. L.dz.V.W.1098/47 przysłane na adres łódzki, Konsystorz ma zaszczyt zakomunikować, że statut Koscioła Ewangelicko-Reformowanego został definitywnie opracowany i po przyjęciu go ~~przez~~ na posiedzeniu Konsystorza, które odbędzie się w połowie października, będzie on jeszcze w tym miesiącu złożony w Ministerstwie.

Prezes Konsystorza

E.Popoff

5.I.49

Ponaglić ~~25.XI.48~~

6/X.48

oraz poszczególne parafie i filiały mają odrębną osobowość prawną i mogą posiadać własny majątek. Zmiany granic istniejących parafii i filiałów, tworzenie nowych i znoszenie istniejących, uchwala na wniosek Konsystorza Synod Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej.

55

Prawo wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kościół Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej uznaje jako jedyną zasadę i normę wiary i życia,wszystkie Księgi kanoniczne Starego i Nowego Testamentu oraz przyjmuje jako Księgi symboliczne Kościoła Ewangelicko-Reformowanego: Wyznanie Wiary Apostolskie, Nicejskie i Atanazjańskie, Konfesję Polską,przyję-

---

54

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 27 grudnia 1948 r.

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy
w miejscu

Stosownie do art.2 Dekretu z dn.5.IX.47 r./D.U.R.P. Nr.59 poz. 316/,Konsystorz ma zaszczyt przedłożyć projekt prawa wewnętrznego Kościoła Ewangelicko Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej,uchwalony na posiedzeniu Konsystorza w dniu 26 listopada r.b.,a to stosownie do pełnomocnictw udzielonych Konsystorzowi w tym przedmiocie przez Synod w dniu 14 grudnia 1947 r. z prośbą o przedstawienie projektu do zatwierdzenia przez Radę Ministrów.

Prezes Konsystorza

E.Popoff.

30.XII.48

55

Prawo wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kościół Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej uznaje jako jedyną zasadę i normę wiary i życia, wszystkie Księgi kanoniczne Starego i Nowego Testamentu oraz przyjmuje jako Księgi symboliczne Kościoła Ewangelicko-Reformowanego: Wyznanie Wiary Apostolskie, Nicejskie i Atanazjańskie, Konfesję Polską, przyjętą na Synodzie Generalnym Sandomierskim dnia 10 kwietnia 1570 roku i Katechizm Heidelberski z r. 1563; formę zaś swoich nabożeństw i wszelkich posług religijnych normuje Agendą Gdańską z r. 1637, obowiązującą wszystkie Zbory ewangelicko-reformowane.

Z a s a d y   o g ó l n e.

Art. 1.

Do kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej należą wszystkie osoby wyznania ewangelicko-reformowanego zamieszkałe w Polsce i posiadające przynależność do jednej parafii lub filiału tego Kościoła. Warunki i sposób przyjęcia do Kościoła osób do niego nie należących, określają szczegółowe przepisy kościelne, wydane przez Konsystorz.

2....

Art. 2.

Kościół Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi pod względem administracyjnym Jednotę obejmującą wszystkie parafie i filiały, mające siedzibę na jego terytorium. Jednota oraz poszczególne parafie i filiały mają odrębną osobowość prawną i mogą posiadać własny majątek. Zmiany granic istniejących parafii i filiałów, tworzenie nowych i znoszenie istniejących, uchwala na wniosek Konsystorza Synod Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3.

Władzami Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej są: a/ dla parafii: 1/ ksiądz proboszcz, 2/ Kolegium kościelne, 3/ ogólne zgromadzenie członków parafii.
b/ dla Jednoty: 1/ Ksiądz Senior /Superintendent/, 2/Konsystorz, 3/ Synod.

Art. 4.

Władze kościelne posiadają właściwość terytorialną, każda w swoim okręgu administracyjnym.
Właściwość rzeczową władz kościelnych ustalają przepisy niniejszego Prawa Wewnętrznego o zakresie ich działalności.
Władze kościelne przestrzegają z urzędu swej właściwości,a spory
2 o właściwość rozstrzyga najbliższa władza przełożona.
Władze kościelne załatwiają sprawy samodzielnie, a w toku postępowania wydają postanowienia w formie decyzji /jednoosobowo/ lub uchwał / kolegialnie /.

Art. 5.

Odwołania od postanowień władz kościelnych są dopuszczalne do drugiej instancji, o ile według niniejszego Prawa Wewnętrznego postanowienie pierwszej instancji nie jest ostateczne. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem instancji,która wydała zaskarżone postanowienie w ciągu 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia zawiadomienia. Od postanowień władz zborowych służy odwołanie do Konsystorza i od postanowień Konsystorza do Synodu.
Odwołanie nie ma mocy wstrzymującej.
Przepisy niniejszego artykułu nie dotyczą przypadków uchylania postanowień władz zborowych przez Konsystorz w drodze nadzoru.
Sprzeciwy w sprawach wyborów powinny być zgłaszane do protokółu przez członków danego ciała wybierającego natychmiast po ogłoszeniu wyniku wyborów. Umotywowany pisemny sprzeciw należy złożyć w ciągu tygodnia.

57

Art. 6.

Dla powzięcia uchwał i dokonania wyborów wymagana jest zwykła większość ważnie oddanych głosów.

Na żądanie 1/3 członków obecnych na zebraniu odbywa się głosowanie imienne.

Wybory odbywają się zawsze przez głosowanie tajne.

Art. 7.

Kandydaci na duchownych ślubują przy ordynacji wierność Kościołowi i jego wyznaniu oraz składają przysięgę wierności Państwu, poczem w imieniu Kościoła obejmują służbę.

Art. 8.

Ordynowanym na duchownego Kościołą Ewangelicko-Reformowanego może być mężczyzna, który:

1/ ukończył co najmniej 25 lat
2/ jest członkiem Kościoła Ewangelicko-Reformowanego i wyznaje jego zasady.
3/ posiada powołanie do stanu duchownego,
4/ ukończył akademickie studia teologiczne,
5/ cieszy się nieposzlakowaną opinią,
6/ powołany został na ustalone stanowisko kościelne.

W drodze wyjątku Konsystorz może zwolnić kandydata od wymogu wymienionego w pkt.1.

Ordynowany z chwilą dokonania ordynacji wpisany zostaje na listę duchowieństwa, prowadzoną przez Konsystorz.

Ordynowany pozbawiony może być godności duchownego jedynie w przypadkach prawem przewidzianych.

Art. 9.

Stosownie do zajmowanego przez siebie stanowiska Duchowni Ewang. Reformowani są: Wikariuszami /Substytutami/, Pasterzami Zboru /Proboszczami lub Administratorami/, wreszcie Seniorami /Superintendentami/.

Art. 10.

Wszyscy Duchowni Kościoła Ewangel. Reformowanego w Rzpl. Polskiej, bez względu na to, jakie zajmują stanowisko, z tytułu swej ordynacji są sobie równi.

Art. 11.

Na urząd proboszcza może być wybrany z listy duchowieństwa, prowadzonej przez Konsystorz tylko duchowny, który:

1/ odpowiada wymogom art. 8

2/ posiada obywatelstwo polskie,

3/ odbył wikariat,

4/ zdał przepisane egzaminy konsystorskie.

Do kandydowania na stanowisko proboszcza może Konsystorz dopuścić niewciągniętego na listę duchowieństwa duchownego, jeżeli odbył kolokwium z Ks. Seniorem / Superintendentem /.

Art. 12.

Do Duchownego należy głoszenie czystej prawdy Bożej, zawartej w Piśmie Swiętym, usługiwanie Sakramentami, dopełnianie wszelkich obrządków religijnych, a to według zasad Kościoła Ew. Reformowanego i form w Kościele tym przyjętych, oraz udzielanie lekcji religii w szkołach.

Nadto winien on słowem i czynem nauczać i umacniać w wierze i przywiązaniu do wyznania powierzonych opiece i kierownictwu jego współwyznawców, winien być prawdziwym opiekunem i pocieszycielem dusz, przestrzegać dobra Kościoła i w ogóle być wzorem chrześcijańskiego bogobojnego, pracowitego i cnotliwego życia.

Art. 13.

Duchowny tak w Kościele, jak i w domowym i towarzyskim pożyciu, nigdy nie powinien zapominać o powadze swego powołania, a tym samym winien unikać wszystkiego, co by powadze tej ujmę czyniło i tamowało dobroczynny wpływ,jaki na innych wywierać powinien.

Art. 14.

Dla zwierzchności Kościelnej Duchowny winien okazywać należne poszanowanie, dla członków Zboru usłużność, uprzejmość i życzliwość i w ogóle rządzić się winien zasadami miłości chrześcijańskiej.

Art. 15.

W stosunku do innych wyznań Duchowny winien okazywać wyrozumiałość, tolerancję, nie potępiać czyichkolwiek przekonań wyznaniowych, wykazując jednak zawsze słuszność zasad swego wyznania, opartego na prawdzie Słowa Bożego.

Art. 16.

Duchowni nie mogą przyjmować na siebie obowiązków, nie licujących z ich powołaniem, ani oddawać się zatrudnieniom, któreby ubliżały ich godności, lub przeszkadzały im w wykonywaniu ich obowiązków duszpasterskich.

Art. 17.

Podczas nabożeństwa i przy odbywaniu obrządków religijnych Duchowni Ew.Reformowani noszą specjalny ubiór, składający się z czarnej togi, białego kołnierzyka ze spadającymi na dół końcami i aksamitnego czarnego beretu, noszonego tylko na otwartym miejscu.

Art. 18.

Obrządki religijne: akt ślubu małżeńskiego i akt konfirmacji dopełniane być mogą wyłącznie w Kościele /Swiątyni/. Wyjątki do-

puszczalne są tylko za każdorazowym zezwoleniem Konsystorza, lub w przypadkach obłożnej i śmiertelnej choroby, przystępujących do tych aktów. Chrzty niemowląt dopełniane być mogą i poza murami Kościoła, jak również i udzielanie prywatnej Komunii Swiętej chorym w domu w każdej chwili jest dopuszczalne.

Art. 19.

Duchowni we wszystkich obowiązkach swego religijnego powołania zależą wyłącznie od właściwej zwierzchności Kościelnej. Gdyby jednak wezwani byli przez władze świeckie do odbycia czynności religijnej zgodnie z wyznaniem ewang. reformowanem / do odebrania przysięgi, do napomnienia grzeszników i t.p./, powinni temu zadosyć uczynić.

Art. 20.

W sprawach tyczących się swego urzędowania duchownego - Duchowni odpowiadają przed Konsystorzem względnie przed Synodem.

Art. 21.

Duchowny, pragnący stan duchownego opuścić, obowiązany jest uprzedzić o tym Konsystorz przynajmniej na pół roku przed terminem, nadto, jeśli Duchowny był stypendystą, a nie przesłużył w Kościele lat 10, winien zwrócić pobrane stypendium. Konsystorz o postanowieniu Duchownego powiadamia najbliższy Synod i uzyskuje uchwałę Synodu, zwalniającą Duchownego ze stanu duchownego i powiadamiającą o tym resztę Duchownych i wszystkie Kolegia Kościelne w Kraju. Z chwilą przyjęcia pomienionej uchwały ordynowany przestaje być Duchownym Ewangelicko-Reformowanym, a w razie chęci powrotu do poprzedniego swego powołania winien zwrócić się przez Konsystorz do Synodu z prośbą o powtórne przyjęcie.

Art. 22.

Duchowny, który postępowaniem swojem uwłaszcza godności powoła-

nia swego i sieje zgorszenie w Kościele, może być wbrew swej woli specjalną uchwałą Synodu - na przedstawienie Konsystorza-godności swej pozbawiony i ze stanu duchownego wykluczony, o czym cały Kościół powiadomiony zostaje.

DZIAŁ I

A. Parafia Ewangelicka-Reformowana /Zbór/

Art. 23.

Administracyjna jednostka kościelna posiadająca własnego proboszcza nazywa się parafią.

Art. 24.

Administracyjna jednostka kościelna, nie posiadająca własnego proboszcza, a administrowana przez duchownego wyznaczonego przez Konsystorz nazywa się filiałem.

Art. 25.

Przynależność do parafii /filiału/ posiada każda osoba wyznania ewangelicko-reformowanego, mająca w obrębie danej parafii /filiału/ swe miejsce zamieszkania. Traci ona swą przynależność z chwilą wystąpienia z Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej lub wyprowadzenia się z obrębu parafii / filiału/.

Art. 26.

Każdy członek Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo do obsługi religijnej w swoim ojczystym języku.

Art. 27.

Każda parafia /filiał/ zaspakaja swoje potrzeby materialne z dochodów otrzymanych ze swego majątku i funduszów oraz opłat

i składek członkowskich, których wysokość na wniosek kolegium kościelnego uchwala ogólne zgromadzenie członków parafii, a zatwierdza Konsystorz. Konsystorz wydaje również szczegółowe instrukcje o postępowaniu przy układaniu spisu osób płacących składkę oraz przy wymiarze i poborze składek.

Art. 28.

Dla zaspakajania potrzeb religijnych swoich parafian,parafie /filiały/ wznoszą i utrzymują Kościoły, szkoły, zakłady i domy zborowe oraz zakładają cmentarze parafialne.

W większych parafiach mogą być zakładane w poszczególnych miejscowościach stacje kaznodziejskie dla dorywczego odprawiania nabożeństw w lokalach prywatnych oraz domy modlitwy,czyli kaplice i sale parafialne czyli kantoraty.

Kantor t.j. świecki pomocnik proboszcza, w jego zastępstwie grzebie umarłych, odprawia czytane nabożeństwa, uczy parafian śpiewów religijnych, a także dzieci religii i przygotowuje do konfirmacji.

Art. 29.

Czynne prawo wyborcze i prawo głosu decydującego w organizacjach parafialnych mają wszyscy członkowie parafii /filiału/ bez różnicy płci, konfirmowani, którzy ukończyli 18 lat życia, korzystają z pełni praw obywatelskich, wiodą żywot bogobojny i chrześcijański, biorą udział w życiu kościelnym i opłacili przypadającą na nich składkę kościelną za rok ubiegły, o ile nie zostali od niej zwolnieni przez Kolegium Kościelne.

Art. 30.

Bierne prawo wyborcze przysługuje członkom parafii /filiału/ bez różnicy płci, którzy mają czynne prawo wyborcze i ukończyli 25 lat życia.

63

Art. 31.

O pozbawieniu czynnego i biernego prawa wyborczego orzeka w pierwszej instancji na wniosek Kolegium Kościelnego ogólne zgromadzenie zboru.

Art. 32.

Ogólne zgromadzenie każdej parafii /filiału/ może na wniosek Kolegium Kościelnego uchwalić regulamin parafialny, ustalający sposób prowadzenia i załatwiania wewnętrznych spraw parafialnych. Regulamin ten podlega zatwierdzeniu przez Konsystorz.
W parafiach /filiałach/ nie posiadających własnego regulaminu, mą zastosowanie ramowy regulamin parafialny, ustalony przez Konsystorz.

B. Ksiądz Proboszcz i Jego pomocnicy

Art. 33.

Proboszcza wybiera ogólne zgromadzenie członków parafii. Wybór podlega zatwierdzeniu przez Konsystorz.

Art. 34.

Wybrany duchowny nie może odmówić przyjęcia wyboru i conajmniej przez dwa lata musi sprawować swój urząd, a instalacji czyli uroczystego wprowadzenia na urząd nowowybranego proboszcza dokonywa Biskup. Ks Senior ?!

?!

Art. 35.

Do proboszcza z mocy jego ordynacji należy głoszenie Słowa Bożego i udzielanie Sakramentów Swiętych oraz duchowne kierownictwo parafią.
Stanowisko proboszcza jest dożywotne.
Proboszcz może być ze swego stanowiska usunięty jedynie w przypadkach prawem przewidzianych przez Synod na wniosek Konsystorz

64

Art. 36.

Duchowny wyznaczony czasowo do pomocy proboszczowi przez Konsystorz nosi tytuł wikariusza.

Art. 37.

Obowiązki proboszcza w czasie wakansu na tym stanowisku spełnia administrator wyznaczony przez Konsystorz z pośród duchownych. W tym wypadku pełniącemu obowiązki proboszcza przysługują wszystkie uprawnienia tego ostatniego.

C. Kolegium Kościelne. Ogólne zgromadzenie członków parafii.

Art. 38.

Zarząd parafią /filiałem/ sprawuje Kolegium Kościelne.
W skład Kolegium Kościelnego wchodzą:

a/ proboszcz z urzędu,

b/ 3 do 12 świeckich członków parafii /filiału/,a w ich tej liczbie prezes lub viceprezes. Swieckich członków Kolegium Kościelnego wybiera ogólne zgromadzenie członków parafii /filiału/ z pośród kandydatów przedstawionych przez Kolegium Kościelne oraz z pośród kandydatów zgłoszonych przynajmniej przez dziesięciu członków parafii nie później, jak dwa tygodnie przed terminem wyborów.

Liczbę członków Kolegium Kościelnego dla danej parafii ustala regulamin parafialny.

Skład Kolegium Kościelnego zatwierdza Konsystorz przez stwierdzenie legalności wyborów.

Art. 39.

Prezesem Kolegium Kościelnego jest świecki członek parafii. Prezesa i viceprezesa wybiera osobno ogólne zgromadzenie członków parafii z pośród kandydatów przedstawionych przez Kolegium

61

Kościelne. Prezes zwołuje posiedzenia Kolegium Kościelnego conajmniej raz na miesiąc, kieruje jego pracami, reprezentuje je nazewnątrz i czuwa nad wykonaniem zapadłych uchwał. W razie nieobecności lub choroby prezesa zastępuje go vice-prezes. Prezes obowiązany jest zwołać Kolegium Kościelne w ciągu tygodnia, gdy jedna trzecia część członków Kolegium Kościelnego tego zażąda .

Art. 40.

Postanowienia Kolegium Kościelnego zapadają większością głosów, przy obecności więcej, niż połowy członków. W razie równego podziału głosów przeważą głos przewodniczącego.
Z każdego posiedzenia Kolegium Kościelnego spisuje się protokół, który po odczytaniu i przyjęciu przez Kolegium Kościelne winien być podpisany przez obecnych na posiedzeniu członków.
Wyciągi z protokółów Kolegium Kościelnego podpisane przez prezesa lub vice-prezesa i sekretarza lub też jednego z członków w zastępstwie sekretarza i opatrzone pieczęcią parafialną mają moc dowodową.
Działania prawne w imieniu parafii /filiału/ dokonywane są na podstawie upoważnienia podpisanego przez prezesa lub vice-prezesa w jego zastępstwie i dwóch członków Kolegium Kościelnego i opatrzonego pieczęcią parafialną.

Art. 41.

Kolegium Kościelne ma się przyczynić według sił i możności do urzeczywistnienia celów, które przyświecają parafii.
W szczególności Kolegium Kościelne ma następujące prawa i obowiązki:

1/ przygotowanie wyborów proboszcza,
2/ uchwalenie wniosków o przydzielenie proboszczowi do pomocy wikariusza,
3/ czuwanie nad zachowaniem czystości nauk Kościoła,

moralności i karności chrześcijańskiej oraz krzewienie życia religijnego w parafii,

4/ zabieganie o godne święcenie niedzieli i świąt, troska o zewnętrzny porządek nabożeństw i współdziałanie o ulepszenie miejscowych urządzeń kościelnych,

5/ zarząd majątkiem zbiorowym, układanie projektów budżetów, składanie rocznych sprawozdań rachunkowych oraz z działalności na ogólne zgromadzenie członków parafii,

6/ ściąganie uchwalowych przez ogólne zgromadzenie składek,

7/ troska o zakładanie i utrzymywanie szkół parafii i dozór nad nimi,

8/ piecza nad ubogimi i chorymi, nad wdowami i sierotami oraz popieranie wszelkich spraw dobroczynności,

9/ prowadzenie księgi parafialnej, obejmującej imienny spis parafian oraz sporządzenie i prowadzenie listy wyborców,

10/ powoływanie i zwalnianie w charakterze prawnego przedstawiciela zboru jako pracodawcy, pracowników parafialnych oraz wyznaczenie im uposażenia.

Art. 42.

Kadencja członków Kolegium Kościelnego trwa trzy lata. Wybór ponowny jest dopuszczalny.

Art. 43.

Wybrani członkowie Kolegium Kościelnego winni w najbliższą niedzielę po zatwierdzeniu wyborów złożyć podczas nabożeństwa na ręce proboszcza ślubowanie i w ten sposób zostają wprowadzeni na urząd.

Art. 44.

W razie naruszenia przez Kolegium Kościelne przepisów prawnych kościelnych lub państwowych, bądź w razie innej szkodliwej dla

Kościoła jego działalności, Konsystorz może uchylić jego uchwałę i udzielić Kolegium Kościelnemu stosownego upomnienia.
Jeżeli upomnienie skutku nie odniosło, Konsystorz może zawiesić Kolegium Kościelne w jego czynnościach lub je rozwiązać, zarządzając w tym drugim wypadku jednocześnie nowe wybory.
W obu tych wypadkach mianuje Konsystorz tymczasowe Kolegium Kościelne na które przechodzą uprawnienia Kolegium Kościelnego, wymienione w niniejszym Prawie Wewnętrznym.

Art. 45.

Szczegółowe przepisy dotyczące wyborów, czynności i sposobu postępowania Kolegium Kościelnego wyda Konsystorz jako "Regulamin Kolegium Kościelnego".

Art. 46.

Ogół członków parafii /filiału/ posiadających czynne prawo wyboru tworzy ogólne zgromadzenie członków parafii. Ogólne zgromadzenie członków parafii zwołuje i otwiera prezes Kolegium Kościelnego, a przewodniczy osoba zaproszona lub wybrana przez zgromadzenie. Ogólnemu zgromadzeniu członków parafii w czasie dokonywania wyboru Kolegium Kościelnego przewodniczy Prezes Konsystorza, lub delegowany przez Konsystorz członek Konsystorza.

Art. 47.

Do kompetencji ogólnego zgromadzenia członków parafii należy:

A. Wybór proboszcza, wybór prezesa, vice-prezesa i pozostałych członków Kolegium Kościelnego, wybór Komisji Rewizyjnej w ilości conajmniej 3-ch członków.

B. Uchwały na wniosek Kolegium Kościelnego w sprawach:

1/ ustanowienia regulaminu parafialnego,

2/ zaciągania pożyczek,

3/ nabywania i zbywania oraz obciążania nieruchomości para-

fialnych, oddawanie ich w dzierżawę i najem na okres dłuższy niż trzy lata,

4/ wznoszenie nowych budowli parafialnych i większych napraw, zakładanie i rozszerzanie cmentarzy,

5/ uchwalanie budżetów parafii,

6/ wymiaru składek i opłat kościelnych oraz uchwalanie wydatków nieobjętych budżetem,

7/ zatwierdzanie rocznych sprawozdań rachunkowych z działalności,

8/ ustanawiania w parafii urzędów kościelnych, przewidzianych w niniejszym Prawie Wewnętrznym, zakładania i zwijania szkół oraz instytucji dobroczynnych.

Art. 48.

Kolegium Kościelne przedstawia odpisy protokółów ogólnych zgromadzeń parafii Konsystorzowi.

Uchwały w nich zawarte wchodzą w życie po ich zatwierdzeniu przez Konsystorz.

Art. 49.

Szczegółowe przepisy dotyczące czynności i sposobu postępowania ogólnego zgromadzenia członków parafii wydaje Konsystorz.

DZIAŁ I I

Jednota Ewangelicko-Reformowaną

Art. 50.

Wyrazicielem wszystkich praw przysługujących Kościołowi Ewangelicko-Reformowanemu i naczelną władzą kościelną dla całego wyznania jak ustawodawczą tak i kontrolującą wszelkie sprawy wchodzące w zakres administracji i ustroju kościelnego jest Synod Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej.

69

Art. 51.

Synod większością głosów dokonywa wyboru Ks.Seniora /Superintendenta/ Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej z pośród 2-ch kandydatów przedstawionych z pośród duchownych całej Jednoty za pośrednictwem Konsystorza.

A. Ksiądz Senior /Superintendent/ Kościoła Ewangelicko-Reform.

Art. 52.

Stanowisko Księdza Seniora /Superintendenta/ jest dożywotne, a stałą siedzibą jego jest stołeczne miasto Warszawa.
Ks. Senior /Superintendent/ jest z urzędu viceprezesem Synodu i viceprezesem Konsystorza.
Ks. Senior /Superintendent/ sprawuje kierownictwo duchowne Kościoła, kieruje i nadzoruje działalność ogółu duchowieństwa, sprawuje opiekę nad kandydatami do stanu duchownego,dopełnia wizytacji każdej parafii, odbywa kolokwia i ordynuje duchownych, dokonywa poświęcenia Kościołów i może uczestniczyć w posiedzeniach wszystkich Kolegialnych organów kościelnych.
Ks. Senior /Superintendent/zwołuje w miarę potrzeby periodyczne konferencje ogółu duchownych celem omawiania spraw duszpasterskich, teologicznych, naukowych i zawodowych.
Ks. Senior /Superintendent/ wespół z prezesem Konsystorza reprezentuje Kościół wobec Państwa i innych wyznań.

Art. 53.

Ks. Senior /Superintendent/ otwiera obrady synodalne i przewodniczy na nich do chwili wyboru prezesa Synodu. Ks. Senior /Superintndent/ przedstawia Synodowi sprawozdanie o stanie całego Kościoła.

Art. 54.

Ks. Senior / Superintendent /, jako vice-prezes Konsystorza:

1/ zastępuje w razie potrzeby prezesa Konsystorza,

2/ czuwa nad wykonaniem decyzyj Konsystorza i nad prawidłowym biegiem życia kościelnego,

3/ wykonywa zwierzchnią kontrolę nad działalnością władz parafialnych oraz nad instytucjami Kościoła,

4/ przewodniczy Komisji Egzaminacyjnej przy Konsystorzu,

5/ udziela upoważnień do nauczania religii,

6/ sprawuje nadzór nad nauką religii w szkołach.

Art. 55.

Poza urzędami przewidzianymi w niniejszym Prawie Wewnętrznym Ksiądz Senior /Superintendent/ może jedynie piastować stanowisko Profesora szkół akademickich.

Art. 56.

W razie zawakowania stanowiska Ks.Seniora /Superintendenta/ lub w razie niemożliwości bezpośredniego spełniania przezeń jego obowiązków zastępuje go we wszystkich jego uprawnieniach radca duchowny Konsystorza.

Po zawakowaniu stanowiska Ks. Seniora /Superintendenta/, wybór nowego Ks.Seniora /Superintendenta/ powinien się odbyć najdalej w ciągu trzech miesięcy od chwili zawakowania.

B. Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 57.

Dla wykonania zarządzeń swych, reprezentowania Kościoła Ewangelicko-Reformowanego nazewnątrz i utrzymywania stałego kontaktu z władzami państwowymi, Synod powołuje stale funkcjonującą organizację kościelną, a mianowicie Konsystorz Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie.

Departament Wyznaniowy

71

Art. 58.

Konsystorz składa się z pięciu członków: prezesa świeckiego, vice-prezesa, którym jest z urzędu Ksiądz Senior /Superintendent/ oraz jednego radcy duchownego i dwóch radców świeckich. Przy Konsystorzu działa Kancelaria, której sekretarza i pracowników mianuje Konsystorz.

Art. 59.

Swieckich członków Konsystorza mianowicie: Prezesa i dwóch radców ~~xxxxxxxxxxxxxx~~ wybiera Synod z pośród osób, przedstawionych sobie w liczbie potrójnej przez Konsystorz. Poza tym conajmniej 30-tu współwyznawcom w swoich Zborach prawo głosowania mającym, przysługuje prawo wystawienia listy kandydatów na członków Konsystorza. Lista taka winna być złożona Konsystorzowi przynajmniej na 21 dni przed zebraniem się Synodu do opinii. Vice-Prezesem Konsystorza jest z urzędu Ks.Senior /Superintendent/ Kościoła Ewang.-Reformowanego w Polsce. Radcę duchownego Konsystorza, wybiera Synod z przedstawionych sobie kandydatów w liczbie podwójnej przez całe gremjum duchownych.

Art. 60.

Kadencja urzędowania świeckich członków Konsystorza trwa lat trzy. Duchowni członkowie Konsystorza pełnią swe obowiązki tak długo, jak długo pozostają na swych stanowiskach jako duchowni.

Art. 61.

Konsystorz jest w organizacji Kościoła Ewangelicko-Reformowanego władzą wykonawczą Synodu:

czuwa nad ścisłym wykonaniem uchwał synodalnych, podejmuje inicjatywę we wszystkich sprawach, tyczących się ogólnego dobra i rozwoju Kościoła oraz baczy, by życie poszczególnych zborów rozwijało się w myśl zatwierdzonych przez Synod dla każdego zboru organizacyj, zgodnie z duchem wyznania i obo-

wiązującymi przepisami prawa.

Art. 62.

Konsystorz jako władza nadzorcza zborów kontroluje: rachunki, etaty, rozkłady ciężarów i podatków i z wnioskiem swym przedstawia Synodowi do zatwierdzenia. Konsystorz stawia swe wnioski w sprawach udzielania pozwoleń do nabywania, sprzedaży, zastawu i wydzierżawienia nieruchomości kościelnych i przyjmowania przez zbory zobowiązań.

Art. 63.

Konsystorz rozstrzyga zażalenia na wydane rozporządzenia z tytułu niezgodności z prawem i skargi na wybory. Przeprowadza dochodzenia dyscyplinarne nad księżmi i urzędnikami i w sprawach tych przedstawia swe wnioski Synodowi.

Art. 64.

Konsystorz rozpatruje przedstawione sobie za pośrednictwem księdza Seniora /Superintendenta/ sprawozdania roczne księży o stanie parafii, wyznacza nadzwyczajne wizytacje tychże parafii przez księdza Seniora /Superintendenta/ lub upoważnionego specjalnie do tej czynności członka Konsystorza.

Art. 65.

Konsystorz jest zwierzchnią władzą wszystkich księży i urzędników kościelnych. Przeprowadza egzaminy kandydatów do stanu duchownego i imieniem Synodu upoważnia Księdza Seniora /Superintendenta/ do pełnienia ordynacji ich na duchownych wyznania ewangelicko-reformowanego.

Art. 66.

Konsystorz obowiązany jest z działalności swej i ze stanu poszczególnych parafii w ciągu ubiegłego roku kalendarzowego, składać Synodowi do zatwierdzenia szczegółowe sprawozdanie, jak również przedstawić etaty na rok przyszły.

73

Art. 67.

Konsystorz ogłasza zapadłe uchwały każdorocznego Synodu i przesyła takowe Ministerstwu Administracji Publicznej do wiadomości

Art. 68.

W przypadkach niecierpiących zwłoki, Konsystorz upoważniony jest do działania w zastępstwie Synodu z wyłączeniem spraw wyborów z obowiązkiem przedstawienia swoich zarządzeń do zatwierdzenia najbliższemu Synodowi.

C. Synod Kościoła Ewangelicko-Reformowanego

ArtL 69.

Synod stanowią: a/ wszyscy duchowni wyznania ewangelicko-reformowanego w Jednocie urzędujący, b/ członkowie Konsystorza Ewangelicko-Reformowanego, c/ delegaci poszczególnych parafii i filiałów lub ich zastępcy w liczbie przez daną parafię lub filiał określonej, nie przekraczającej jednak liczby członków Kolegium Kościelnego tejże parafii lub filiału, d/ członkowie prawo głosowania mający tej parafii w której się Synod zbierze, e/ osoby wyznania ewangelicko-reformowanego, obywatelstwo polskie mające, do żadnej z parafii Jednoty nie należące, w kraju zamieszkałe,o ile zgłoszą się uprzednio w okresie intersynodalnym do Konsystorza i od tegoż zaproszenie do uczestnictwa w obradach Synodu z prawem głosu dedydującego otrzymają, f/członkowie honorowi wybrani dożywotnio przez Synod na wniosek Konsystorza z pośród osób szczególnie zasłużonych dla Kościoła.Członkowie każdej parafii, do Jednoty należącej nie z grona delegatów mogą być obecni na sesjach Synodu lecz bez prawa głosowania.. Współwyznawcy zaproszeni na Synod, tak duchowni jak i świeccy uczestniczą na nim w charakterze gości.

zbyt duży przywilej!

tak zawsze było

74

Art. 70.

Synod zbiera się na obrady swe corocznie w miejscowości przez poprzedni Synod wskazanej na skutek odnośnego umotywowanego wniosku Konsystorza. W razach koniecznych Konsystorz może zwołać Synod nadzwyczajny do miejscowości przez siebie wyznaczonej. W skład Synodu nadzwyczajnego wejdą delegaci, wybrani do poprzedniego Synodu zwyczajnego.

Art. 71.

Przed rozpoczęciem swych obrad Synod wybiera z pośród swych członków świeckich prezesa Synodu, sekretarza oraz jego zastępcę. Posiedzenie zagaja Ks. Senior /Superintendent/ jako stały vice-prezes Synodu. Przedstawia Synodowi sprawozdanie osstanie całego Kościoła i program obrad przygotowany przez Konsystorz, który uczestniczy w charakterze sprawozdawczym, projektodawczym, wnioskodawczym i opiniodawczym.

Art. 72.

Synod rozpoczyna się i kończy uroczystym nabożeństwem; bezpośrednio po nabożeństwie wstępnym rozpoczynają się obrady synodalne i trwają aż do wyczerpania programu.

Art. 73.

Do kompetencji Synodu należy:

1/ sprawdzanie mandatów członków Synodu,

2/ wybory: a/ Ks.Seniora /Superintendenta/ b/Prezesa, sekretarza i notariuszów Synodu, c/członków honorowych Synodu, e/ Komisji rewizyjnej w składzie przewodniczącego, dwóch członków i dwóch zastępców,

3/ podejmowanie uchwał w zakresie ogólnych spraw kościelnych oraz uchwalaniem praw i przepisów kościelnych,

4/ piecza nad zachowaniem czystości nauki i podniesieniem życia moralno religijnego,

5/ ewangelizacja Polski przez zbliżenie się do wyznań pokrewnych w Kraju w zamiarach zgodnej i produkcyjnej współpracy z nimi,

6/ troska o zaspakajanie potrzeb kościelnych, uchwalanie składek na rzecz Jednoty oraz zasad zarządzenia jej majątkami i funduszami.

7/ podejmowanie uchwał w sprawie podręczników nauki religii, śpiewników i agend,

8/ wydawanie przepisów dotyczących przygotowania kandydatów do stanu duchownego i ich egzaminu,

9/ uchwalanie ordynacji duchownych,

10/ pozbawianie godności duchownego na wniosek Konsystorza zgłoszony w wyniku postępowania dyscyplinarnego,

11/ rozstrzyganie odwołań od postanowień oraz orzeczeń dyscyplinarnych Konsystorza,

12/ uchwalanie regulaminu obrad Synodu,

13/ decydowanie we wszystkich sprawach przedstawionych przez Konsystorz,

14/ współpraca z Kościołami reformowanymi poza granicami kraju dla budowy Św. Kościoła powszechnego chrześcijańskiego.

Art. 73.

Prezes Synodu przy pomocy biura synodalnego układa protokół z czynności tego Synodu, który go powołał i za pośrednictwem Konsystorza przesyła odpis protokółu do wiadomości Ministerstwa Administracji Publicznej.

Sprawozdanie

79

76

Art. 74.

Wszelkie uchwały na Synodzie zapadają prostą większością głosów, przy ich równości decyduje głos przewodniczącego.

Art.75.

W zasadzie głosowanie jest jawne, na żądanie jednak 3-ch członków musi być tajne przez kartki. Wybory zaś muszą być zawsze tajne.

Art. 76.

Zmiany niniejszego Prawa Wewnętrznego mogą być uchwalone przez Synod większością 2/3 głosów przy obecności conajmniej 3/4 członków Synodu na wniosek Konsystorza i nabierają mocy obowiązującej po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów.

xxxxxxxxxxxxxxx

Prezes Konsystorza

[signature]

Kolegium Kościelne
Zboru Ewangelicko-Reformowanego
w Warszawie

Warszawa, dn. 1.XII.1947 r.

1469/47

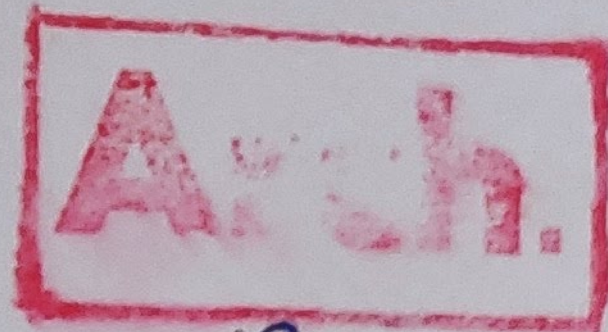
Kolegium Kościelne Zboru Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie ma zaszczyt prosić Ob. Ministra o wzięcie udziału w dniu 7 grudnia b.r. o godz. 11,30 w uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod dom administracyjny na cmentarzu ewangelicko-reformowanym w Warszawie przy ul. Młynarskiej róg Żytniej.-

Sekretarz Kolegium
Irena Zaunarowa
Irena Zaunarowa

Prezes Kolegium
E. Popoff
Eugeniusz Popoff.

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 4. XII. 47 r.
Załączników
L. dz. Wyzn. 1469/47

2/498

Kolegium Kościelne
Zboru Ewangelicko-Reformowanego
w Warszawie.

Warszawa, dn. 1.XII.1947 r.

78

Kolegium Kościelne Zboru Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie ma zaszczyt prosić Ob. Dyrektora o wzięcie udziału w dniu 7 grudnia br. o godz. 11,30 w uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod dom administracyjny na cmentarzu ewangelicko-reformowanym w Warszawie przy ul. Młynarskiej rog Zytniej.-

Sekretarz Kolegium

Irena Zaunarowa

Irena Zaunarowa

Prezes Kolegium

[signature]

Eugeniusz Popoff

Po [illegible] u dyrektor a.a. 12/XII 47

Departament Wyznaniowy

79

Sprawozdanie

W dniu 7 grudnia b. r. zgodnie z poleceniem P. Dyrektora udałem się na Cmentarz Ew.-Reformowany w Warszawie przy ul. Młynarskiej na poświęcenie domu administracji cmentarnej.

O godz. 11 m 30 na cmentarzu zebrali się wierni parafii ew.-ref. oraz przedstawiciele władz, a w tej liczbie Nacz. Skrzatowicz z ramienia Ministerstwa Odbudowy. Po odczytaniu ewangelii wygłosił okolicznościowe przemówienie ks. Wende (w zastępstwie ks. Superintendenta Skierskiego, nieobecnego z powodu choroby), następnie wystąpił Prezes Kolegium Kościelnego Zboru Ew.-Ref. w W-wie, ob. E. Popoff, który w krótkim streszczeniu podał historię cmentarza, szczególnie w okresie walk powstańczych w r. 1944, oraz podniósł przychylny stosunek władz do sprawy odbudowy cmentarza, składając podziękowanie ob. ob. Premierom E. Osóbce-Morawskiemu i J. Cyrankiewiczowi za przyznanie subwencji. Uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego zakończyła się odczytaniem i podpisaniem przez obecnych przedstawicieli ministerstw aktu erekcyjnego i zamurowaniem puszki z wymienionym aktem.

[illegible]

Warszawa 9.XII.47

82

80

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznań Religijnych

w miejscu

Prezydium Synodu Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce

Podanie.

Przy niniejszym mamy zaszczyt załączyć protokół Synodu Ewangielicko-Reformowanego, który odbył się w Warszawie dnia 14 grudnia r.b. w godzinach od 14 do 19 w sali na I piętrze w domu Nr.12 przy ul.Mokotowskiej.

Synod uchwalił, iż siedzibą Konsystorza będzie Warszawa.

Wobec ustąpienia dotychczasowego Prezesa Konsystorza i 2 świeckich członków, Synod na Prezesa Konsystorza obrał dotychczasowego Prezesa Kollegium Kościelnego Zboru Warszawskiego: adwokata Eugeniusza Popoffa, zamieszkałego w Warszawie przy ul.Smolnej Nr.14 m.3, gdzie będzie się mieścić tymczasowo siedziba Konsystorza, i 2 świeckich członków: p.Edmunda Bauma, zamieszkałego w Warszawie przy ul.Francuskiej 10-a m.3, i p.adwokata Emila Zaudera, zamieszkałego w Łodzi

Wice-Prezesem Konsystorza pozostaje nadal z urzędu Ksiądz Superintendent Skierski, zaś na drugiego duchownego członka Konsystorza został powołany Ksiądz Proboszcz Jarosław Niewieczerzał, zamieszkały w parafii Zelów.

Załączając powyższy protokół, prosimy Ministerstwo Administracji Publicznej o przyjęcie go do zatwierdzającej wiadomości.-

Prezes Synodu E Popoff

Sekretarz Synodu

Odpis.

Protokół
obrad Synodu Kościoła
Ewangielicko-Reformowanego
w Polsce
z dnia 14 grudnia 1947 r.

I. Ks.Superintendent Stefan Skierski wygłaszn modlitwę.

II.

III. Wice-prezes Synodu ksiądz Superintendent Stefan Skierski, który, mimo c kiej choroby, wziął udział w obradach Synodu, zagaił obrady Synodu, zwo łanego po 7-io letniej przerwie. W zagajeniu ksiądz Superintendent nak lił ciężkie straty jakie kościół Ewangielicko-Reformowany poniósł w cza wojny i okupacji. Jednominutową ciszą Synod uczcił na wniosek wice-pre zesa pamięć zamordowanych przez okupanta członków konsystorza s.p. ks. Zaunara, s.p. mec.Madeja, s.p. radcy Górskiego długoletniego sekretarza konsystorza, s.p. St.Bretsza oraz administratora parafii łódzkiej ks. Je rzego Jelena.

IV. Z kolei wice-prezes Konsystorza powołał biuro Synodu w składzie:

notariusz	Ks.Kazimierz Ostachiewicz
zastępca notariusza	" Jarosław Niewieczerzał
sekretarz	Edmund Baum
zastępca sekretarza	Jan Baum
assesor	Stanisław Szuch
" "	Zbigniew Miłobędzki

V. Na prezesa Synodu powołany został przez aklamację mecenas Eugeniusz Popoff, poczem przedstawiony porządek dzienny obrad został zatwierdzony przez zebranych.

VI. Sprawozdanie z działalności Konsystorza przedłożył prezes mec. Ryszard Gerlicz.
Konsystorz Ewang.-Reformowany w R.P. wznowił po wojnie swoją działalnoś od lipca 1945 r., zawiadamiając Min.Adm.Publicznej o swym składzie i po dając, że na miejsce s.p. Ks.Ludwika Zaunara został powołany jako zastę ca Ks.Emil Jelinek, a po jego wyjeździe do Czechosłowacji Ks.Kazimierz Ostachiewicz, na miejsce p.Madeja p.Eugeniusz Jeske, a na miejsce p. Górskiego p.Wiktor Wagner. Min.Adm.Publicznej przyjęło do wiadomości skład personalny Konsystorza. Konsystorz, niezwłocznie po ukonsystowaniu się, wznowił czynność Sądu Konsystorskiego i z wpisów sądowych pokrywał wydatki administracyjne, podróże duchownych oraz subwencje. Min.Adm.Publicznej w trzecim i czwartym kwartale 1945 r. przyznało Konsystorzowi subwencję na wydatki administracyjne po dwadzieścia tysięcy złotych kwartalnie. W ostatnim półroczu roku bieżącego Min.Adm.Publ. odmówiło subwencji za III-ci i IV-ty kwartał r.b., motywując swoją odmowę tym, że Konsystorz winien przedstawić swó budżet oparty na składkach członków wszystkichzborów, gdyż tylko konieczne wydatki rzeczowe mogą być subsydjowane przez Skarb Państwa, a nie tak zwane wydatki konsumcyjne. Dzięki interwencji mec. Zaunara Min.Adm.Publ. przyznało subwencję za ostatnie dwa kwartały.
Poza sprawami bieżącemi, akcja Konsystorza skierowana była w kierunku odzyskania zborów zabranych po wojnie czy też przez kler katolicki, parafia w Taborze. Wysiłki Konsystorza nie mogłydać pomyślnych wynik z braku duchownych oraz z braku funduszów. Ponieważ kościół ewang.- formowany na mocy dekretu z dn. 7 września r.b. został prawnie uzn na całym obszarze R.P. pozostaje otwartą sprawa objęcia Kościoła e reformowanego w Białymstoku oraz objektów koscielnych na terenach Z Odzyskanych. Zważywszy, że art.wspomnianego dekretu przewiduje, ż sunki wewnętrzne kościoła określi jego "Prawo Wewnętrzne".

o d p i s.

Min.Adm.Publ. zwróciło się do Konsystorza z żądaniem aby w przeciągu trzech miesięcy został opracowany projekt "Prawa Wewnętrznego" i przesłany w trzech egzemplarzach do Min.Adm.Publicznej. Uzgodniony z organizacją prawną Kościoła projekt zostanie przesłany Radzie Ministrów do zatwierdzenia.
Konsystorz opracował projekt "Prawa Wewnętrznego".

W związku ze sprawozdaniem Konsystorza p.Stefan Baum wyraża żal, że Konsystorz w działalności swej od roku 1945 nie wykazał dostatecznych wysiłków, zmierzających do zespolenia wyznawców Kościoła ewang.-reformowanego na terenie R.P. W odpowiedzi radca Konsystorza p.E.Jeske, wskazjue na brak duszpasterzy i środków finansowych dla zrealizowania najpilniejszych potrzeb Kościoła.
Po dyskusji, w której zabierali jeszcze głos: Ks. Superintendent St.Skierski, Ks. J.Niewieczerzał , p.Wredowa, p.Borowa, p.Burmeister, mec. Zauner, inż.Kadecz i inni- sprawozdanie Konsystorza Synod przyjął do zatwierdzającej wiadomości i udzielił absolutorium.

VII. Ksiądz Superintendent St.Skierski, jako administrator zboru warszawskiego, po podkreśleniu wielkiej straty jaką poniósł zbór przez zamordowanie jego pierwszego proboszcza s.p.Ks.Ludwika Zaunara, zobrazował straty materialne zboru, a w pierwszym rzędzie wyniszczenie kościoła, cmentarza, domów mieszczących kancelarję i bibliotekę zboru, mieszkania duszpasterzy, przytułków i domu czynszowego, którego dochód stanowił podwalinę budżetu zboru. Zbór warszawski wchodzi w skład Rady Ekumenicznej, dzięki której uzyskał pomoc bratnią. Kościół poświęcony w obecności Ks.Helstera z Zeurichu, oddany został do użytku. Korzystają z niego również bracia wyznania ewang.-augsburskiego. W kościele odbył się tydzień biblijny wyznań ewangielickich. Następuje zwolna konsolidacja religijna wewnętrzna zboru warszawskiego. Serdeczną pomoc w trudnych początkach organizacyjnych po wojnie okazał zborowi warszawskiemu Kościół Metodystów i Ks.Adolf Sergent, delegat Kościoła anglikańskiego. Członek Kol.Kościelnego zboru warszawskiego p.Stefan Baum złożył uzupełniające sprawozdanie gospodarcze z życia zboru.
W czasie okupacji zbór warszawski niósł pomoc braciom swoim pozostającym w Ghecie za pośrednictwem Caritasu. Z majątku nieruchomego i ruchomego zboru warszawskiego ocalała zaledwie drobna część biblioteki, która obecnie przekazana została Uniwersytetowi Warszawskiemu.

Pierwsze zebranie organizacyjne zboru Warszawskiego odbyło się w sierpniu 1945 r., na którym kilka osób dobrej woli podjęło pracę tymczasowego Kol.Kościelnego. Zbór warszawski otrzymał wadytnią pomoc od Rządu R.P. w formie dotacji na najpilniejsze roboty remontowe w kościele i na cmentarzu. Dotychczasowa pomoc ta wyniosła Zł.5.200.000.- Składki i ofiary parafian wyniosły złotych 856.000.- Po dokonaniu koniecznych robót w kościele i oparkanie murem cmentarza, w dniu 7. b.m. odbyło się uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę domu administracyjnego na cmentarzu na posesji Żytniej nr.42. Palącą jest sprawa odbudowy domu frontowego przy ul.Leszno nr.20, przeznaczonego na mieszkania dla duszpasterzy, oficjalistów i kancelarję zboru.
Pan Prezes W.Popoff zaznajomił Synod z możliwością uzyskania jeszcze w roku bieżącym pożyczki długoterminowej za pośrednictwem Rady Ekumenicznej wysokości 50.000 fr. szwajcarskich, która pozwoli na rozpoczęcie robót budowlanych w domu przy ul.Leszno nr.20. Z kolei sprawozdanie z dziełlności zboru łódzkiego odczytał administrator tegoż zboru Ks.Kazimierz Ostachiewicz. Sprawozdanie załącza się do protokółu w odpisie.
Ks. Jarosław Niewieczerzał odczytał sprawozdanie z działalności zboru Zelowskiego i filjału w Kucowie. Sprawozdanie załącza się w odpisie

Odpis.

83

VIII. Synod przyjął do zatwierdzającej wiadomości sprawozdania z wymienionych wyżej zborów i, na wniosek przewodniczącego, wyraził podziękowanie administratorowi Ks.Superintendentowi St.Skierskiemu, Ks.K.Ostachiewiczowi oraz Ks.J.Niewieczerzałowi za Ich pełną poświęcenia prac w trudnych warunkach dla jednoty ewang.-reformowanej.
Po przedstawieniu przez prezesa Konsystorza R.Gerlicza projektu, "Prawa Wewnętrznego" kościoła Ewang.-Reformowany w Polsce, Synod, na wni mec.E.Zaunera, upoważnił Konsystorz do ostatecznego opracowania ustaw "Prawa Wewnętrznego" na prawach Synodu i przedstawienia go Min.Adm Publicznej do zatwierdzenia w terminie obowiązującym.

IX. Prezes Konsystorza mec.R.Gerlicz w imieniu całego składu Konsystorza złożył mandaty.
Prezes mec.E.Popoff wyraża serdeczne podziękowanie całemu Konsystorzowi za Jego bezinteresowną trudną pracę, co Synod przyjmuje przez aklamację.

X. W głosowaniu tajnym kartkami na stanowisko prezesa Konsystorza otrzymali głosów: p.E.Popoff 60 głosów, p.H.Błaszkowski 15 głosów, p.St. Szuch 9 głosów. Wybrany został p.mec.E.Popoff.

XII. W głosowaniu tajnym kartkami na pierwszego radcę Konsystorza otrzyma głosów: mec.E.Zauner 80 głosów, p.E.Kierdorf 1 głos, i p.Bojarski 2 głosy, 1 głos unieważniono. Wybrany został p.mec.E.Zauner. W głosowaniu na drugiego radcę Konsystorza otrzymali głosów: p.E.Baum 53 głos p.Wogiński 25 głosów, p.J.Kadecz 6 głosów. Wybrany został p.Edmund Baum.

XIII. W głosowaniu na drugiego członka duchownego Konsystorza otrzymali głosów: Ks.J.Niewieczerzał 45 głosów, Ks.Ostachiewicz 34 głosy. Wybrany został Ks.J.Niewieczerzał.

XIV. W wolnych wnioskach mec.L.Rochr postawił wniosek, aby wszyscy kalwini zamieszkali na terenie R.P. opodatkowali się w kwocie minimalnej Zł. 1.000.- płatnej w ratach do wiosny 1948 r. na budowę domu parafialnego w Warszawie.
Po dyskusji, w której zabierali głos i wnosili do wniosku poprawki mec.E.Zauner, Stefan Baum, Ks.Superintendent St.Skierski wskazując, że fundusze niezbędne są nietylko na odbudowę domu przy ul.Leszno nr.20 ale i na inne cele związane z odbudową życia jednoty ewang.-reform., Synod przyjął wniosek mec.L.Rochra z tym, że wpłaty dokonywane będą na rachunek Konsystorza, który ustali hierarchję potrzeb i repartycj zebranych funduszów.
Po wyczerpaniu porządku dziennego prezes Synodu zamknął obrady.
Na zakończenie Ks.K. Ostachiewicz wygłosił dziękczynną modlitwę.

/-/ Prezes Synodu

/-/ Sekretarz Synodu

Stefan Baum

ZAKŁAD OPIEKI CAŁKOWITEJ dla DOROSŁYCH — Odpis. 84

POD NAZWA: DOM STARCOW PRZY KOSCIELE EWANGELICKO-REFORMOW. w Zelowie

ul. ZŁOTA Nr.15

SPRAWOZDANIE z DZIAŁALNOŚCI
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1946 r.

Rodzaj zakładu: Dom Opieki dla niezdolnych do pracy.

Zakład obliczony jest na 8 pensjonariuszy

Personel Zakładu: kierownik pracuje honorowo i jedna siła pomocnicza płatna

Pensjonariusze: mężczyzn 2-ch i kobiet 6 , w tem jedna niewidoma

D O C H O D Y

1. Zasiłki do osób prywatnych	Zł.	4.256.25.
2. Zasiłki od "Pracowni Zbór Ceskych exulautu w Praze"		9.734.-
3. Subwencjy od Ministerstwa Pracy i Op.Społecz.	"	19.562.-
4. Kasa Parafii Ewangielicko-Reformow.w Zelowie	"	29.041.-
R a z e m d o c h o d.	Zł.	62.593.25

W y d a t k i

Wydatki osobowe		
1. Pensje personelu administracji i pomocniczego	Zł.	2.400.-
Wydatki rzeczowe:		
2. Biuro, porto	"	453.-
3. Remont budynków	"	4.570.-
4. Opał	"	6.035.-
5. Swiatło	"	284.-
6. Czystość	"	373.-
7. Inne	"	1.456.-
8. Zakup i utrzymanie inwentarza	"	320.-
9. Żywienie pensjonariuszy	"	40.789.35
S a l d o na 31 grudnia 1946 r.	"	5.912.90
R a z e m	Zł.	62.593.25

S P R A W O Z D A N I E Z D Z I A Ł A L N O S C I

za okres od 1-go stycznia do 31-go listopada 1947 r.

D O C H O D Y

1.	Zasiłki od osób prywatnych	Zł.	7.100.-
2.	Subwencja od Ministsterstwa Pracy i Op.Społ.	"	164.539.-
3.	Kasa Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Zelowie	"	785.-
4.	Zaciągnięto pożyczkę	"	11. 000.-
5.	Saldo z 1945 r.	"	5. 912.90
	Razem dochodu	Zł.	189.336.90

W Y D A T K I

1.	Pensje i ubezpieczenia społeczne	Zł.	9.148.-
2.	Koszty podróży	"	1.690.-
3.	Biuro i porto	"	807.-
4.	Remont budynków	"	2.440.-
5.	Składka ogniowa	"	135.-
6.	Opał	"	36.660.-
7.	Swiatło	"	1.175.-
8.	Czystość	"	6.503.-
9.	Zakup i utrzymanie inwentarza	"	2.181.-
10.	Żywienie	"	125.377.90
11.	Bielizna, odzież i obuwie	"	2.730.-
12.	Leczenie	"	500.-
	Razem wydatków	Zł.	189.336.90

stempel okrągły

Kierownik Zakładu

Włodzimierz Pospiszył

Odpis. 86

Sprawozdanie
Rachunkowe za 1945 rok.

Rk.	W-n		Ma		W-n		Ma	
" Domu dochodowego	11370.	75	12369.	94	saldo		999.	19
" Kasy	62651.	88	50322.	02	12329.	86	-	-
" Oświetlenia pleban.	638.	25	-	-	638.	25	-	-
" Wykończenie n.pleb.	2188.	-	-	-	2188.	-	-	-
" Podatków	16.	69	-	-	16.	69	-	-
" Kosztów ogólnych	2437.	87	-	-	2437.	87	-	-
" Utrzymania przytułk.	2234.	29	1090.	-	1144.	29	-	-
" Pensje służby kośc.	16960.	-	-	-	16960.	-	-	-
" Kolekty u drzwi ".	-	-	8989.	94	-	-	8989.	94
" Składki ogniowej	1172.	-	-	-	1172.	-	-	-
" Reper.wieży kośc.	12194.	50	24372.	-	-	-	12177.	50
" Ubezpieczalni Społ.	1659.	32	-	-	1659.	33	-	-
" Pokładnego	-	-	3150.	-	-	-	3150.	-
" Składki posiłkowej	-	-	8790.	-	-	-	8790.	-
Razem Zł.	113563.	48	109083.	90	38546.	24	34066.	63

stempel okrągły

Zelow, 8.XII.1947 r.

/-/ podpis nieczytelny

Za zgodność
E. Bar[illegible]

Odpis. 87

Sprawozdanie
Rachunkowe za 1946 rok

Rk.	W-n		Ma		W-n		Ma saldo	
" Utrzymania domu St.	13535.	–	5000.	–	8535.	–	–	–
" Kasy	156335.	96	144551.	14	–	–	11784.	82
" Składki posiłkowej	8230.	–	74820.	–	–	–	66590.	–
" Pensje służb.kośc.	63098.	–	–	–	63098.	–	–	–
" Kolekty u drzwi ".	–	–	19097.	50	–	–	19097.	50
" Kosztów ogólnych	10693.	94	–	–	10693.	94	–	–
" Domu dochodowego	8736.	40	33768.	–	–	–	25031.	60
" Oświetlenie pleb.	1032.	80	–	–	1032.	80	–	–
" Składki ogniowej	2225.	–	–	–	2225.	–	–	–
" Pokładnego	–	–	6950.	–	–	–	6950.	–
Razem zł.	263887.	10	284186.	64	85584.	74	129453.	92

stempel okrągły

Zelow, 8.XII.1947 r.

/-/ podpis nieczytelny

Za zgodność
[illegible]

<u>O d p i s.</u>

88

Sprawozdanie
Rachunkowe za 1947 r. do 31/X.

Rk.	W-n		Ma		W-n		Ma	
" Domu Starców	350.	–	19880.	–	–	–	19530.	–
" Kasy	345167.	82	345153.	–	–	–	14.	82
" Składki posiłków.	15300.	–	37995.	–	–	–	22695.	–
" Pensji służb.Kośc.	65000.	–	–	–	65000.	–	–	–
" Kolekty udrzwi ".	–	–	27563.	–	–	–	27563.	–
" Kosztów ogólnych	52271.	–	–	–	52271.	–	–	–
" Domu dochodowego	20926.	–	72345.	–	–	–	51619.	–
" Oświetl.pleb.i d. duchow.	6558.	–	–	–	6558.	–	–	–
" Składki ogniowej	3763.	–	–	–	3763.	–	–	–
" Budowy parkanu, dach. na kośc.i innych budyn.	154985.	–	138250.	–	16735.	–	–	–
" Pokładnego	–	–	6150.	–	–	–	6150.	–
Razem zł.	664320.	82	647536.	–	144327.	–	127571.	82

stempel okrągły

/-/ podpis nieczytelny

Zelów, 8.XII. 1947 r.

Za zgodność
E. Bar[illegible]

Odpis.

89

Filiał Kuców
Województwo Łódzkie, pow.Piotrkowski

Rok 1945.

Filiał Kucowski w 1945 roku, w czasie wyzwolenia z pod okupacji liczył dusz 430 i obsługiwany był przez kantora Karola Horaka oraz Ks.administratora Jarosława Niewieczerzała, z Zelowa. Majątek kościelny składał się - tak jak i dziś, z kościoła murowanego, domu murowanego,parterowego, w bardzo dobrym stanie /4 pokoje i sala/ z stodoły i obory krytych słomą,oraz z 15mórg ziemi ornej.

Bezpośrednio po wyjściu Niemców, na skutek napadów nocnych i rabunków skierowanych zwłaszcza przeciw naszym współwyznawcom oraz na skutek agitacji Ks.B.Radechowskiego z Pragi, rozpoczyna się ucieczka do Czech.

Rok 1946.

Do kwietnia roku 1946 wyjeżdży do Czech około 200 osób z kantorem Horakiem a kantorem zostaje w kwietniu tegoż roku nauczyciel Mirosław Buresz, który też w końcu maja 1946 roku wyjeżdża do Czech Kościół Kuczowski zamknięto wobec braku odpowiedniego zastępcy kantora. Na wezwanie i prośby kucowian od 17 czerwca tegoż roku b.kantor Niewieczerzał Jan,77-letni emeryt, zamieszkały wówczas w Zelowie, objął znów pracę w osieroconym filiale kucowskim.

Rok 1947.

W Kucowie odbywają się co niedzielę nabożeństwa dopołudniowe, Niedzielna Szkoła, i Zrzeszenie Młodzieży. W tygodniu dzieci szkolne zbierają się w sali kucowskiej na lekcje religii i na lekcje konfirmacyjne.

Wobec zmniejszenia się stanu liczebnego Zboru do dusz 230 i warunki finansowe są b.skromne,tymbardziej,że dziś kantor, wobec podeszłego wieku, nie może prowadzić gospodarstwa, nie pobiera dawnego zasiłku z Konsystorza i ma zmniejszoną płacę z samego filiału.

W najbliższej przyszłości filiał Kucowski zawakuje. Należy pomyśleć o następcy na stanowisko kantora, lecz będzie to niemożliwe jeśli filiał nie zapewni minimum egzystencji dla kantora. Należy stan ten sprawdzić w Konsystorzu przez zażądanie t.zw. dawniej "spisu emolumentów", który wykazuje możliwości filiału i braki do minimum, które określić musi Konsystorz.

W roku bieżącym przeprowadzono remont sufitu kościelnego i wybielono kościół kosztem 66120. złotych.

W zestwieniu liczbowym Filiał Kucowski przedstawia się następ:

Rok 1945--	dusz 430,	urodzeń -26,	ślubów -15/3 miesz./	zgonów 10,	konfirm.6. kom.45
" 1946--	" 230	" "	15 "	2 "	2 konfirm. - kom.39
" 1947	" 230	" "	1 "	1 "	4 konfirm.4 kom.25.

stempel okrągły

/-/ Ks.Jarosław Niewieczerzał.

Zelów, dnia 12 grudnia, 1947 r.

Za zgodność
[illegible]

91

Odpis.

Zbór Zelów.

Wojewdztwo Łódzkie, powiat Łaski.

Rok 1945. W roku 1945 zbr Zelowski liczył dusz z górą 4000 i obsługiwany był przez Ks.Jarosława Niewieczerzała już od roku 1939. Ks.administrator miał do pomocy kantora Karola Jersaka w Zelowie, kantora Wilhelma Nowaka w Pożdżenicach, administrował filiałem kucowskim oraz dojeżdżał od czasu do czasu do Faustynowa odległego o 11 kilometrw od Zelowa.

Majątek kościelny składał się tak wówczas jak i dziś:

w Zelowie:

... /z r. 1825/ 2. starej plebanii w której jest sala zbo- ...

90

Odpis.

Stan Finansowy Filiału Kucowskiego.

1945 :

Przychód	zł.	8346
Wydatki	"	7830
		516

1946 :

Przychód	zł.	18092
Wydatki	"	17598
		494

1947:

Przychód	zł.	11580
Wydatki	"	26100

Remont Kościoła:

Przychód	zł.	49500
Wydatki	"	66120

stempel okrągły

/-/ Ks.Jarosław Niewieczerzał

Zelów, 12 grudnia, 1947 roku.

Za zgodność
E. Bur

stempel okrągły

/-/ Ks.Jarosław Niewieczerzał

Zelów, dnia 12 grudnia, 1947 r.

Za zgodność
E. Bur

Odpis. 91

Zbór Zelów.

Wojewdztwo Łódzkie, powiat Łaski.

Rok 1945.

W roku 1945 zbr Zelowski liczył dusz z górą 4000 i obsługiwany był przez Ks.Jarosława Niewieczerzała już od roku 1939.Ks.administrator miał do pomocy kantora Karola Jersaka w Zelowie, kantora Wilhelma Nowaka w Pożdżenicach, administrował filiałem kucowskim oraz dojeżdżał od czasu do czasu do Faustynowa odległego o 11 kilometrw od Zelowa.

Majątek kościelny składał się tak wówczas jak i dziś:

w Zelowie:

1.Kościół murowany/z r.1825/ 2. starej plebanii w której jest sala zborowa 3. Nowej plebanii /w 1945 roku oddana do użytku ks.administratora-przedtem komisarz niemiecki / 4. Domku zakrystiana 5. stodoły drewnianej 6. obrki murowanej 7. komórek drewnianych-wszystko to w jednym terenie przykościelnym, liczącym 3 morgi ziemi.

8.Prócz tego zbór posiada 9 mrg ziemi, 9. dom 2-piętrowy murowany dochodowy 10. dom starcw parterowy murowany 11. cmentarz ogrodzony sztachetami na podmurowaniu.

w Pożdżenicach:

1. domek drewniany słomą kryty 2. stodłkę i obórkę pod jednym dachem 3. 3 morgi ziemi pokantorackiej. 4. cmentarz wspólny z luteranami.

w Faustynowie: / gm.Wigiełzów /

1. działka ziemi leśnej 2. 24 ha, bez zabudowań, które spalone zostały w roku 1939 w czasie działań wojennych. Cmentarz bez ogrodzenia.

W roku 1945 na skutek napadw i rabunków oraz agitacji ks.Radechowskiego z Pragi, wyjechało z Zelowa przeszło 3500 dusz, pozostało zatym niespełna 500 członków Zboru. Wyjechał kantor Jersak z Zelowa i kantor Nowak z Pożdżenic.

Rok 1946.

Ruch emigracyjny powoli ucicha i organizuje się życie zborowe od początku.

Rok 1947.

W roku tym powróciło z Czech przeszło 20 osób. Wykończono parkan dookoła posesji zborowej /600 metrw/ i położono część dachu na budynku kościelnym. W tym czasie Zbór Zelowski przedstawiał się następująco:

Liczbowo w tym czasie

	urodzeń	ślubów	zgonów	komfirm.	komunik.
Rok 1945:	179	68	45	53	122.
" 1946:	6	7	19	5	36.
" 1947:	21	3	15	11	42.

W zborze zelowskim co niedzielę odbywa się nabożeństwo dopołudniowe, Niedzielna Szkoła, Zrzeszenie Młodzieży i dwukrotnie w tygodniu lekcje konfirmacyjne. Ks.Administrator jest zmuszony udzielać lekcji w gimnazjum a to wskutek trudności finansowych Zboru i swoich.

stempel okrągły

/-/ Ks.Jarosław Niewieczerzał

Zelów, dnia 12 grudnia, 1947 r.

Za zgodność
[signature]

92

Sprawozdanie ze stanu i działalności Zboru Ewang.-Reformowanego w Łodzi za okres: od ostatniego Synodu w 1939 r. – aż po dzień dzisiejszy to jest 14-go grudnia 1947 r.- po dzień obrad Synodalnych.

Czas ten sprawozdawczy dzielimy na trzy okresy: okres I-szy od aresztowania przez Gestapo księdza administratora Jerzego Jelena w 1940 r.; okres II-gi od aresztowania do końca wojny (Zbór osierocony); i wreszcie III-ci i ostatni okres – po wojnie- aż do dnia dzisiejszego (reaktywowanie życia paraf.po odzyskaniu wolności.)

W pierwszym okresie życia parafii biegło z początku starym torem. Gdy rozpoczęła się ta okrutna wojna, nabożeństwa, mimo prześladowań władz okupacyjnych, odprawiane były stale w języku polskim, licznie uczęszczane przez polaków innych wyznań. Zbór karmił się żywem Słowem Bożem z płynącemi z niego podtrzymaniem i pociechą dla trapionych i nękanych dusz. Ciosem dla życia parafii łódzkiej było aresztowanie księdza Administratora Jerzego Jelena, który, będąc osadzony na dłuższy pobyt w więzieniu przy ulicy Sterlinga w Łodzi, następnie wywiezionym do obozu koncentracyjnego w Dachau, zginął w 1943 r. męczeńską śmiercią.

W okresie drugim w czasach przyłączenia Łodzi do Rzeszy i sprawowania w niej katowskich rządów buta pruskiego, miażdż-cego wszystko co polskie, normalny bieg życia parafii został całkowicie omal rozbity: parafjanie polacy wysiedleni z Łodzi, a liczni z nich giną w obozach koncentracyjnych. Tlejące życie osieroconego Zboru podtrzymywane było w miarę możności przez parafian narodowości czeskiej. Nabożeństwa odprawiane były przez Karola Howorkę.

Życie parafii w ostatnim jej okresie, po odzyskaniu wolności i wypędzenia okupanta niemieckiego, rozpoczyna się w dniu 11.3.1945 r. dziękczynnym nabożeństwem już w wolnej Polsce. Odprawił je ksiądz Emil Jelinek. Powołano do życia kolegjum kościelne w składzie następującym: p.p. Wiktor Wagner, prezes, ks.Emil Jelinek,Administrator, Karol Howorka i Teofil Wolny – członkowie –. Następuje okres masowego wyjazdu parafian narodowości czeskiej do Czechosłowacji, a 20.II.1945 Ksiądz Administrator Emil Jelinka odprawia ostatnie swe nabożeństwo, i sam również opuszcza Polskę udając się do Czechosłowacji pod koniec 1945 r. Administratorem Zboru w Łodzi zostaje przez konsyston wyznaczony Ks.Kazimierz Ostachiewicz, obecny duszpasterz, a do nowego tymczasowego kolegjum kościelnego zostają powołani: p.p. prezes Wiktor Wagner, Stefan Skierski, Emil Zannor, Stanisław Bojarski, Karol Szrajber, Stefan Eckersdorf i Ludwika Murawska. W ten sposób, powtórnie przez zawieruchę wojenną zwalone z nóg, życie Zboru powstaje w swoich formach organizacyjnych na nowo. Od tego czasu, aż po dzień dzisiejszy życie Zboru, nadwyraz osłabione powyższymi wstrząsami, wykazuje tętno nadwyraz powolne. W zeszłym 1946 roku, Zbór Łódzki miał 27-go października swe pierwsze od 1939 roku Ogólne Zebranie, na którem zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem wewnętrznym wybory do Kolegjum Kościelnego i Komisji Rewizyjnej. Do Kolegjum Kościelnego weszli: p.p. Wiktor Wagner, prezes, Stefan Eckersdorf, Stanisław Bojarski, Stefan Skierski, Lidia Jelenowa, Ludwika Murawska, Ludwik Gerlicz, Karol Szrajber, Emil Zannor, Stanisław Wrede.

A do Komisji Rewizyjnej: p.p.Henryk Falkowski, Dr.Mieczysław Marx i Karol Nomec. Dziś Polska parafia Ewangielicko-Reformowana w Łodzi, dźwignięta z upadku, ledwie wegetuje, a to z powodu następstw tak ogromnego wojennego wstrząsu. Niedociągnięcia jak na odcinku życia duchownego parafii, tak i administracyjnego, braki takich organizacji jak: szkółka niedzielna, Związku Młodzieży, Koła Pań przy Zborze; niezadawalniające funkcjonowanie, z braku podręczników i z innych jeszcze przyczyn, lekcji religii; braki na cmentarzu (konieczna reperacja płotu), schodów przy kościele, troski natury finansowej i inne niedociągnięcia - mają swe źródło przedewszystkim w nieporadności Księdza Administratora Zboru, a następnie w 3-ch przyczynach, które chcemy tutaj pokrótce zaznaczyć: Pierwszą i najważniejszą bodaj przyczyną tego stanu rzeczy - to gruntowne rozbicie Zboru przez, jak już wzmiankowaliśmy - masowe przesiedlenie się członków parafii narodowości czeskiej do Czechosłowacji i zobojętnienia na sprawy kościoła pozostałych w kraju parafian tejże narodowości. Niektórzy wrócili już z Czechosłowacji, ale to zaledwie pojedyńcze rodziny. Podobno z wiosną przyszłego roku mają powracać inni. Ale to są tylko przypuszczenia i zamierzenia. Stan liczebny parafii przedstawia się jeszcze gorzej, aniżeli w zeszłym roku, ponieważ cały szereg chwilowych członków Zboru, pochodzących z Warszawy, powróciło i powraca do Zboru macierzystego, jak również i ci " z za Bugu" - wyjechali. Obecnie zbór nasz liczy zaledwie 225 dusz, co stanowi jak raz 1/3 część stanu liczebnego z przed wojny. Liczebność parafii ma ogromny wpływ na życie Zboru. Do mniej lub więcej normalnego życia Zboru potrzebne jest pewne zharmonizowanie minimum członków Z chwilą przekroczenia tego minimum in minus - życie w Zborze chorować i powoli zamierać. Ta pierwsza przyczyna do pewnego stopnia tłumaczy niedociągnięcia, o których była mowa wyżej.
Drugim momentem tłumaczącym braki organizacji Zboru jest obecny, że się tak wyrazimy, "klimat", stanowczo nie sprzyjający życiu religijnemu. Masowe zobojętnienia dla spraw kościoła, oddalenie się od Boga. Szczególnie daje się to zauważyć na odcinku młodzieżowym. Charakterystyczną w tym względzie jest wypowiedź jednego ze starszych uczniów moich, tym, to jest młodzieży, kościół winien czemś zaimponować. Gdyby to oświadczenie ograniczyło tylko do słów, to nie byłoby jeszcze w tym nic złego. Ale to zostało wypowiedziane w duchu tak cechującym czasy obecne, w duchu tak zmaterjalizowanym, grubym, przeciągniętym bardzo powierzchownie rozumianym postępem.
W połączeniu z poprzednim czynnikiem, czyli małą liczebnością parafjan, a więc i dziatwy szkolnej i młodzieży, - wytwarza się sytuacja niezmiernie utrudniająca pracę organizacyjną i utrzymanie tych organizacji. Szczególnie młodzież, żywo reagująca na wszystko, lubi pracować w liczniejszym gronie.-
Na ostatek chcę wysunąć i ten moment utrudniający nam życie kościelne, a nie jest on bynajmniej mniej ważnym od innych, - to ogólny stan apartii, zabiedzenia powojennego, jak pod względem fizycznym i materjalnym, tak i moralnym jak i duchowym; nad wyraz ciężki tryb życia , jaki musimy prowadzić. Oto poważne przeszkody w naszym życiu religijno-kościelnym. Hamują one również i życie administracyjne parfii. Ustawiczny brak gotówki musi paraliżować i paraliżuje życie Zboru.
Pomimo wykazanych wielkich braków w życiu religijno-kościelnym i finansowym, Zbór nasz dzięki Bogu, trwa jeszcze, wegetuje. W szczegółach życie to przedstawia się jak następuje: za ostatnie trzy lata: urodzin - chrztów było 27(w tym 7 z art.94), ślubów - 30, zgonów - 19. Usługi powyższe przypadają głównie na 1945 rok. Od 1.I. 1946 roku obowiązuje już metrykacja cywilna. W 1947 roku odprawiono nabożeństw 69. Tyleż mniej więcej i w 1946-m roku. Ilość nabożeństw w 1945 roku nie jest znana. Przyjęto do naszego wyznania za okres ostatnich 3-ch lat 3 osoby. komunikantów za ostatnie 2 lata było ÷ 50 osób. Liczba komunikantów w roku 1945 jest nieznana. Zapisano w 1947 roku na lekcje religii- do młodszej grupy - 12 (dwanaście) , - do starszej 7 (siedmioro). W zeszłym roku - zapisano o jakieś 2-3 osoby mniej. O 1945 roku nie wiemy bo Ks. Jelinek nie zostawił żadnych danych. Frekwencja na lekcje re-

ligii: w młodszej grupie 3-6, w starszej 2-5. W ostatnią niedzielę adwentu 22.XII.1946 r. urządzona została staraniem naszych Pań choinka dla 40 (czterdzieścioro) naszej dziatwy i młodzieży. W roku 1947 parafia nasza przyjmowała również udział w życiu międzywyznaniowym naszego miasta. Staraniem Rady Ekumenicznej odbyły się od 6-11 stycznia - Tydzień Modlitwy, od 24 - 29 marca - Tydzień Rekolekcyjny i wreszcie od 4 - 9 listopada - Tydzień ~~Modlitwy~~ Biblijny.

Za okupacji niemieckiej, na odcinku życia administracyjnego, żadnych inwestycji nie było. Całe życie Zboru leżało omal odłogiem, niszczało. Dopiero za ostatnie dwa lata Kolegjum Kościelne zajęło się sprawą uporządkonia tego odcinka. Osiągnięcia są następujące: posiedzeń Kol.Kościelnego odbyło się 20. Załatwiono następujące sprawy: uporządkowano finanse parafii, zreperowano i wysmolono dachy na kościele i zabudowaniach parafialnych, odświeżono i pomalowano mieszkania, przeprowadzono rozdział prądu elektr. w budynku parafialnym na kościelny i prywatny, zreperowano studnię, sporządzono tymczasowe schody drewniane do kościoła, drobne inwestycje elektryczne w kościele oraz inne jeszcze drobne jak: sporządzono nową chorągiew, zreperowano dzwonek do bramy.

Dla spraw administracyjnych cmentarza zaproszono p. Karola Nemca. W czasie 2-ch ostatnich lat Zbór nasz otrzymał 4-5 razy przydziały "Darów Amerykańskich" żywnościowe i odzieżowe, które zostały rozprowadzone wśród parafian

Jak na skromne nasze wpływy osiągnięcia na odcinku życia finansowego i administracyjnego są nawet znaczne, biorąc pod uwagę ogromny spadek wartości złotego szczególniew w drugim półroczu roku bieżącego.

Dopomogła nam w tem Rada Ekumeniczna, która pokryła inwestycje związane z kościołem,(schody drewniane i inwestycje wewn. elektr.) w którym urządzała ostatnio za naszą naturalnie zgodą i przy naszym udziale, Tydzień Bibjiny.

Chcemy wierzyć, żeśmy przetrwali czasy najcięższe. Chcemy wierzyć, że, w związku z Synodem, oraz ze spodziewaną pomocą z zewnątrz, - możny będzie patrzeć w przyszłość bardziej nadziejszym wzrokiem. Daj to Boże .

Za zgodność

E. B[illegible]

91 88

45

Ministerstwo Administracji Publicznej

Departament Wyznaniowy

L. dz. V. W. 143/48

Warszawa 24. II. 1948

143/48

Odt. zał.

Do

Prezydium Synodu Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczpospolitej Polskiej
na ręce Prezesa Synodu Ob. Eugeniusza Popoffa.

Warszawa

Smolna 14 m. 3.

W odpowiedzi na pismo Prezydium Synodu z dnia 31. I. 1948 Ministerstwo Administracji Publicznej ~~zawiadamia~~, że wobec zgonu Superintendenta Kościoła ś.p. Stanisława Skierskiego wstrzyma się z zatwierdzeniem składu nowego Konsystorza wybranego dnia 14 grudnia 1947 aż do czasu powołania nowego superintendenta.

Równocześnie Ministerstwo prosi o nadesłanie życiorysów powołanych przez Synod członków Konsystorza.

Dyrektor Departamentu

Dr. J. Demianowicz-Jurkie

Kancelaria Dep.
przesłany akt 2. IV. 1948

Arch. 3/~~62~~73

B/10

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 16 lutego 1948 r.

96

L.dz.19

Do

Departamentu Wyznaniowego

Ministerstwa Administracji Publicznej

Konsystorz Koscioła Ewangelicko-Reformowanego ma zaszczyt zakomunikować do zatwierdzającej wiadomości, iż w skutek śmierci Wice-Prezesa Konsystorza Ks.Biskupa Stefana Skierskiego, został powołany na stanowisko p.o.Wice-Prezesa Ks.Kazimierz Ostachiewicz proboszcz parafii łódzkiej.

Prezes Konsystorza

/E.Popoff/

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 23. II. 48 r.
Załączników
L. dz. V.W. 231/48

p. r. m.

97

28 lutego 8

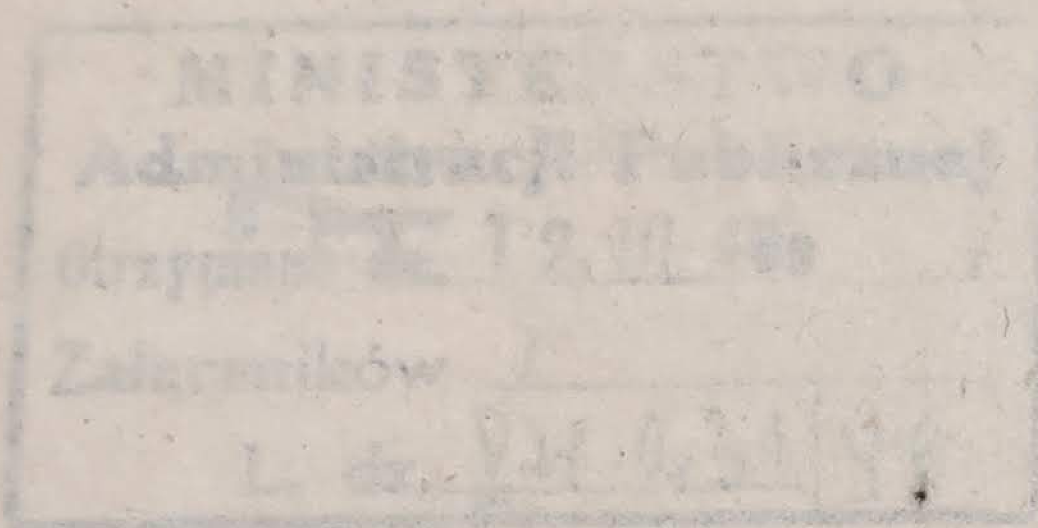
Departament Wyznaniowy
V.W.231/48

Ks. Kazimierz Ostachiewicz
- życiorys -.

Do

Konsystorza Kościoła
Ewangelicko-Reformowanego
w/m
ul. Smolna 14 m.3

Nawiązując do pisma tut. z dn. 24.II.48 L.dz.V.W.143/48 Ministerstwo Administracji Publicznej prosi o nadesłanie życiorysu ks. Kazimierza Ostachiewicza, powołanego zgodnie z pismem tamt. z dnia 16.II.48 L.dz. 19 na stanowisko p.o. Wice-Prezesa Konsystorza.-

Dyrektor Departamentu

/Dr J.Demiańczuk- Jurkiewicz/

Odp. 105

P r o t o k ó ł

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

98

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 9 marca 1948 r.

116

231/48

L.dz.20/48

Dotyczy: Ks. Kazimierz Ostachiewicz
-życiorys-.

Do

Departamentu Wyznaniowego
Ministerstwa Administracji
Publicznej

w miejscu

MINISTERSTWO
Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 12. III. 48 r.
Załączników 1
L. dz. V.W. 231/48

Arch. 3/129 ~~107~~
B.10

W odpowiedzi na pismo z dnia 28 lutego b.r. L.dz.V.W. 231/48, Konsystorz ma zaszczyt przesłać zyciorys ks. Kazimierza Ostachiewicza własnoręcznie przezeń napisany.

W związku zaś z pismem z dn.2 marca r.b., L.dz.V.W. 1507/47, Konsystorz ma zaszczyt zakomunikować, iż zażądał od podległych mu zborów nadesłania danych statystycznych, po otrzymaniu których prześle je niezwłocznie do Departamentu Wyznaniowego.

Prezes Konsystorza
/E.Popoff/

Życiorys do teczki pers.

1 załącznik.

ks.Jan Niewieczerzał z Warszawy

./.

Odp. 105

Protokół

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA EWANGELICKO-REFORMOWANEGO

Warszawa, dn. 27 grudnia 1948 r. 101 345

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA EWANGELICKO-REFORMOWANEGO

Warszawa, dn. 22 czerwca 1948 r. 100

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA EWANGELICKO-REFORMOWANEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA

ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 16 lutego 1948 r. 99 119

234/48

Do

Pana Dyrektora Departamentu

Wyznań Religijnych

Ministerstwa Administracji Publicznej

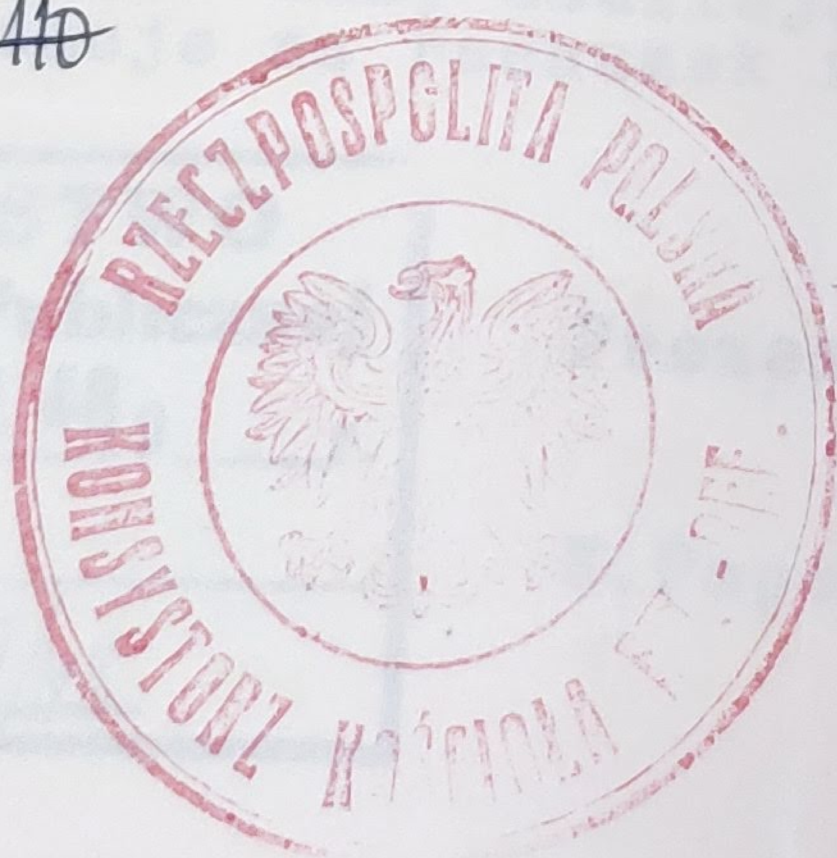
Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego ma zaszczyt przesłać Panu Dyrektorowi najserdeczniejsze podziękowanie za wzięcie udziału w oddaniu ostatniej posługi ś.p.Ks.Biskupowi Stefanowi Skierskiemu.

Arch. 3/132

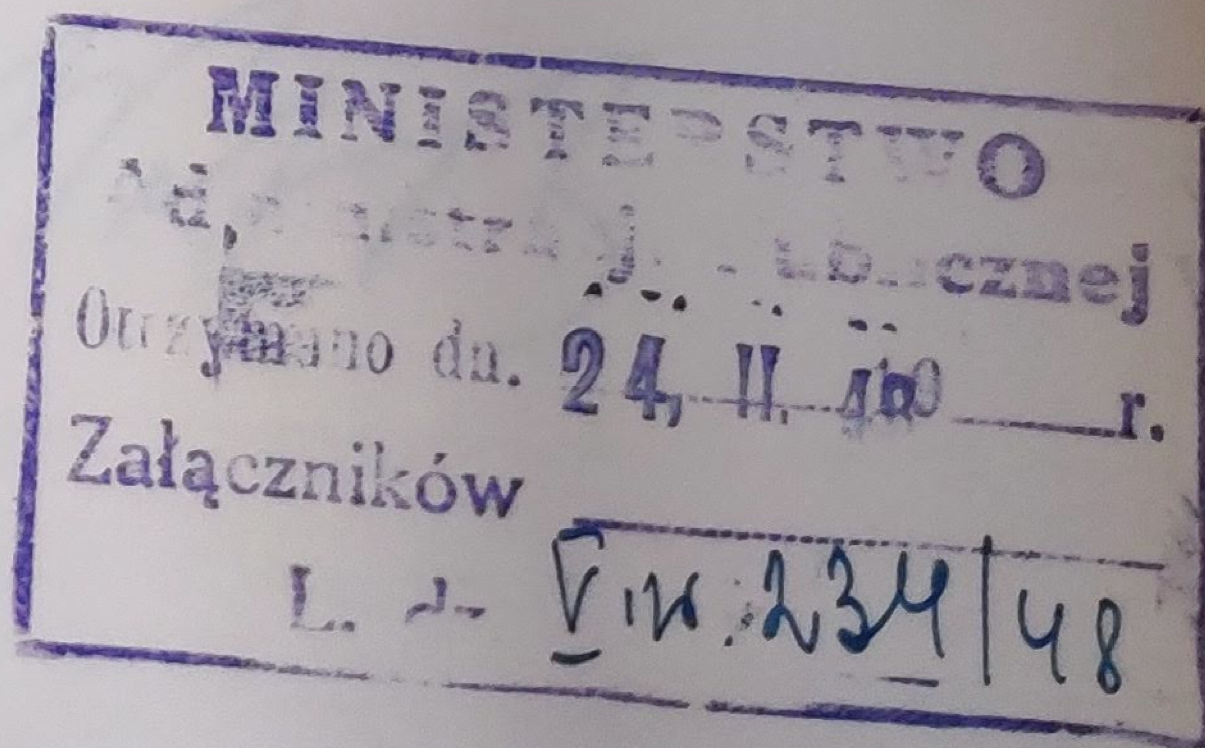
B.10

Prezes Konsystorza

/E.Popoff/

25/II 48

Odp. 105

P r o t o k ó ł

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA EWANGELICKO-REFORMOWANEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 27 grudnia 1948 r.

102

Arch.

Do

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 22 czerwca 1948 r.

100

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy

Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego ma zaszczyt prosić Ministerstwo o przyznanie mu dotacji pieniężnej i na poparcie swej prośby przytacza następujące motywy:

W latach ubiegłych Konsystorz nasz korzystał z takich dotacji, gdyż majątek Kościoła naszego całkowicie uległ zniszczeniu podczas i po Powstaniu. Składki miesięczne nie mogły wystarczyć na opłacenie pensji duchownych w związku z koniecznością ponoszenia wydatków na remont i odbudowę kościoła na Lesznie. W pewnym czasie sytuacja się o tyle poprawiła, że ś.p. ks. Superintendent Skierski otrzymywał z Rady Ekumenicznej stałe uposażenie miesięczne. Od nowego roku Rada Ekumeniczna w Warszawie nie otrzymała żadnej pomocy z Rady Kościołów, wszystkie opracowane i przesłane budżety uległy zawieszeniu i może będą rozpatrzone dopiero na jesieni. A tymczasem Kościół nasz nie otrzymując żadnej zapomogi z Rady Ekumenicznej znajduje się w bardzo trudnym położeniu materialnym.

W tych warunkach mamy nadzieję, że Ministerstwo nie odmówi prośbie naszej i przekaże dotacje na rachunek naszego Konsystorza w PKO w Warszawie Nr. I-7069.

MINISTERSTWO Administracji Publicznej
Otrzymano dn. 23. VI. 48 r.
Załączników ______
L. dz. VW 649/48

Prezes Konsystorza

E. Popoff

P r o t o k ó ł

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

Odp. 105

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 27 grudnia 1948 r.

102 345

3/378

Do
Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy
w miejscu.

W odpowiedzi na pismo L.dz.649/48 z dn.27.X.48 r.Konsystorz ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie ze sposobu zużytkowania ... w wysokości 50.000.-zł. udzielonej nam przez Ministerstwo

---

101

Departament Wyznaniowy
V.w.649/48

23 czerwca 8

Do
Konsystorza Kościoła Ew.-Reformowanego w R.P.
w miejscu
ul.Smolna 14 m.3

W odpowiedzi na pismo tamt. z dn.22.VI.48 r. Ministerstwo Administracji Publicznej z dn.23.VI.48 r. Konsystorzowi została przyznana subwencja w wysokości 50.000,- zł. /słownie: pięćdziesiąt tysięcy zł./ na wydatki Konsystorza.

Przekazując powyższą kwotę na rachunek Konsystorza w P.K.O. Oddział w Warszawie Nr I-7069, Ministerstwo Administracji Publicznej jednocześnie przypomina, że ze sposobu zużycia wspomnianej subwencji należy złożyć szczegółowe sprawozdanie.-

DYREKTOR DEPARTAMENTU

/Dr J.Demianczuk-Jurkiewicz/

Odpis 105

Protokół

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 27 grudnia 1948 r.

102 345

3/378

B 20

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznaniowy

w miejscu.

W odpowiedzi na pismo L.dz.649/48 z dn.27.X.48 r.Konsystorz ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie ze sposobu zużytkowania subwencji w wysokości 50.000.-zł. udzielonej nam przez Ministerstwo Administracji Publicznej dnia 23 czerwca b.r.:

1/dn.7.VII- pokrycie wydatków w związku z przejazdem Prezesa do Staszowa w sprawie dzierżawy gruntów stanowiących własność Kościoła /fol.25 Dziennika/ 3.000.-

2/dn.4.XI - pokrycie wydatków kancelaryjnych związanych z przepisaniem Statutu Kościoła /fol.52 Dziennika/................................1.000.-

3/dn.9.XI.- jednorazowa subwencja udzielona kantorowi S.Trojanowskiemu w Szczecinie /fol.59 Dziennika/................................5.000.-

4/dn.9.XI - jednorazowa subwencja udzielona kantorowi Paschalisowi w Żyrardowie /fol.Dzeinnika 60/................................5.000.-

Do przeniesienia.....................14.000.-

Podpisano w ...

ks.Jan Niewieczerzał z Warsz...

./.

103

Z przeniesienia.....................14.000.-zł.

5/dn.15.XI.- jednorazowa subwencja udzielona księdzu Janowi Niewieczerzałowi w związku z jego przyjazdem i przeprowadzką z Czechosłowacji do Polski /fol.63 Dziennika/..............................25.000.-zł.

6/dn.7.XII- jednorazowa subwencja udzielona księdzu Wendemu w Warszawie /fol.73 Dziennika/..............................10.000.-zł.

7/dn.20.XII -pokrycie wydatków kancelaryjnych związanych z przepisaniem Statutu Kościoła /fol.81 Dziennika/..............................1.100.-zł.

R a z e m.....................50.100.-zł.

Prezes Konsystorza

E.Popoff.

Odp. 105

P r o t o k ó ł

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 4 styczeń 1949 r.

104

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy
w miejscu.

Konsystorz niniejszym ma zaszczyt zawiadomić, że Synod Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce odbędzie się dnia 16 stycznia r.b. o godz.16 w Warszawie w gmachu Metodystów przy ul.Mokotowskiej Nr.12 z następującym porządkiem dziennym:

1/ Modlitwa
2/ Zagajenie przez vice-prezesa Synodu
3/ Uczczenie przez powstanie pamięci zmarłego vice-prezesa Konsystorza ks.Stefana Skierskiego
4/ Powołanie Biura Synodalnego
5/ Wybór Prezesa Synodu
6/ Odczytanie protokółu z poprzedniego Synodu
7/ Sprawozdanie z działalności Konsystorza
8/ Sprawozdanie ad hoc powołanej Komisji Rewizyjnej
9/ Udzielenie Konsystorzowi absolutorium
10/ Sprawozdania administratorów poszczególnych parafii
11/ Wybor Księdza Superintendenta
12/ Wybór dwóch djakonów
13/ Wybór Komisji Rewizyjnej
14/ Ustalenie miejsca zwołania następnego Synodu
15/ Wolne wnioski

Prezes Konsystorza

E.Popoff

Asesorzy: ks.Jarosław Niewieczerzał z Zelowa,
ks.Jan Niewieczerzał z Warszawy

./.

P r o t o k ó ł

z posiedzenia synodalnego Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce w dniu 16 stycznia 1949 r.

W niedzielę dn. 16.I.1949 r. o godz.16-ej odbył się w sali Domu Metodystów w Warszawie przy ul.Mokotowskiej 12 doroczny Synod Kościoła Ewang.-Reformowanego w Polsce. Porządek dzienny przedstawia się następująco:

1. Modlitwa,
2. Zagajenie,
3. Uczczenie pamięci ks.superintendenta Stefana Skierskiego,
4. Powołanie prezesa synodu i prezydium,
5. Dyskusja nad porządkiem dziennym,
6. Odczytanie protokółu z poprzedniego synodu,
7. Sprawozdanie prezesa konsystorza,
8. " ad hoc powołanej Kom.Rew.
9. " administratorów parafii,
10. Wybór superintendenta,
11. Wybór diakonów,
12. wybór członków Komisji rewizyjnej,
13. Ustalenie terminu i miejsca następnego synodu,
14. Wolne wnioski.

Synod rozpoczął modlitwą ks.Ostachiewicz, po czym w krótkim przemówieniu zagaił obrady oraz wezwał zebranych do uczczenia pamięci ks.superintendenta Skierskiego 1-minutową chwilą milczenia.

Następnie imieniem konsystorza ks.Ostachiewicz powołał prezydium synodu w następującym składzie:

Prezes: p.mec.Iżycki z Gdańska,
Sekretarze: p.Bogusław Niewieczerzał z Pabianic,
p.Zdzisław Tranda z Warszawy,
Asesorzy: ks.Jarosław Niewieczerzał z Zelowa,
ks.Jan Niewieczerzał z Warszawy

./.

106

Po powołaniu prezydium p.mec.Iżycki przeszedł do następnego punktu, do dyskusji nad porządkiem dziennym, który został przyjęty bez poprawek.

Następnie p.Bog.Niewieczerzał odczytał protokół z poprzedniego synodu. W dyskusji p.prez.Baum zwrócił uwagę, że biblioteka zboru warsz. została przekazana w depozyt do Uniwers. Warszawskiego, a nie do dyspozycji, jak odczytano w protokóle. Polecono poza tym poprawić nazwiska p.Röhra i p.Hellsterna. Zwrócono również uwagę na to, że w skład Rady Ekumenicznej wchodzi nie zbór warszawski, lecz kościół ewang.-reform.

W dalszym ciągu obrad p.prezes Popoff złożył sprawozdanie z działalności konsystorza, w którym przedstawił wielkie trudności, z jakimi walczył konsystorz w ciągu roku sprawozdawczego, trudności natury finansowej, administracyjnej, organizacyjnej, związane z brakiem duchownych i t.d. Następnie p.mec.Popoff przedstawił osiągnięcia konsystorza w ostatnim roku, a kończąc sprawozdanie oświadczył, że na poprzednim synodzie wkradło się niedopatrzenie, nie wybrano bowiem komisji rewizyjnej. Wobec tego konsystorz zwrócił się do Zboru Warszawskiego, aby ten wyznaczył tymczasową komisję rewizyjną, która sprawdziłaby księgi i dokumenty kasowe. Kollegium Zboru Warszawskiego nie wyznaczyło jednak komisji, wobec czego księgi nie zostały sprawdzone i wskutek tego punkt 8 musi być zdjęty z porządku dziennego.

Po dyskusji p.prezes Baum wyjaśnił, że nie wyznaczono Tymcz.Kom.Rew., gdyż Kollegium nie będąc instytucją ogólnokościelną, nie mogło brać na siebie odpowiedzialności wobec Synodu.

Następnie p.Tossio zapytała, jak przedstawia się sprawa uczestnictwa kościołą reform. w Radzie Ekumenicznej.

P.Baum odpowiedział, że kościół ewang.-reform. był reprezentowany przez ks.Skierskiego i p.Bauma w Komitecie Odbudowy Kościołów, natomiast w Radzie Ekumenicznej nie ma delegata. Ks.Niewieczerzał dodał, że on został po swym przyjeździe delegowany na miejsce ks.Skierskiego.

108

ra ks.Niewieczerzał, nie chcąc być posądzonym o "wyłapywanie dusz", odłożył tę sprawę do czasu porozumienia konsystorza naszego kościoła z konsyst. ew.-augsburskim.

Synod przekazał list konsystorzowi, polecając porozumienie się w odnośnej sprawie z konsystorzem ew.-augsburskim.

Ostatnie sprawozdanie ze zboru warszawskiego i z filiału w Żyrardowie, gdzie prowadzi nabożeństwa p.Paschalis, złożył ks. Jan Niewieczerzał.

Szczegółowe sprawozdania załącza się.

W dyskusji nad sprawozdaniami p.Tossio zapytała, jak przedstawia się sprawa odbudowy domku na cmentarzu. Ks.Niewieczerzał odpowiedział, że brak około 1.000.000 zł do całkowitego wykończenia pracy. Omówiono również sprawę posesji przy ul.Leszno Nr.20. Ze sprawozdania ks.Jana Niewieczerzała wynika, że są obawy utracenia tego obiektu w związku z planem budowy osiedli robotniczych. Kościół nasz musi w krótkim czasie dać odpowiedź do Warszawskiej Dyr.Odbudowy, czy będzie w stanie odbudować posesję. A na to trzeba ogromnych wkładów pieniężnych. W wyniku dyskusji, w której wzięli udział p.mec.Baum, p.mec.Iżycki, p.Borowa, p.Zaunar, p.Baum Edmund, ten ostatni powiedział, w imieniu Synodu wyraża życzenie, aby Kollegium i Konsystorz bezwzględnie utrzymały posesję. Zwrócił przy tym uwagę, że parafianie będą musieli ponieść poważne ofiary.

Po zakończeniu dyskusji p.mec.Iżycki podał wniosek o przyjęcie do wiadomości sprawozdań administratorów. Wniosek przyjęto jednogłośnie.

Po sprawozdaniach przystąpiono do wyboru superintendenta. P.mec.Popoff odczytał list księży, którzy zawiadamiają synod, że na zebraniu w dn.15.i.1949 r. uchwalili wysunięciu 2 kandydatów na stanowisko superintendenta kościoła ewang.-ref. w Polsce:

1. ks.Kazimierz Ostachiewicz,
2. ks.Jarosław Niewieczerzał.

Po odczytaniu listu ks.Jar.Niewieczerzał oświadczył, że rezygnuje z kandydatury. Oświadczenie przyjęto do wiadomości i przystąpiono do głosowania, w wyniku którego superintendentem generalnym został wybrany ks.Kazimierz Ostachiewicz, administrator parafii łódzkiej. Na 89 uprawnionych do głosowania, przy 10 wstrzymujących się, ks/Ostachiewicz otrzymał 69 głosów.

P.Szuch zwrócił uwagę, aby w przyszłości sprawozdanie finansowe było bardziej ścisłe i dokładne, na co p.Popoff odpowiedział, że podał tylko w zarysie pewne dane cyfrowe dla ogólnej orientacji. Jednakże to nie było sprawozdanie finansowe, gdyż księgi nie zostały sprawdzone przez komisję rewizyjną.

Konsystorzowi udzielono absolutorium z wyjątkiem spraw finansowych.

W sprawie sprawdzenia działalności finansowej konsystorza p.mec.Zaunar przedstawił wniosek, aby nowowybraną komisję zobowiązać do przeprowadzenia kontroli w jaknajkrótszym czasie. Wniosek przyjęto.

W następnym punkcie porządku dziennego złożyli sprawozdania administratorzy parafii.

Sprawozdanie z parafii łódzkiej przeczytał ks.Ostachiewicz, podając dane cyfrowe co do liczebności parafii i obrotów finansowych oraz przedstawiając szczegóły z pracy na odcinku kościelnym. Następnie ks.Ostachiewicz odczytał sprawozdanie z działalności wśród ewangelików-reform. w diasporze.

Po odczytaniu sprawozdań ks.Ostachiewicz złożył wniosek o utworzenie Stow.Przyjaciół Współwyznawców w diasporze. P.mec. Iżycki zaproponował, aby tę sprawę przekazano do załatwienia konsystorzowi. Wniosek przeszedł jednogłośnie.

Następne sprawozdanie odczytał ks.Jarosław Niewieczerzał, administrator parafii w Zelowie. Brak sprawozdania z Kucowa. Zostanie ono przekazane konsystorzowi w późniejszym czasie. Administruje parafią p.Jan Niewieczerzał. Prowadzi tam szkółkę niedzielną i odprawia co niedzielę nabożeństwa. Ponadto 2 razy w tygodniu odbywają się lekcje religii. Conajmniej 4 razy w roku dojeżdża do Kucowa ks.Jarosław Niewieczerzał.

W końcu ks.Niewieczerzał Jar. odczytał list do synodu w sprawie ewangelików wyznania augsburskiego, którzy mieszkają w okolicy Zelowa i są pozbawieni opieki duszpasterskiej. Ks.Niewieczerzał był niejednokrotnie wzywany do udzielenia komunii św. chrztu lub oddania ostatniej posługi zmarłym. Ostatnio zwrócili się tamtejsi luteranie z prośbą o przygotowanie młodzieży do konfirmacji. Jednakże ze względu na brak katechizmów d-ra M.Lut-

./.

Ks.Ostachiewicz w krótkich słowach podziękował za zaufanie i wybór, do którego nie dążył i którego unikał i poprosił równocześnie o pomoc moralną w pełnieniu ciężkich obowiązków na nowym odpowiedzialnym stanowisku. W imieniu konsystorza przemówił p.prez. Popoff, który obiecał gorliwą współpracę. Z ramienia kolegium zboru warszawskiego przemówił p.prez. Baum.

Następnie przystąpiono do wyboru diakonów. P.prez. Popoff imieniem konsystorzą złożył wniosek o podniesienie do godności diakonów dwóch kantorów: p. Jana Niewieczerzała, który przeszło 50 lat pełni funkcję administratora parafii łuckowskiej oraz p.Paschalisa , który w latach powojennych opiekuje się filiałem w Żyrardowie. Wniosek przyjęto przez aklamację. P.Paschalis w krótkich słowach, wzruszony, podziękował za wybór i obiecał dalszą usilną współpracę.

W 12-tym punkcie porządku dziennego wybrano członków komisji rewizyjnej. Zgłoszono 5 kandydatur: p.p. Jan Jeleń, Leonard Skierski, Henryk Foland, Stanisław Skierski,Józef Pośpiech. Przez aklamację kandydatury przyjęto. Pierwsi trzej kandydaci zostali członkami, dalsi dwaj zastępcami.

Po wyborze komisji p.prez. Popoff odczytał list ks. Jar.Niewieczerzała, w którym ten zgłasza rezygnację ze stanowiska radcy duchownego konsystorza. Wobec tego p.prezes proponuje ks.Jana Niewieczerzała jako jedynego kandydata. Ks. Jar. Niewieczerzał nie cofnął rezygnacji mimo próśb uczestników synodu. Drogą głosowania więc wybrano na radcę duchownego konsyst. ks. Jana Niewieczerzała, który otrzymał 70 głosów na ogólną liczbę 74 głosów. 15 osób wstrzymało się od głosowania.

Wniosek p.prez.Popoffa, aby następny synod zwołać na czerwiec do Warszawy przyjęto jednogłośnie.

W wolnych wnioskach ks.Niewieczerzał Jan zwraca uwagę na krytyczne położenie Kościoła i konieczność szukania nowych dróg rozwoju i sposobów pracy. Apeluje przy tym do serc zebranych, by sprawę pomocy materialnej i moralnej Kościołowi w chwili obecnej uważali za pierwszy obowiązek członka Kościoła Ewangelicko-reformowanego.

Modlitwą ks.Superintendenta Kaz.Ostachiewicza Synod został zakończony.-

Sekretarz:

/-/ Zbigniew Tranda /-/Bogusław Niewieczerzał

Za zgodność
Prezes Konsystorza
Popoff

W.III 3/1/49

Notatka służbowa.

110

Posiedzenie Synodu Kościoła Ew.-Reformowanego w R.P. odbyło się w terminie zapowiedzianym w piśmie Konsystorza Ew.-Ref. z dn. 4.I.49 w lokalu Kościoła Metodystycznego przy ul. Mokotowskiej 12 w dn. 16.I.49 o godz. 16-ej.

Przebieg posiedzenia odbył się w/g zakomunikowanego Ministerstwu porządku dziennego.

Sprawozdanie z działalności Konsystorza i proboszczów parafij w Łodzi, Zelowie i Warszawie Synod przyjął do wiadomości i udzielił absolutorium.

Ze sprawozdań wynika, że Kościół Ew.-Reform. stopniowo konsoliduje się i rozpoczyna działalność [illegible]. Po wojnie Kościół przeżywał b. ciężki okres, ponieważ utracił większą część majątku (nieruchomości w W-wie) oraz poniósł b. duże straty liczebne: wierni zostali rozproszeni po całej Polsce, duchowieństwo składało się tylko z 2 osób: proboszcze w Łodzi i Zelowie, Warszawa po śmierci ks. superintendenta S. Skierskiego duchownego nie posiadała i korzystała do listopada u.r. z opieki księdza Wendego z Kościoła Ew.-Augsb. Obecnie udało się sprowadzić z zagranicy 3-go księdza, który objął parafię warszawską (ks. Jan Niewieczerzał). Największą troską Kościoła E.R. jest odbudowa domu parafialnego przy ul. Leszno 20, który wymaga wielkich kosztów. Synod postanowił ~~rozpocząć~~ zbiórkę potrzebnych do odbudowy funduszy i powierzył realizację tej sprawy Konsystorzowi. Ze zbiórek wśród wiernych, oraz przy pomocy Ministerstwa Odbudowy i Rady Ekumenicznej zbudowany został na cmentarzu parterowy dom administracyjny. Ostateczne wykończenie budowy tego domu nastąpi w najbliższych miesiącach.

Ze sprawozdań finansowych poszczególnych zborów wynika, że budżety parafii w r. 1948 wahały się po stronie dochodów 300 - 450 tysięcy zł. W każdej parafii pozostało dodatnie saldo w wysokości do 50 tys. zł. Podstawą budżetów stanowiły składki członkowskie i dochody z parafii za wyjątkiem posesji [illegible]. Wobec niewybrania przez poprzedni Synod (1947 r.) Komisji Rewizyjnej sprawozdanie rewizyjne odczytane nie było. Synod uchwalił wypełnić tę lukę przez powołanie Komisji Rewizyjnej i polecił tej ostatniej niezwłoczne sprawdzenie stanu finansowego organizacji kościelnych i złożenie odpowiedniego sprawozdania.

Wybory ~~przełożonych~~ superintendenta zostały w/g nowego statutu, złożonego do zatwierdzenia M-wu. Duchowieństwo wysunęło na stanowisko superintendenta 2 kandydatów: ks. Ostachiewicza i ks. Jana [illegible] Niewieczerzała. Wobec rezygnacji tego ostatniego, pozostał jedyny kandydat - ks. Ostachiewicz. Głosowanie odbyło się tajnie. Odpis protokółu zebrania zostanie Ministerstwu nadesłany.

17.I.49 Sk.

11 kwietnia 9

111

Departament Wyznaniowy
W.III.3/1/49

P o u f n e

Obywatel Prezydent m. Łodzi
Ł ó d ź

Ks. K.Ostachiewicz
- opinia.-

Na dorocznym posiedzeniu synodu Kościoła Ew.-Reformowanego w W-wie, które miało miejsce w dniu 16.I.49 r., obrany został na stanowisko Superintendenta Kościoła ks. Kazimierz Ostachiewicz, proboszcz parafii ew.-reformowanej w Łodzi.

W związku z powyższym Ministerstwo Administracji Publicznej prosi o wydanie opinii o osobie ks. K. Ostachiewicza.-

Dyrektor Departamentu

116

Odezwa
Superintendenta Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce
do ogółu wyznawców.

Opinia o ks.Kazimierzu Ostachiewiczu.

113

Kazimierz Ostachiewicz urodził się w dn.4.V.1883r. w Podledowie pow.Tomaszów

Prezydent m. Łodzi

2

Łódź, dnia 15 PAŹ.1949

XXVIII S.2-4/7/49

Poufne 112

dot:ks.Ostachiewicza

W.III.3/2/61

Ministerstwo Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy

w Warszawie

W odpowiedzi na pismo Ministerstwa Nr.W.III.3/1/49, z dnia 10 kwietnia 1949r. oraz pismem Nr.W.III.3/2/261 z września 1949r. przesyłam w załączeniu opinię o osobie ks.Kazimierza Ostachiewicza.

PREZYDENT MIASTA
Marian Minor

zał. 1.

Ł. Z G. Oddz 1 zam 501/5/49

Kierownik Oddziału

Prezes:

116

O d e z w a
Superintendenta Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce
do ogółu wyznawców.

Drodzy bracia i siostry ...

113

Opinia o ks.Kazimierzu Ostachiewiczu.

Kazimierz Ostachiewicz urodził się w dn.4.V.1883r. w Podledowie pow.Tomaszów Lubelski.Jest synem Mieczysława i Kazimiery z d.Wysocka.Pochodzi z rodziny posiadaczy ziemskich.W wojsku nie służył.W latach od 1919 - 21r. studiował na uniwersytecie w Wilnie nauki przyrodnicze.Następnie w Bazylei studiował teologie od 1921 - 22r. i otrzymał święcenie kapłańskie jako pastor.Przed studiami teologicznymi był już diakonem w parafii ewang.-reform.W 1922r.powrócił do Polski.W tym czasie zajmował stanowisko administratora parafii w różnych miejscowościach,jak np.w Żychlinie pod Koninem,w Warszawie,w Łodzi i td. Okres okupacji spędził w Wilnie,gdzie był proboszczem parafii Ewang.-Reform. Przed wojną w 1939r. mieszkał w Wilnie.Do Łodzi przybył na początku 1945r. zamieszkując przy ul.Piotrkowskiej 85 m.3 w Konsystorzu Kościoła Ewang.-Ref., skąd w dn.3.X.46r.przeprowadził się na ulicę Gen.Swierczewskiego 37,gdzie zajmował całe pierwsze piętro na probostwo jako proboszcz parafii.Za żonę pojął Marię z d.Jachołkowska,córkę Ryszarda i Emilii z d.Korsaków,urodz.15.VIII.1884 Bliższej rodziny na terenie Łodzi nie posiada.Córka ks.Ostachiewicza,Ewa,urodz 23.V.1910r.w Wilnie jest zamężna.Nazywa się z męża,który jest z zawodu lekarzem,Korytkowska i zamieszkuje w Szczecinie przy ul.Jedności Narodowej Nr.41. Syn w/w Ryszard zamieszkuje także w Szczecinie.Jest kaleką-głuchoniemym.Drugi syn w/w Leszek,zginął w Dachau,jako działacz na rzecz polskości.Ks.Kazimierz Ostachiewicz mieszka obecnie razem z żoną,która jest chorą.Z żoną żyje dobrze. Zajmuje się gospodarstwem i utrzymaniem czystości w domu.Jest człowiekiem bez nałogów.Przebywa chętnie w towarzystwie ewangelików np.z ks.Kotulą,Glocem,Machiewicz z Krakowa.Jest zdolnym organizatorem i dobrym mówcą.Często urządza na terenie Łodzi ewangelizacje tzw.rekolekcje.Jest człowiekiem chytrym i chciwym,np.podwyższył nagle w 1948r. opłatę za wynajęcie sali metodystom,która wynosiła 12.000 zł.(dwanaście tysięcy) rocznie,na 12.000 zł. (dwanaście tysięcy) miesięcznie.Metodyści nie mogli tej sumy zapłacić.Zerwał wówczas umowę przez co metodyści nie mając innej sali nie mogli kontynuować swej działalności. W czasie rozprowadzania darów U.N.R. zatrzymywał dla siebie wszystkie rzeczy nie dając nic biednym parafianom,chociaż z płaczem go proszono aż zainteresowała się tą sprawą Milicja Obywatelska.Z czasów okupacji działalności nie ustalono Przebywał wówczas jak wyżej już nadmieniono w Wilnie.Innych zastrzeżeń nie zgłasza się.

Za Naczelnika Wydziału
[signature]
Ignacy Kurowski
Kierownik Oddziału spor.

Prezes: [signature]

116

Odezwa
Superintendenta Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce
do ogółu wyznawców.

Drodzy bracia i siostry w Chrystusie!

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 4 maja 1949 r.

114

MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
Otrzymano dn. 7. V. 49
Nr. W.III.3/30

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej

Departament Wyznaniowy

w miejscu.

Przy niniejszym Konsystorz ma zaszczyt przesłać treść listu pasterskiego Ksiedza Superintendenta Kosciola Ewangelicko-Reformowanego w R.P. Kazimierza Ostachiewicza, który to list ma być odczytany we wszystkich zborach naszego Kosciola na najbliższym nabożeństwie w niedziele dn.8 maja r.b.

Prezes Konsystorza

E.Popoff

4/222 Arch.

B20

w Rzeczypospolitej Polskiej

Prezes: E.Popoff

116

O d e z w a
Superintendenta Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce
do ogółu wyznawców.

Drodzy bracia i siostry w Chrystusie!

Po okresie czteroletnich wysiłków całego społeczeństwa, skierowanych ku utrwaleniu bytu narodu i państwa obchodzimy dziś rocznicę zakończenia drugiej wojny światowej.

Kości ł Ewangelicko-Reformowany, tradycją swą ściśle związany z dziejami narodu, Kościół Reja, Łaskiego, Konarskiego i Żeromskiego nie stał nigdy na uboczu wielkich przemian dziejowych. Kościół nasz, jako nierozerwalna część społeczeństwa polskiego jest spadkobiercą szczytnych idei reformacyjnych, które czystością wiary, tolerancją, kulturalnymi dążeniami i demokratycznością poglądów wsławiły imię Polski w świecie.

W myśl nauki Chrystusa, który jest jedynym Panem i Głową Kościoła, pragniemy w życiu urzeczywistniać wysokie cele chrześcijańskiej wiary. Pragniemy swych członków wychowywać na dobrych i uspołecznionych obywateli, którzyby cnotami charakteru, chrześcijańską miłością ku bliźnim, poszanowaniem zdobyczy prawdziwego postępu, mogli się stać godnymi następcami swych ojców.

W okresie niepokoju o losy ludzkości trwamy na stanowisku konieczności pokojowego rozwiązania istniejących przeciwieństw, uważając wszelką agresję wojenną za nielicującą z godnością człowieka.

Wdzięczni za krwią i łzami wykupioną wolność, zanosimy do Boga modły o pomyślność Ojczyzny, błogosławieństwo dla twórczej pracy narodu i o pokój wszystkim ludziom dobrej woli.

Ks. Lic. Kazimierz Ostachiewicz,
Superintendent Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Polsce.

Konsystorz
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego
w Rzeczypospolitej Polskiej

Prezes [signature]

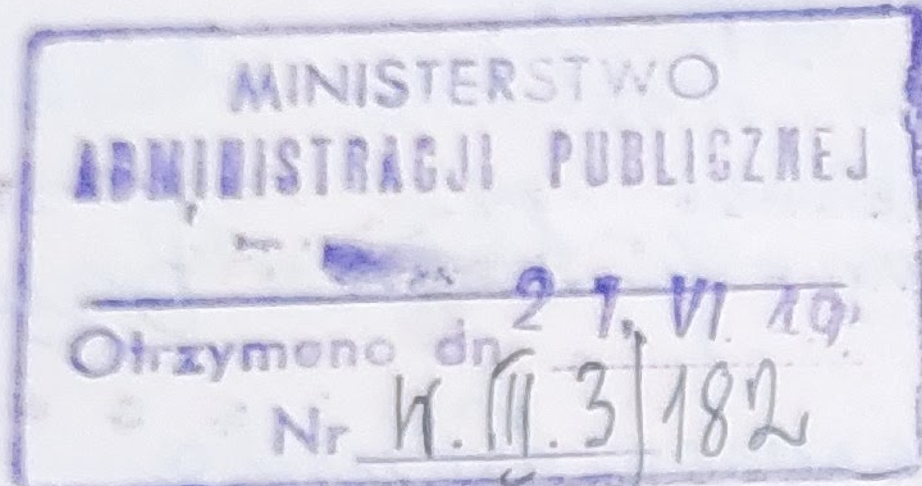
L. dz. 227/49

Do

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA
ul. Smolna 14 m. 3

Warszawa, dn. 15 czerwca 1949 r.

Do

Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznaniowy

w miejscu.

Konsystorz ma zaszczyt zawiadomić, że Synod Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Polsce odbędzie się w Warszawie dnia 26 czerwca r.b.. Dnia tego o godz. 11.30 Synod rozpocznie się nabożeństwem w kościele naszym na Lesznie, obrady synodalne rozpoczną się tegoż dnia o godz. 17 w sali kościoła metodystycznego przy ul. Mokotowskiej Nr. 12.

Porządek dzienny obrad jest następujący:

1/ Modlitwa
2/ Zagajenie
3/ Powołanie Prezesa Synodu i Prezydium
4/ Przyjęcie porządku dziennego
5/ Odczytanie protokółu z poprzedniego Synodu
6/ Sprawozdania: Prezesa Konsystorza /ogólne/, Wiceprezesa /z życia religijnego/, Radcy /finansowe/
7/ Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej
8/ Dyskusja nad sprawozdaniami
9/ Udzielenie absolutorium Konsystorzowi
10/ Wybór Prezesa Konsystorza
11/ Wybór dwóch Radców świeckich Konsystorza
12/ Ustalenie terminu i miejsca następnego Synodu
13/ Wolne wnioski

Prezes Konsystorza

K. Popoff

119

KONSYSTORZ KOŚCIOŁA
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dn. 12. października 1949 r.
ul. Poznańska 23 m. 4.

L. dz. 227/49

Do

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

DEPARTAMENT WYZNAŃ RELIGIJNYCH.

W załączeniu Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego przesyła w odpisie protokół Zebrania Synodalnego, odbytego w dniu 26. czerwca rb..

PREZES KONSYSTORZA: (=) Łaszyński.

bez uwag
aa
17/XI. 49.

16-XI-1949

4/302

B 20

Protokół

Zebrania Synodalnego

w Warszawie dn.26 czerwca 1949 r. godz.17

Porządek dzienny:

1. Modlitwa.
2. Zagajenie .
3. Powołanie Prezesa Synodu i Prezydium.
4. Przyjęcie porządku dziennego.
5. Odczytanie protokółu z poprzedniego Synodu .
6. Sprawozdania: Prezesa Konsystorza /ogólne/ Wiceprezesa /z życia religijnego/.
7. Sprawozdanie finansowe Radcy Konsystorza.
8. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
9. Dyskusja nad sprawozdaniami.
10. Udzielenie absolutorium Konsystorzowi.
11. Wybór Prezesa Konsystorza.
12. Wybór dwóch radców świeckich Konsystorza.
13. Ustalenie terminu i miejsca następnego Synodu.
14. Wolne wnioski.

ad 1/ Na wstępie Ks. Superintendent Ostachiewicz odmówił krótką modlitwę.

ad 2/ Obrady zagaił Ks. Sup. K. Ostachiewicz, poczym odczytał list, nadesłany przez Ks. Biskupa kościoła Ewengelicko-Reformowanego w Czechosłowac Krzenka, który obiecał przybyć na Synod celem dokończenia ordynacji Ks. Kazimierza Ostachiewicza na Superintendenta Kościoła Ewangelicko Reformowanego w Polsce. Ks. Ostachiewicz z ubolewaniem zawiadomił ze branych o nagłej śmierci Ks. Biskupa Krzenka i wezwał do uczczenia Jego pamięci przez powstanie i chwilę milczenia.

ad. 3/ W wyniku wyborów powołano: na Przewodniczącego Synodu p. Stefana Bauma, na członków Prezydium pp.: Ks. diakona Jana Niewieczerzała /Kuców/, Słamę Józefa /Zelów/, Trojanowskiego Stefana /Szczecin/ Semeradta Teofila /Kuców/.

Na notariusza Synodu powołano Ks. Jarosława Niewieczerzała, na se tarzy pp.: Jana Zaunara i Andrzeja Bauma.

P.Stefan Baun w krótkich słowach podziękował za zaufanie i wybór poczym powitał obecnego na Synodzie delegata Ministerstwa Administrac Publicznej Naczelnika Frama, delegatów poszczególnych parafii oraz licznie zebranych /na obradach Synodu/ członków parafii Warszawskiej. W dalszym toku przemówienia p.S.Baum stwierdził brak, pośród obecnych na Synodzie, osób, które pozostawiły po sobie niezatarte wspomnienia w sercach i umysłach, a do których należy przede wszystkim zaliczyć ś.p.Ks.Superintendenta Skierskiego i zmarłego niedawno Ks.Seniora Wendego.

Przechodząc z kolei do wielkich ofiar, jakie kościół nasz, a w szczególności Zbór Warszawski, poniósł podczas okupacji, p.S.Baum podkreślił szczególne umiłowanie, przywiązanie i ofiarność w pracy dla Kościoła ś.p.ks.Ludwika Zaunara, ks.Jerzego Jelena, Stan.Bretscha, inż.M. Czapka, Ludwika Sandera i wielu innych członków Zboru, którzy zginęli śmiercią męczeńską, i zaproponował uczcić pamięć o nich przez powstanie i chwilę milczenia, co zostało dokonane.

ad.4/Nastąpiło odczytanie porządku dziennego, który przyjęto bez zmian.

ad.5/Odczytano i przyjęto protokół z poprzedniego Synodu.

ad.6/Na wstępie Prezes Kons.mec.Eugeniusz Popoff oświadczył, że ze względu na stan zdrowia zmuszony jest zrezygnować ze stanowiska i godności prezesa Kons.. Sprawozdanie ogólne z prac Kons. obejmowało okres od 5 stycznia do czerwca 1949 r..

W okresie sprawozdawczym Kons.uznał za konieczne podwyższenie poborów księży-administratorów parafii:Łódzkiej i Zelowskiej poczynając od dn.1 stycznia 1949 r. do wysokości zł.25.000 miesięcznie. Przez czas niemożności pokrywania przez Zbory Łódzki i Zelowski podwyższonych poborów miesięcznych, które w r.1948 wynosiły zł.15.000 miesięcz Konsystorz zdecydował z własnych funduszów dopłacać każdemu księdzu administratorowi różnicę zł.10.000 miesięcznie.

Prezes Popoff podał do wiadomości Synodu, że Ks.Jan Niewieczerzał otrzymał mieszkanie, składające się z 4-ch izb w domu przy ul.Kredytowej 2/4, i że na pokrycie kosztów remontu mieszkania Konsystorz przyznał dotację parafii warszawskiej w kwocie zł.300.000.-

Dalej, Prezes E.Popoff dał sprawozdanie z odbytych posiedzeń Konsystorza z Kolegium Parafii Warszawskiej w sprawie nieruchomości parafialnych przy ul.Leszno. Z rozmów, przeprowadzonych z Władzami Z.O.R-u wynikło, że budynki te nie będą burzone, wystąpienie zaś do czynników zwierzchnich dotyczy zapewnienia w odbudowanych domach mieszkań dla duchownych i pomieszczeń dla kancelarii oraz instytucyj Zboru warszawskiego. W dalszym ciągu Prezes E.Popoff podał do wiadomości, że do Jednoty Kościoła Ew.-Refor.w Polsce włączona została parafia Strzelin koło Wrocławia. Liczy ona około 1.000 członków głównie pochodzenia czeskiego. Obecnego na Synodzie delegata parafii Strzelin p.Jędrzeja Witwara przy ogólnej aklamacji prezes E.Popoff zaprosił do prezydium Synodu.

W sprawozdaniu o parafii w Sielcu prezes Popoff podkreślił niezwykle przychylne ustosunkowanie się władz administracyjnych Woj.Kieleckiego do wystąpienia Konsystorza o zabezpieczenie cmentarza w Sielcu od dalszych zniszczeń.

Następnie, Wiceprezes Konsystorza Ks.Sup.Ostachiewicz złożył sprawozdanie z życia religijnego Kościoła Ew.-Reformowanego w Polsce. W sprawozdaniu swym Ks.Ostachiewicz omówił ogólne położenie Kościoła oraz scharakteryzował liczebność, pracę i najpilniejsze potrzeby poszczególnych parafii.

Stwierdził, że istnieje cały szereg małych parafii, bądź tylko skupisk denominacji reformowanej, które muszą korzystać z opieki duchownej księży innych bratnich Kościołów, lub też są jej zupełnie pozbawione. Dlatego najbardziej palącą jest sprawa powiększenia liczby duchownych i odpowiedniego zorganizowania ich pracy. Do najpilniejszych spraw Ks.Sup.K.Ostachiewicz zalicza konieczność zorganizowania parafii we Wrocławiu i w Szczecinie.

Dalej, Ks.Superintendent poruszył sprawę remontu budynków kościelnych w poszczególnych parafiach oraz sprawę zorganizowania opieki nad starcami. Jako wytyczne na przyszłość, Ks.Superintendent wskazał oparcie się w pracy na Ewangelii, rozwijanie działalności na terenie szkółek niedzielnych i prowadzenie wewnętrznej pracy misyjnej.

ad.7/ Radca Konsystorza p.Edmund Baum złożył sprawozdanie finansowe /p.zał. Nr.1/.

ad.8/P.Leonard Skierski odczytał sprawozdanie Komisji Rewizyjnej /p. zał.Nr.2/.

ad.9/W dyskusji nad sprawozdaniami zabrał głos p.Edmund Baum,który zaproponował, aby w przyszłości,zamiast systemu dawniejszego składania sprawozdań z oddzielnych parafii przez poszczególnych ich administratorów,stosowano system,wprowadzony już,zresztą,na obecnym Synodzie,a polegający na ujęciu sprawozdania z całokształtu życia duchowego przez Ks.Superintendenta i sprawozdania finansowo-gospodarczego parafii przez Konsystorz. Wniosek p.Ed.Bauma został przyjęty przez aklamację. W dalszej dyskusji nad sprawozdaniami Konsystorza zabierali głos:p.Borowa,mec.Łaszyński i inni.

P.Katarzyna Tosio poruszyła problem opieki nad starcami i zgłosiła wniosek o stworzenia Domu Starców.

P.Prezes Popoff zakomunikował Synodowi,że bezpośrednio przed Zebraniem Synodalnym wpłynął do Konsystorza wniosek Kolegium Kościelnego Zboru Warszawskiego o sprzedaż lub zamianę nieruchomości "Czapków" i zaproponował odesłanie tej sprawy do wolnych wniosków, co zostało przez Synod przyjęte.

Po dyskusji nad sprawozdaniami Konsystorza zabrał głos przewodniczący Synodu p.S.Baum,który,reasumując osiągnięcia poszczególnych parafii oraz rozszerzenie sieci opieki religijnej nad wyznawcami kościoła Ew.Reformowanego na Dolnym Śląsku,stwierdził,że,mimo rozproszenia i liczebnej słabości wyznawców kościoła Ew.Reformowanego, w działalności poszczególnych parafii wyczuwa się wielką żywotność i ofiarną pracę,co wskazuje na moc ducha,jakim są związani ewang.-reformowani w naszym Państwie.

S.Baum w uzupełnieniu do sprawozdań nadmienił,że,korzystając z obecności delegata Ministerstwa,pragnie w imieniu Synodu zająć stanowisko naszego Kościoła w odniesieniu do obecnej rzeczywistości i do Rządu Ludowego. Stanowisko naszego Kościoła należy uznać za pozytywne i uzasadnione wprowadzonymi reformami. Tak,jak reforma rolna wniosła sprawiedliwość i równowagę społeczną,tak samo zniesienie przywilejów w stosunku do wyznania rz.katolickiego zapewniło naszemu wyznaniu równouprawnienie.

124

Przestaliśmy być tylko tolerowanymi i skończyła się walka,którą zmuszeni byliśmy prowadzić w imię samoobrony naszych świętych praw.
Nie tylko jednak równouprawnienie wyznań jest aktem doniosłym,które zawdzięczamy Rządowej Odrodzonej Polski.
Po barbarzyńskim spaleniu Warszawy ocknęliśmy się na ruinach,kościół nasz i cmentarz wymagały dużej pomocy materialnej /na remont, i pod tym względem spotkaliśmy się z wyrozumieniem ze strony Rządu,który przyszedł nam z wielką pomocą finansową. W jakim stopniu uwzględniane są nasze potrzeby,niech posłuży fakt,że na ostatniej audjencji u Ob. Ministra Administracji Publicznej,kiedy poruszana była sprawa zabudowy Leszna,Ob.Minister z własnej inicjatywy podkreślił konieczność posiadania przez nas domu parafialnego, i sprawa uzyskania pomieszczeń w naszym byłym domu parafialnym nad Starym Kościołem nabrała aktualności i będzie tematem obrad.
To nasze stanowisko znalazło swój wyraz w liście pasterskim,który ogłoszony został ze wszystkich kazalnic naszych Kościołów w dniu 8 maja r.b., jako pamiątkę odzyskania przez nas niepodległości.
Do polityki nie wtrącamy się i dlatego rozwój naszej działalności, który ma na celu podniesienie poziomu duchowego człowieka,wychowywania na zasadach demokratycznych szczerego i pracowitego obywatela kraju - nie koliduje z założeniami ideologii socjalistycznej.
Nasza praca może być nadal prowadzona równolegle do poczynań Rządu.
Rząd nie ma potrzeby w naszą działalność ingerować.
Jednym z punktów stycznych w ostatnim okresie był problem "pokój czy wojna", sprawa ta nie była dla nas obojętną.
Ew.Reformowani wychowywani w zasadach czystej Ewangelii i głoszący prawdziwą chrześcijańską miłość braterską nie mogli przejść do porządku nad tą sprawą i wówczas z kazalnic naszych popłynęło słowo "Walka o pokój". Wierzę,że nasza dalsza współpraca będzie się układała jak najpomyślniej w oparciu o podstawową zasadę, uznaną przez Rząd, t.j."Wolność sumienia",będącą dostateczną rękojmą do dalszego swobodnego rozwoju nowej pracy na odcinku religijnym,charytatywnym i wychowawczym.
Przemówienie przewodniczącego p.S.Bauma została przyjęte gorącym oplaskiem.

 121

ad.10/Na wniosek Przewodniczącego Synodu Zebranie Synodalne uchwaliło jednogłośnie udzielić Konsystorzowi absolutorium.

ad.11/Ze strony Konsystorza postawiono kandydatury na prezesa Konsystorza pp:mec.Aleksandra Łaszyńskiego,inż.Henryka Błaszkowskiego i inż.Stanisława Szucha.

Odczytano listę obecnych /p.zał.Nr.3/.Stwierdzono nieobecność na Zebraniu dwóch kandydatów pp:Szucha i Błaszkowskiego. P.mec. Łaszyński wyjaśnił,kto ma prawo do głosowania.

W wyniku wyborów p.mec.Aleksander Łaszyński otrzymał 52 głosy,
p.inż.Stanisław Szuch " 23 "
p. inż.Henryk Błaszkowski " 20 "

Nowoobrany Prezes Konsystorza p.mec.Aleksander Łaszyński podziękował w krótkich słowach za zaufanie i wybór.

ad.12/P.mec.Popoff wyjaśnił,że wobec cofnięcia rezygnacji ze stanowiska Radcy Konsystorza przez p.Edmunda Bauma odbędzie się wybór tylko jednego świeckiego członka Konsystorza. Ze strony Konsystorza postawiono kandydatury:Jana Jelenia,mgr.Stefana Trojanowskiego i inż.Eugeniusza Jeskego.

W wyborach 50 głosów uzyskał mgr.Stefan Trojanowski
16 " " Jan Jelen
27 " " inż.Eugeniusz Jeske.

9 osób powstrzymało się od głosowania.

ad.13/P.Stefan Baum zaproponował, jako termin przyszłego Synodu, czerwiec 1950 r. oraz wysunął wniosek,żeby ustalenie miejsca Synodu pozostawić do decyzji Konsystorza. W dyskusji zabierali głos Ks.Sup.Ostachiewicz i p.Katarzyna Tosio,którzy poparli wniosek,stwierdzając,że zwoływanie Synodu do Warszawy stawia w sytuacji uprzywilejowanej Zbór Stołeczny.

Wniosek został przyjęty przez aklamację.

ad.14/P.Wrede w imieniu Koła Misyjnego przy Parafii Warszawskiej zaapelowała do zgłoszenia nazwisk i adresów niezarejestrowanych członków Kościoła.

Ks.Sup.Ostachiewicz poruszył sprawę opieki nad starcami i zaproponował umieszczenie ich w przytułku w Zelowie,bądź też w domu w Radości, będącym własnością Parafii Warszawskiej. Ks.Jarosław Niemieczerzał wyjaśnił,że przytułek w Zelowie znajduje się

 126

obecnie pod kontrolą Opieki Społecznej i zaproponował zwrócenie się w sprawie starców do Wydziału Wojewódzkiego Opieki Społecznej.

Ks.Jan Niewieczerzał,uznając konieczność zorganizowania Domu Starców,wysuwa koncepcję,że potrzebne fundusze możnaby osiągnąć przez sprzedaż "Czapkowa" oraz innych posesji w Zborach prowincjonalnych /Sielce,Tursk/.

Ks.Sup.Ostachiewicz postawił wniosek,żeby zlecić sprawę starców Konsystorzowi. P.Katarzyna Tosio zapytała,czy Parafia Warszawska jest w posiadaniu nieruchomości po ś.p.inż.Maksymilianie Czapku przy ul.Fabrycznej.

P.Stefan Baum wyjaśnił,że nieruchomość ta została przeznaczona na rozbiórkę w trybie obowiązujących przepisów-Dz.Ust.R.P.Nr 50 poz.389 z 1948 r.

Prezes Konsystorza mec.Aleks.Łaszyński,nawiązując do wniosku prezesa Eug.Popoffa,odczytał następujący wniosek Konsystorza:

"Synod uchwala wezwać wszystkie Zbory Ewang.-Reformowane do złożenia Konsystorzowi w ciągu 1 miesiąca wniosków co do sprzedaży względnie zamiany nieruchomości,należących do tych Zborów,a dla nich zbędnych,i upoważnia Konsystorz do rozpatrzenia zgłoszonych wniosków i postąpienia z nimi na prawach Synodu w ramach obowiązujących przepisów prawnych".

Wniosek został przyjęty przez aklamację. P.Stefan Baum stwierdził, że pewne sumy da się osiągnąć ze sprzedaży zbiorów po ś.p.Ludwiku Kronenbergu oraz,że istnieje możliwość otrzymania pewnych pomieszczeń od Z.O.R.-u.

P.Józef Mackiewicz z Krakowa oświadczył,że członkowie b.Parafii Wileńskiej są w posiadaniu egzemplarza t.zw.Biblii Brzeskiej i postawił wniosek o przekazanie Biblii w depozyt Konsystorzowi. Wniosek przyjęto.

Obrady Synodu zostały zakończone o godz.20 m.30 krótką modlitwą, odmówioną przez Ks.Jana Niewieczerzała.

Notariusz Synodu

Ks. Jarosław Niewieczerzał — Prezes Synodu

Sekretarz

Baum Stefan

KOLEGIUM KOŚCIELNE
ZBORU
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W WARSZAWIE
ul. Leszno Nr 16.
L.Dz.184/49

128

Warszawa, dn. 23 listopad 1949 r.

Odpis.

Do

Biura Osiedli Robotniczych

386

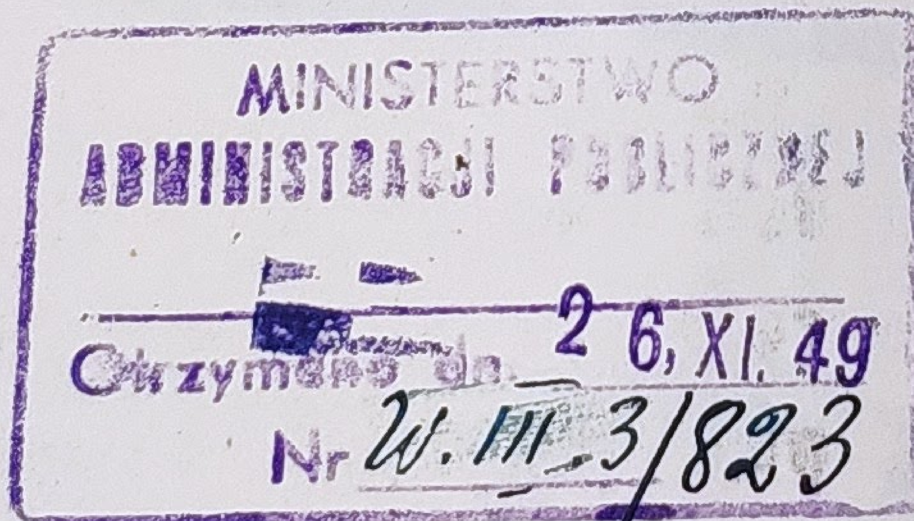
Warszawa, dn. 23.listopad 1949 r.

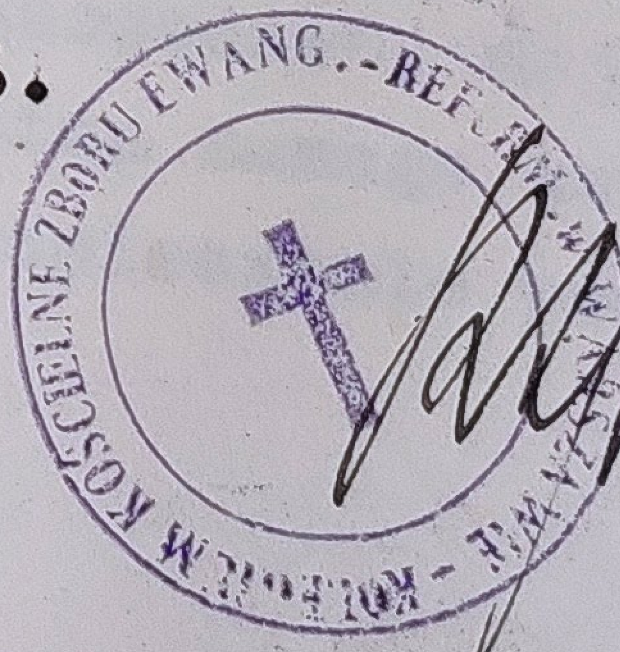
KOLEGIUM KOŚCIELNE
ZBORU
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W WARSZAWIE
ul. Leszno Nr 16.

Do Ministerstwa Administracji Publicznej
Departament Wyznań
w Warszawie.
Al.Stalina.

3-XII-1949

Kolegium Kościelne Zboru Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie przesyła w załączeniu odpis pisma wysłanego do Biura Osiedli Robotniczych, dotyczącego zabezpieczenia porządku na terenie posesji kościelnej przy ul.Leszno 16.

1.zał.

Arch.

B.10

KOLEGIUM KOŚCIELNE
ZBORU
EWANGELICKO-REFORMOWANEGO
W WARSZAWIE

ul. Leszno Nr 16.
L.Dz.I84/49

Warszawa, dn. 23 listopad 1949 r.

Odpis.

Do

Biura Osiedli Robotniczych
w Warszawie

Kolegium Kościelne Zboru Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie zwraca się do Biura Osiedli Robotniczych w następującej sprawie:
W związku z prowadzonymi robotami budowlanymi przy ul.Leszno I4 i I8 został bezprawnie zajęty częściowo teren kościelny przy ul. Leszno I6. Sam teren przykościelny został bez jakiegokolwiek porozumienia z Kolegium Kościelnym użyty jako miejsce składowania cegieł, desek i innych materjałów budowlanych, oraz droga dla samochodów ciężarowych i wozów z cegłą.

Naskutek tego utrzymywane dotychczas w przyzwoitym stanie otoczenie Kościoła zamienione zostało w bajoro, uniemożliwiające dostęp do kancelarii kościelnej, sam zaś trawnik przed wejściem do kościoła i pozostała część posesji kościelnej zaśmieceniem i nieporządkiem uwłaczają najprymitywniejszym względom estetycznym.

Kolegium Kościelne zwraca się do Biura Osiedli Robotniczych o natychmiastowe wydanie odpowiednich zarządzeń, mających na celu usunięcie z terenu kościelnego i spod ścian samego kościoła materjałów budowlanych, oczyszczenie terenu i zabezpieczenie porządku na przyszłość.

Za

4/614

B.10

TELEGRAM

WARSZAWA 039449 39 31/12 1550 = Uwagi służbowe:

Przyjęto dn. 31/12 godz. ... m ...
przewód nr ...
z ...
podpis ... ODPIS

Nadano ... godz. ... m. ...
przewód nr ...
podpis ...

MINISTER ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
WLADYSLAW WOLSKI AL UJAZDOWSKIE
5 WARSZAWA :

SERDECZNE ZYCZENIA POMYSLNEGO NOWEGO ROKU OSOBISCIE I W
PRACY DLA DOBRA POLSKI LUDOWEJ PRZESYLA OBYWATELOWI
MINISTROWI KOSYSTORZ KOSCIOLA EWANGELICKO REFORMOWANEGO
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ PREZES LASZYNSKI
WICEPREZES KSIAZ SUPERINTENDENT OSTACHIEWICZ ++

W.III. 3/1015 a.a.

P.P.T. i T. - nr 1009 VIII.49 - 100 000x100
Pocz. Zakł. Gr. f. w Łodzi — Ip. 143